

Pensioenreglement 2024

Dit pensioenreglement is vastgesteld in de bestuursvergadering van 21 mei 2024 en geldt per 1 mei 2024

Pensioenreglement 2024

Dit pensioenreglement is vastgesteld in de bestuursvergadering van 21 mei 2024 en geldt per 1 mei 2024

Inhoudsopgave

1. Begrippenlijst.....	5
2. Je deelname aan deze pensioenregeling	9
2.1. Begin en einde van je deelname	9
2.2. Inkomende waardeoverdracht.....	10
3. Je deelname aan de middelloonregeling	12
3.1. Inleiding	12
3.2. Je bouwt pensioen op	12
4. Je deelname aan de beschikbarepremieregeling.....	15
4.1. Wanneer ga je deelnemen aan de beschikbarepremieregeling?	15
4.2. Je bouwt BP-spaarsaldo op	15
4.3. Jouw BP-spaarsaldo.....	16
4.4. Pensioen aankopen met je BP-spaarsaldo	17
4.5. Wat gebeurt er als je overlijdt voordat je pensioen hebt aangekocht?	17
4.6. Wat gebeurt er bij arbeidsongeschiktheid?	17
4.7. Wat geldt nog meer voor de beschikbarepremieregeling?	17
5. Als je met pensioen gaat	19
5.1. Je ouderdomspensioen	19
5.2. Pensioen aankopen met je BP-spaarsaldo	19
5.3. Jouw keuzes.....	19
5.4. Je kunt kiezen voor deeltijdpensioen.....	20
5.5. Je kunt eerder met pensioen	20
5.6. Je kunt een deel van je ouderdomspensioen omzetten in partnerpensioen	21
5.7. Je kunt (een deel van) je partnerpensioen omzetten in ouderdomspensioen.....	22
5.8. Je kunt starten met een hoger of een lager ouderdomspensioen	23
6. Als je met onbetaald verlof gaat	25
6.1. Je deelname tijdens onbetaald verlof	25
6.2. Je wordt arbeidsongeschikt tijdens je verlof	25
6.3. Je overlijdt tijdens je verlof	25
7. Als je in het buitenland gaat werken of hebt gewerkt.....	26
7.1. Je deelname tijdens uitzending naar het buitenland.....	26

7.2. Als je arbeidsongeschikt wordt tijdens uitzending naar het buitenland	27
7.3. Als je voor je werkgever in het buitenland hebt gewerkt.....	27
8. Als je overlijdt.....	28
8.1. Pensioen voor jouw nabestaanden.....	28
8.2. Onder welke voorwaarden zien wij iemand als je partner?	28
8.3. Onder welke voorwaarden zien wij iemand als je kind?	28
8.4. Partnerpensioen.....	28
8.5. Tijdelijk partnerpensioen	31
8.6. Wezenpensioen.....	33
9. Als je stopt met deelnemen aan deze pensioenregeling.....	36
9.1. Jouw pensioenopbouw	36
10. Als je arbeidsongeschikt wordt	40
10.1. Arbeidsongeschiktheidspensioen als je een WIA-uitkering krijgt.....	40
10.2. Arbeidsongeschiktheidspensioen als je een WAO-uitkering krijgt.....	42
10.3. Premievrije voortzetting van de pensioenopbouw.....	46
11. Als jij en je partner uit elkaar gaan.....	50
11.1. Scheiding en ouderdomspensioen	50
11.2. Scheiding en partnerpensioen	52
11.3. Conversie van verevend ouderdomspensioen en bijzonder partnerpensioen	53
11.4. Scheiding en BP-spaarsaldo	54
12. De betaling van je pensioen	55
12.1. Jouw pensioenuitkering	55
12.2. Afkoop van je pensioen.....	55
12.3. Niet-opgevraagd pensioen	57
13. Toeslagverlening.....	58
13.1. Aanpassing van de pensioenaanspraken	58
13.2. Aanpassing van je pensioenaanspraken tijdens jouw deelname	59
13.3. Aanpassing van de pensioenaanspraken en pensioenrechten na beëindiging van jouw deelname en van ingegane pensioenen	59
14. De Premie voor jouw pensioenregeling.....	60
14.1. Jouw premie	60
15. Informatie over je pensioen.....	61

15.1. Onze pensioeninformatie aan jou	61
15.2. Jouw informatie aan ons	62
16. Overgangsregelingen.....	64
16.1. Overgangsbepalingen voor aanspraken op grond van het tot en met 2000 geldende pensioenreglement 2000	64
16.2. Overgangsbepalingen voor ploegdienstpensioen over deelnametijd vóór 2001... 65	
16.3. Overgangsbepalingen voor tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd op grond van pensioenreglement 2003	67
16.4. Overgangsbepaling voor degenen die op 31 december 2013 én op 1 januari 2014 deelnemer waren bij het pensioenfonds	68
16.5. Overgangsbepaling voor degenen die op 1 januari 2014 gewezen deelnemer waren bij het pensioenfonds.....	68
16.6. Overgangsbepaling voor degenen die op 1 januari 2016 deelnemer waren bij het pensioenfonds en op of na 1 juli 2015 in dienst waren van de werkgever	68
16.7. Overgangsbepaling voor degenen die op 31 december 2017 én op 1 januari 2018 deelnemer waren bij het pensioenfonds	69
16.8. Overgangsbepaling voor degenen die op 1 januari 2018 gewezen deelnemer waren bij het pensioenfonds.....	69
16.9. Overgangsbepalingen partnerpensioen en wezenpensioen voor degenen die deelnemer waren voor 1 januari 2016.....	69
17. Bijzondere situaties	70
17.1. Onvoorziene gevallen.....	70
17.2. Afkoopverbod.....	70
17.3. Verandering van de pensioenafspraken	70
18. Klachten en geschillen	72
18.1. Klachtenprocedure	72
18.2. Geschillenprocedure	72
Bijlagen	74
Bijlage 1 Aangewezen ondernemingen per 1 januari 2024	74
Bijlage 2 Tarieven 2024.....	75
Bijlage 3 Opbouwgrensbedrag en toepasselijke franchise	86

1. Begrippenlijst

In dit pensioenreglement wordt verstaan onder:

het pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds APF.

wij/ons

Het pensioenfonds.

AkzoNobel

Akzo Nobel Nederland B.V., maar ook de door deze B.V. aangewezen ondernemingen en instellingen, zoals opgenomen in bijlage 1 (Aangewezen ondernemingen).

Nouryon

Nouryon Functional Chemicals B.V., maar ook de door deze B.V. aangewezen ondernemingen en instellingen zoals opgenomen in bijlage 1 (Aangewezen ondernemingen).

Nobian

Nobian Industrial Chemicals B.V., maar ook de door deze B.V. aangewezen ondernemingen en instellingen zoals opgenomen in bijlage 1 (Aangewezen ondernemingen).

Salt

Hengelo Salt Specialties B.V., maar ook de door deze B.V. aangewezen ondernemingen en instellingen zoals opgenomen in bijlage 1 (Aangewezen ondernemingen).

de werkgever

Het begrip werkgever wordt gebruikt voor zowel AkzoNobel als Nouryon, Nobian en Salt, al naar gelang de partij met wie je een dienstverband hebt (gehad). Als je dienstverband met een onderneming zonder onderbreking wordt opgevolgd door een dienstverband met een andere onderneming, dan wordt het geheel van die dienstverbanden voor de toepassing van dit pensioenreglement als één dienstverband aangemerkt.

de directie

De directie van Akzo Nobel Nederland B.V. respectievelijk de directie van Nouryon Functional Chemicals B.V.

het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds.

deelnemer

Degene die op grond van artikel 2.1.1 deelneemt aan het pensioenfonds.

deelnemer 2000

Degene die op grond van artikel 2.1.1 sinds 1 januari 2001 onafgebroken deelneemt aan het pensioenfonds en die bovendien op 31 december 2000 deelnam aan de tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling. Iemand is ook deelnemer 2000 als hij of zij op 31 december 2000 uitsluitend op grond van minimum toetredingsleeftijd van de tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling niet voldeed aan de daarin gestelde voorwaarden van deelname en sinds 1 januari 2001 onafgebroken deelnemer is gebleven.

gewezen deelnemer

Degene van wie de deelname aan het pensioenfonds is geëindigd.

(gewezen) deelnemer

De deelnemer of gewezen deelnemer.

deelnametijd

Het is het aantal maanden dat je na 31 december 2000 zonder onderbreking deelnemer bent in deze regeling. We stellen je deelnametijd in dagen precies vast. Start je deelname niet op de eerste dag van een maand? Of stopt je deelname niet op de laatste dag van een maand? Dan stelt je werkgever voor die maand(en) een decimale factor vast, die we 'gebroken maand' noemen.

deeltijder

Deelnemer die op grond van bijzondere bepalingen in de arbeidsovereenkomst een kortere tijd per dag, per week, per maand of per jaar bij een werkgever werkzaam is of is geweest dan de normale arbeidsduur en in verband daarmee geen voltijd salaris ontvangt of heeft ontvangen.

deeltijdpercentage

Het percentage dat de verhouding aangeeft tussen de arbeidstijd van een deeltijder ten opzichte van de normale arbeidstijd zoals gedefinieerd in de cao.

inkomensgrondslag

Het bedrag waarop we de berekening van je pensioen baseren. Hoe de inkomensgrondslag wordt vastgesteld, vind je in artikel 3.2.2.

pensioengrondslag

Het bedrag waarop we de berekening van je pensioen baseren in de middelloonregeling. Hoe de pensioengrondslag wordt vastgesteld, vind je in artikel 3.2.4.

(jaar)franchise

De franchise is het bedrag waarover je geen pensioen opbouwt. Op deze manier houden we rekening met de AOW die je van de overheid krijgt. Je franchise is 1/12^e deel van de jaarfranchise, vermenigvuldigd met het in enige maand voor jou geldende deeltijdpercentage. In 2024 is de jaarfranchise € 17.545,00.

opbouwrens(bedrag)

Aan de hand van het opbouwrens–bedrag bepalen we of en wanneer je gaat deelnemen aan de BP-regeling. Het opbouwrensbedrag wordt bij cao vastgesteld. In 2023 is het opbouwrensbedrag € 77.890 voor werknemers van AkzoNobel en € 79.947 voor werknemers van Nouryon, Nobian en Salt. De opbouwrens wordt afgeleid van het opbouwrensbedrag en je deeltijdpercentage. De opbouwrens is 1/12^e deel van het opbouwrensbedrag, vermenigvuldigd met het in enige maand voor jou geldende deeltijdpercentage.

pensioenreglement 2000

Het pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds APF dat tot en met 31 december 2000 van toepassing was.

pensioenreglement 2003

Het pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds APF dat tot en met 31 december 2005 van toepassing was.

pensioenreglement 2006

Het pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds APF dat tot en met 31 december 2007 van toepassing was.

pensioenreglement 2008

Het pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds APF dat tot en met 31 december 2013 van toepassing was.

pensioenreglement 2014 versie 4.0

Het pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds APF dat tot en met 31 december 2015 van toepassing was.

aanspraken 2000

Aanspraken op pensioen over pensioenopbouwjaren tot en met 31 december 2000 op grond van de overgangsregeling van artikel 16.1.

aanspraken 2005

Opgebouwde aanspraken op grond van pensioenreglement 2003.

arbeidsongeschikt of arbeidsongeschiktheid

De omstandigheid dat een deelnemer vanaf enig moment na aanvang van de deelname (geheel of gedeeltelijk) niet in staat is te werken en daarom een uitkering ontvangt op grond van de WAO of WIA.

partner

We zien als jouw partner de persoon met wie je vóór de standaard pensioeningangsdatum:

- getrouwd bent, of
- een geregistreerd partnerschap hebt, of
- samenwoont en
  - met wie geen bloed- of aanverwantschap in de rechte lijn bestaat, en
  - noch jij, noch je partner getrouwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan met iemand anders, en
  - waarbij de samenleving in een geldend notarieel samenlevingscontract is vastgelegd, en
  - waarbij het samenlevingscontract aan het pensioenfonds is overgelegd, en
  - waarbij periodiek op verzoek van het pensioenfonds het bestaan van het samenlevingscontract wordt herbevestigd.

Voor de toepassing van dit pensioenreglement kun je maar één partner hebben.

kind

Voor ons is je kind:

- het kind dat in familierechtelijke betrekking tot jou staat;
- je stiefkind; dat is het kind uit een eerdere relatie van degene met wie je getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap bent aangegaan;
- een pleegkind dat door jou als eigen kind werd onderhouden tot het moment van jouw overlijden.

scheiding

- echtscheiding;
- scheiding van tafel en bed;
- ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
- beëindiging van een wettelijk geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden, vermissing of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk;
- er wordt niet meer voldaan aan de voorwaarden die gelden als je samenwoont.

standaard pensioeningangsdatum

De eerste dag van de maand volgende op de 68e verjaardag.

xx-jarige leeftijd (bijvoorbeeld '62-jarige leeftijd')

Als in dit pensioenreglement staat dat iets tot je 62-jarige leeftijd geldt, dan bedoelen we daarmee dat dit geldt tot en met de laatste dag van de maand waarin je 62 jaar wordt. Geldt iets vanaf de 62-jarige leeftijd, dan geldt dat vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin je 62 jaar bent geworden. Dit uitgangspunt geldt ook als er andere leeftijden genoemd zijn, zoals de 68-jarige leeftijd.

AOW-gerechtigde leeftijd

De datum waarop je de leeftijd bereikt die recht geeft op AOW.

BP

Beschikbare premieregeling volgens het in hoofdstuk 4 bepaalde.

AOW

Algemene Ouderdomswet.

Anw

Algemene nabestaandenwet.

WAO

Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering.

WIA

Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen.

WGA

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten.

IVA

Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten.

WW

Werkloosheidswet

Wet LB

Wet op de loonbelasting 1964.

cao

De collectieve arbeidsovereenkomst van AkzoNobel respectievelijk Nouryon, Nobian of Salt.

2. Je deelname aan deze pensioenregeling

2.1. Begin en einde van je deelname

2.1.1. Wanneer ben je deelnemer?

Je bent deelnemer aan deze pensioenregeling als je aan alle onderstaande voorwaarden voldoet:

- je hebt de standaard pensioeningangsdatum nog niet bereikt; en
- je bent in verband met jouw arbeidsovereenkomst met een werkgever geen deelnemer in een bedrijfstakpensioenfonds als bedoeld in de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 of aan een beroepspensioenregeling als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling; en
- voor jou is een van de volgende situaties van toepassing:
  - i. je hebt een arbeidsovereenkomst met een werkgever en je werkt in Nederland; of
  - ii. je bent op grond van een arbeidsovereenkomst met een werkgever uitgezonden naar een onderneming of instelling in het buitenland, die verbonden is met die werkgever; of
  - iii. je bent arbeidsongeschikt en je voldoet aan één van de volgende voorwaarden:
    - je was deelnemer aan pensioenreglement 2003 en je bent aaneengesloten voor 15% of meer arbeidsongeschikt in de zin van de WAO en deze arbeidsongeschiktheid is ontstaan op of na 1 januari 2000 en tijdens het dienstverband met je werkgever;
    - je bent aaneengesloten voor 35% of meer arbeidsongeschikt in de zin van de WIA en deze arbeidsongeschiktheid is ontstaan op of na 1 januari 2006 en tijdens het dienstverband met je werkgever;
    - je was deelnemer (mede) op grond van arbeidsongeschiktheid en je voldoet op 1 januari 2006 zowel aan de voorwaarde voor deelname op grond van arbeidsongeschiktheid van dit reglement, als aan ten minste één van de andere voorwaarden i of ii hierboven.

Je bent geen deelnemer als je in je arbeidsovereenkomst uitdrukkelijk afstand hebt gedaan van je deelname aan deze pensioenregeling.

2.1.2. Wanneer start je deelname?

Je deelname start op de dag dat je aan alle voorwaarden in artikel 2.1.1 ("Wanneer ben je deelnemer?") voldoet.

2.1.3. Wanneer stopt je deelname?

Je deelname stopt als:

- je niet meer aan alle voorwaarden in artikel 2.1.1 ("Wanneer ben je deelnemer?") voldoet; of

- je met pensioen gaat. Maar uiterlijk op je 68-jarige leeftijd; of
- je arbeidsovereenkomst stopt voordat je met pensioen gaat (tenzij je deelnemer blijft op grond van artikel 2.1.1 onder ii; of
- je overlijdt voordat je met pensioen gaat.

Als je deelname stopt en de gegevens over je deelnametijd zijn nog niet volledig aangeleverd, dan moeten de complete gegevens uiterlijk 1 maand nadat je deelname is gestopt worden aangeleverd.

Let op!

Krijgen we na beëindiging van je deelname nog gegevens die van invloed kunnen zijn op de hoogte van je pensioen? Dan verwerken we die alleen als we deze gegevens uiterlijk in de maand die volgt op de beëindiging van je deelname hebben ontvangen.

Let op als je arbeidsongeschikt bent!

Ben je arbeidsongeschikt op het moment dat je deelname eindigt of word je arbeidsongeschikt na het moment waarop je deelname eindigt? En wordt je deelname volgens artikel 10.3 premievrij voortgezet? Dan stopt je deelname op het moment dat:

- je met pensioen gaat. Je deelname stopt op je pensioendatum, maar uiterlijk op je 68-jarige leeftijd; of
- je deelname niet meer wordt voortgezet volgens artikel 10.3; of
- je overlijdt voordat je met pensioen gaat.

2.2. Inkomende waardeoverdracht

2.2.1. Je kunt kiezen voor waardeoverdracht

Ben je deelnemer? En heb je pensioen(kapitaal) opgebouwd via een eerdere werkgever? Dan kun je de waarde van het pensioen dat je opbouwde bij je vorige pensioenuitvoerder meenemen naar het pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Je kunt dit bij ons aanvragen. Wij maken dan een opgave. Daarin staat hoeveel pensioen je bij ons krijgt als je kiest voor waardeoverdracht. Ga je akkoord en wordt de waarde overgedragen? Dan krijg je extra aanspraken op pensioen bij ons. Op dit extra pensioen zijn de regels van dit pensioenreglement van toepassing. Je hebt daarna geen pensioen meer bij je vorige pensioenuitvoerder.

2.2.2. Wat gebeurt er met de overgedragen waarde?

Als je vaste maandsalaris gelijk is aan, of minder bedraagt dan de opbouwrens, dan wordt de waarde volledig gebruikt voor pensioenaanspraken volgens de middelloonregeling.

Als je vaste maandsalaris hoger is dan de opbouwrens en je neemt deel aan de beschikbarepremieregeling, dan wordt de waarde gebruikt voor zowel pensioenaanspraken volgens de middelloonregeling als voor verhoging van je BP-spaarsaldo in de beschikbarepremieregeling. Voor de verdeling kijken we naar de verhouding tussen de opbouwrens enerzijds en het verschil tussen het vaste maandsalaris en de opbouwrens anderzijds. In formulevorm: $\text{opbouwrens} : (\text{vast maandsalaris} - / - \text{opbouwrens})$.

Op grond van de ingekochte aanspraak op ouderdomspensioen en partnerpensioen wordt extra deelnametijd toegekend. Het bestuur kan hiervoor regels stellen. Ook houden we ons aan de regels van de Pensioenwet.

2.2.3. Inkomende waardeoverdracht van je kleine pensioen

Als je na beëindiging van je deelname aan een vorige pensioenregeling een klein pensioen hebt opgebouwd, kan je vorige pensioenuitvoerder je kleine pensioen overdragen aan het pensioenfonds. Deze overdracht zal plaatsvinden als het Pensioenregister aan de betreffende pensioenuitvoerder doorgeeft dat je pensioenaanspraken bij ons verwerft. Je hebt een klein pensioen als de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de pensioendatum minder zal bedragen dan het bedrag als genoemd in artikel 66 van de Pensioenwet (€ 592,51 in 2024). Het bedrag dat overgemaakt wordt, wordt door het pensioenfonds ingebracht in deze pensioenregeling. Dat doen we op de manier zoals beschreven in artikel 2.2.2 (“Wat gebeurt er met de overgedragen waarde”).

2.2.4. Inkomende waardeoverdracht en verevend pensioen

Ben je gescheiden voordat je deelnemer bij ons werd? En omvat het pensioen dat je wil overdragen een recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen aan je ex-partner? Dan krijgt jouw ex-partner na de waardeoverdracht bij ons een recht op uitbetaling van een deel van jouw ouderdomspensioen. Dat deel is gelijkwaardig aan het recht op uitbetaling dat door jouw vorige pensioenuitvoerder is vastgesteld. Het aldus vastgestelde recht op uitbetaling wordt voor de toepassing van dit pensioenreglement aangemerkt als een recht op uitbetaling als bedoeld in artikel 11.1.2 (“Je ex-partner heeft recht op uitbetaling van een deel van je ouderdomspensioen”).

3. Je deelname aan de middelloonregeling

3.1. Inleiding

Je neemt deel aan een collectieve middelloonregeling met vaste werkgeversbijdrage. Deze afspraak tussen jou en je werkgever is een uitkeringsovereenkomst, zoals bedoeld in artikel 10 van de Pensioenwet.

Verdien je meer dan een bepaald bedrag? Dan neem je bovendien deel aan de individuele beschikbarepremieregeling. Je leest hier meer over in hoofdstuk 4.

De werkgever stelt jaarlijks een bepaalde pensioenpremie beschikbaar aan het pensioenfonds. Daarmee beoogt het pensioenfonds een pensioenopbouw te realiseren zoals beschreven in dit pensioenreglement. Maar als in een bepaald jaar de collectieve, vooraf bepaalde premie die de werkgever beschikbaar stelt, niet voldoende is om de nagestreefde pensioenopbouw voor dat jaar te realiseren, zal de pensioenopbouw in dat jaar naar rato van het tekort lager worden vastgesteld. Dit geldt alleen als niet op een andere manier in het premietekort kan worden voorzien. Je leest meer over de premie in hoofdstuk 14 van dit pensioenreglement.

3.2. Je bouwt pensioen op

3.2.1. Wat is de basis voor jouw pensioen?

De berekening van de hoogte van de pensioenen is gebaseerd op de inkomensgrondslag. Tot een bepaald bedrag, de opbouwrens, bouw je pensioen op in de middelloonregeling; boven de opbouwrens ga je BP-spaarsaldo opbouwen in de beschikbarepremieregeling. Is jouw inkomensgrondslag lager dan de opbouwrens? Dan bouw je alleen pensioen op in de middelloonregeling.

Let op!

Het kan voorkomen dat je totale inkomen hoger is dan de opbouwrens, maar dat je toch niet deel kan nemen in de beschikbarepremieregeling. We bepalen dat aan de hand van artikel 4.2.1. Je bouwt dan alleen pensioen op in de middelloonregeling; de opbouwrens zoals genoemd in dit artikel is dan niet voor jou van toepassing.

Ben je deelnemer gebleven na onvrijwillig ontslag of bouw je pensioen op in verband met arbeidsongeschiktheid?

Als je deelnemer bent op grond van artikel 2.1.1 onder iii, dan geldt voor jou geen opbouwrens voor het gedeelte van de pensioenopbouw dat gebaseerd is op deze deelnemingsgrond. Je bouwt voor dat deel geen BP-spaarsaldo op, maar neemt alleen deel aan de middelloonregeling. Ben je daarnaast ook nog deelnemer op grond van artikel 2.1.1 onder i of ii? Dan kan voor dat deel wel de opbouwrens gelden.

3.2.2. Hoe stellen we de inkomensgrondslag vast?

We stellen de inkomensgrondslag elke maand opnieuw vast. Dat doen we op grond van de gegevens die je werkgever aan ons aanlevert. Je inkomensgrondslag in enige maand is de optelsom van:

- i. je vaste maandsalaris. Dat is $1/12^e$ deel van het bij arbeidsovereenkomst overeengekomen en betaalbaar te stellen vaste (deeltijd) jaarsalaris. Eventuele bij arbeidsovereenkomst overeengekomen vaste persoonlijke toeslagen tellen we hierbij op.
- ii. Je vaste ploegendiensttoeslag. Dat is $1/12^e$ deel van de overeengekomen (deeltijd) vaste dienstroostertoeslagen per jaar. Eventuele bij arbeidsovereenkomst overeengekomen vaste persoonlijke dienstroostertoeslagen tellen we hierbij op.
- iii. Je variabele grondslag. Dat zijn de variabele bruto componenten die in enige maand op grond van je arbeidsovereenkomst aan jou betaalbaar worden gesteld of op je salaris ingehouden worden en waarvan in je arbeidsovereenkomst is bepaald dat deze componenten in aanmerking komen voor opname in jouw variabele grondslag.

De inkomensgrondslag is gemaximeerd. Deze mag nooit hoger zijn dan $1/12^e$ deel van het bedrag dat in artikel 18ga van de Wet op de Loonbelasting 1964 is opgenomen, vermenigvuldigd met het voor jou in die maand geldende deeltijdpercentage. In 2024 is het wettelijke bedrag € 137.800.

3.2.3. Hoe stellen we de opbouwrens vast?

De opbouwrens wordt afgeleid van het opbouwrensbedrag en je deeltijdpercentage. Het opbouwrensbedrag op jaarbasis wordt bij cao vastgesteld. In 2024 is het opbouwrensbedrag € 77.890 voor werknemers van AkzoNobel en € 79.947 voor werknemers van Nouryon, Nobian en Salt. De opbouwrens is $1/12^e$ deel van het opbouwrensbedrag, vermenigvuldigd met het in enige maand voor jou geldende deeltijdpercentage.

3.2.4. We stellen ook je pensioengrondslag vast

Je pensioengrondslag is gelijk aan je inkomensgrondslag tot maximaal de opbouwrens, verminderd met een franchise. Je franchise is $1/12^e$ deel van de jaarfranchise, vermenigvuldigd met het in enige maand voor jou geldende deeltijdpercentage. In 2024 is de jaarfranchise € 17.545,00.

3.2.5. Waarom gebruiken we een franchise?

We houden er al rekening mee dat je later AOW krijgt van de overheid. Daarom bouw je niet over je hele inkomensgrondslag pensioen op. Het deel van je inkomensgrondslag waar je geen pensioen over opbouwt noemen we de franchise.

Dit geldt ook:

- we stellen de jaarfranchise elk jaar op 1 januari opnieuw vast;
- we berekenen de jaarfranchise als $100/75 \times$ de enkelvoudige AOW-uitkering voor een gehuwde;

- je jaarfranchise kan nooit lager worden dan het in de Wet op de Loonbelasting 1964 beschreven minimumbedrag.

3.2.6. Wat is je deelnametijd?

We gebruiken je deelnametijd om je pensioen precies te berekenen. Het is het aantal maanden dat je na 31 december 2000 zonder onderbreking deelnemer bent in deze regeling. We stellen je deelnametijd in dagen precies vast. Start je deelname niet op de eerste dag van een maand? Of stopt je deelname niet op de laatste dag van een maand? Dan stelt je werkgever voor die maand(en) een decimale factor vast, die we 'gebroken maand' noemen.

Koos je voor waardeoverdracht naar het pensioenfonds?

Dan tellen ook de maanden mee die zijn toegekend als gevolg van die waardeoverdracht. Je hebt daardoor extra deelnametijd gekregen.

4. Je deelname aan de beschikbarepremieregeling

4.1. Wanneer ga je deelnemen aan de beschikbarepremieregeling?

Verdien je meer dan een bepaald bedrag? Dan ga je naast de middelloonregeling ook deelnemen aan de individuele beschikbarepremieregeling. Met een maandelijkse premie bouw je een pensioenkapitaal op. We noemen dit het BP-spaarsaldo. Dit BP-spaarsaldo wordt later omgezet in een ouderdomspensioen en eventueel een partnerpensioen na de pensioendatum.

Dit deel van de afspraak tussen jou en je werkgever is een premieovereenkomst, zoals bedoeld in artikel 10 van de Pensioenwet.

4.2. Je bouwt BP-spaarsaldo op

4.2.1. Vanaf wanneer bouw je BP-spaarsaldo op?

We kijken elk jaar in oktober naar je vaste maandsalaris van dat moment, exclusief eventuele bij arbeidsovereenkomst overeengekomen vaste persoonlijke toeslagen. Is dat hoger dan de in die maand voor jou geldende opbouwgrens? Dan neem je vanaf 1 januari van het daaropvolgende jaar deel aan de beschikbarepremieregeling. Je bouwt vanaf dat moment tot je opbouwgrens pensioen op in de middelloonregeling en voor het meerdere in de beschikbarepremieregeling. Je leest in artikel 3.2.3 hoe we de opbouwgrens vaststellen.

Begint jouw deelname in de loop van het jaar en is jouw vaste maandsalaris (exclusief eventuele vaste persoonlijke toeslagen) hoger dan de in die maand voor jou geldende opbouwgrens? Dan neem je direct deel aan de beschikbarepremieregeling.

4.2.2. Hoe bouw je BP-spaarsaldo op?

Elke maand bouw je met je premie een deel van je BP-spaarsaldo op. Het BP-spaarsaldo wordt belegd. De premie is een percentage van je BP-grondslag. Welk percentage dat is, is afhankelijk van je leeftijd. In dit artikel kun je zien welk percentage bij jouw leeftijd hoort.

4.2.3. Hoe stellen we de BP-grondslag vast?

We stellen elke maand de BP-grondslag vast door de in die maand voor jou geldende opbouwgrens af te trekken van je inkomensgrondslag in die maand.

4.2.4. Hoe stellen we de premie vast?

De premie wordt elke maand vastgesteld. We kijken naar jouw leeftijd op de laatste dag van de maand. De premie is 1/12^e deel van het voor jou toepasselijke percentage uit onderstaande tabel, vermenigvuldigd met je BP-grondslag van die maand.

Jouw leeftijd op de laatste dag van de maand	Bruto percentage van de BP-grondslag op jaarbasis	Netto percentage van de BP-grondslag op jaarbasis
Tot en met 19 jaar	7,2%	6,9%
20 tot en met 24 jaar	8,0%	7,7%

25 tot en met 29 jaar	9,3%	8,9%
30 tot en met 34 jaar	10,8%	10,4%
35 tot en met 39 jaar	12,5%	12,0%
40 tot en met 44 jaar	14,6%	14,0%
45 tot en met 49 jaar	17,0%	16,3%
50 tot en met 54 jaar	19,8%	19,0%
55 tot en met 59 jaar	23,2%	22,3%
60 tot en met 64 jaar	27,6%	26,5%
65 tot 68 jaar	31,9%	30,6 %

Je werkgever betaalt een premie die is gebaseerd op het bruto percentage, maar aan de hand van het netto percentage wordt de premie vastgesteld die wordt toegevoegd aan jouw BP-spaarsaldo. Het verschil komt door de opslag voor uitvoeringskosten (ongeveer 4,2% van de bruto premie).

4.2.5. Kun je ook een deel van de premie als loon krijgen?

Wil je liever een hoger loon in plaats van premie-inleg voor je BP-spaarsaldo? Vraag dan schriftelijk aan je werkgever om een deel van de premie niet te gebruiken voor opbouw van BP-spaarsaldo, maar direct aan jou te betalen als bruto loon. Je kunt maximaal 40% van de bruto premie als bruto loon ontvangen en je kunt je keuze elke maand veranderen. Je werkgever houdt de wettelijk verschuldigde bedragen in op het bruto loon dat hij aan jou uitkeert.

4.3. Jouw BP-spaarsaldo

4.3.1. Hoe wordt de hoogte van het BP-spaarsaldo bepaald?

Je BP-spaarsaldo wordt op jouw naam geregistreerd. De hoogte van het BP-spaarsaldo wordt bepaald door:

- De maandelijks door je werkgever betaalde netto premie;
- Het beleggingsrendement op basis van lifecycle die van toepassing is;
- Eventueel ingebracht kapitaal als gevolg van waardeoverdracht (zie artikel 2.2);
- Overlevingsrendement dat beschikbaar komt omdat het BP-spaarsaldo van overleden deelnemers vrijvalt (zie artikel 4.5).

Het overlevingsrendement wordt jaarlijks achteraf vastgesteld en binnen 6 maanden na afloop van het kalenderjaar verwerkt.

4.3.2. Hoe wordt het BP-spaarsaldo belegd?

Je BP-spaarsaldo wordt belegd op basis van een lifecycle: een leeftijdsafhankelijke beleggingsmix. Het pensioenfonds biedt drie lifecycles aan: offensief, neutraal en defensief. Standaard wordt je BP-saldo belegd in de lifecycle 'neutraal'. Maar je kunt een keuze maken voor 'offensief' of 'defensief'. De gekozen lifecycle geldt voor zowel het opgebouwde BP-spaarsaldo als voor toekomstige premie-inleg. Het bestuur stelt de beschikbare lifecycles en de daarbij behorende voorwaarden vast. Het pensioenfonds is verantwoordelijk voor de

belegging van jouw BP-spaarsaldo en doet dat zoals voorgeschreven in artikel 135 van de Pensioenwet.

De periodieke beleggingen en onttrekkingen vinden doorgaans plaats in de laatste week van de maand, tenzij er reden is om dit tussentijds te doen. De koersen op het moment van daadwerkelijke aan- of verkoop zijn te allen tijde leidend.

4.3.3. Wat geldt als je wil kiezen voor de lifecycle 'offensief' of 'defensief'?

Op jouw persoonlijke deel van onze website www.pensioenfondsapf.nl kun je je risicoprofiel vaststellen. Past de lifecycle 'offensief' of 'defensief' bij je? Dan maak je via de website met behulp van de 'beleggingsbalans' je keuze. Jaarlijks moet je je risicoprofiel opnieuw bevestigen via de website.

4.3.4. Wat geldt als je deelname wordt beëindigd en je wilt blijven beleggen?

Eindigt je deelname en kies je voor blijven beleggen tot je pensioendatum, zoals bedoeld in artikel 9.1.2? Dan blijft het pensioenfonds je BP-saldo beleggen in de lifecycle die gold op het moment van beëindiging van je deelname. Je kunt daarna kiezen voor een andere lifecycle volgens het bepaalde in artikel 4.3.3.

4.4. Pensioen aankopen met je BP-spaarsaldo

Uiterlijk op de standaard pensioeningangsdatum koop je een pensioen aan met je BP-spaarsaldo. Je kunt kiezen tussen:

- extra pensioen bij het pensioenfonds; of
- een variabel pensioen bij een andere pensioenuitvoerder.

Als je kiest voor een extra pensioen bij het pensioenfonds, wordt je BP-spaarsaldo gebruikt voor een verhoging van je ouderdomspensioen en je partnerpensioen. Het bestuur stelt hiervoor geslachtsonafhankelijke waarderingsgrondslagen vast.

4.5. Wat gebeurt er als je overlijdt voordat je pensioen hebt aangekocht?

Als je overlijdt voordat je extra ouderdomspensioen en partnerpensioen hebt aangekocht met je BP-spaarsaldo, vervalt het BP-spaarsaldo. De wegens overlijden vervallen spaarsaldi worden in het volgende jaar aan de spaarsaldi van overige BP-deelnemers toegevoegd.

4.6. Wat gebeurt er bij arbeidsongeschiktheid?

Word je arbeidsongeschikt en ga je premievrij pensioen opbouwen zoals geregeld in artikel 10.3? Dan stopt voor dat deel je deelname aan de beschikbarepremieregeling. Je gaat voor dat deel dan deelnemen in de middelloonregeling volgens de regels van artikel 10.3. De beperking tot opbouw over maximaal de opbouwrens komt voor dat deel te vervallen.

4.7. Wat geldt nog meer voor de beschikbarepremieregeling?

4.7.1. Wat geldt bij overschrijding van het fiscaal maximum?

De beschikbarepremieregeling is gericht op een fiscaal maximaal middelloonpensioen. Het pensioen, inclusief de toegekende toeslagen, mag zowel per jaar als in totaal niet uitgaan

boven een fiscaal maximaal middelloonpensioen binnen de kaders van hoofdstuk IIB van de Wet op de loonbelasting 1964. Als blijkt dat het met het BP-spaarsaldo aan te kopen pensioen deze fiscale grens overschrijdt, dan vervalt het gedeelte van het BP-spaarsaldo dat deze overschrijding veroorzaakt aan het pensioenfonds. Het pensioenfonds toetst het pensioen aan de fiscale grens bij aanwending of overdracht van het BP-spaarsaldo.

Let op!

Bouwde je al BP-spaarsaldo op met premies die vóór 1 juli 2010 zijn gestort? Dan blijft het BP-spaarsaldo dat is opgebouwd met die premies buiten beschouwing bij het uitvoeren van de fiscale toets.

5. Als je met pensioen gaat

5.1. Je ouderdompensioen

5.1.1. Wat is ouderdompensioen?

Ouderdompensioen is een uitkering die uiterlijk start op je standaard pensioeningangsdatum. Je krijgt dit pensioen elke maand zolang je leeft. Je ouderdompensioen:

- start op de eerste dag van de maand die volgt op je 68^e verjaardag. Je kunt ook eerder met pensioen gaan. Je pensioen start dan op de eerste dag van de maand die je zelf kiest; en
- stopt op de 1e dag van de maand nadat je bent overleden.

5.1.2. Hoe wordt je ouderdompensioen berekend in de middelloonregeling?

Je bouwt iedere maand een gedeelte van je ouderdompensioen op. Het maandelijks op te bouwen ouderdompensioen bedraagt 1,875% van je maandelijks vast te stellen pensioengrondslag. In de jaren 2020 tot en met 2023 gold een lager opbouwpercentage:

Jaar	AkzoNobel	Nouryon	Nobian	Salt
2020	1,618%	1,618%	n.v.t.	n.v.t.
2021	1,618%	1,571%	1,571%	1,571%
2022-2023	1,641%	1,571%	1,571%	1,571%

De hoogte van je ouderdompensioen wordt bepaald door optelling van het gedurende de periode van deelname maandelijks opgebouwde ouderdompensioen, vermeerderd met de toeslagen die zijn verleend op grond van artikel 13.2 (toeslagverlening voor deelnemers) en/of artikel 13.3 (toeslagverlening voor gewezen deelnemers) en eventueel verminderd met de verlaging als bedoeld in artikel 17.3.5.

5.2. Pensioen aankopen met je BP-spaarsaldo

5.2.1. Extra ouderdompensioen en partnerpensioen aankopen

Als je nog deelnemer bent, of als je met jouw BP-spaarsaldo geen extra ouderdompensioen en partnerpensioen hebt aangekocht nadat je uit dienst ging, zet je jouw BP-spaarsaldo om in een extra recht op ouderdompensioen en partnerpensioen op het moment dat je je ouderdompensioen laat ingaan. Maar uiterlijk op de standaard pensioeningangsdatum. Je kunt kiezen voor extra pensioen bij het pensioenfonds of een variabel pensioen bij een andere pensioenuitvoerder.

5.3. Jouw keuzes

5.3.1. Welke keuzes heb je als je met pensioen gaat?

Je kunt jouw pensioen aanpassen aan je persoonlijke situatie. Je kunt ervoor kiezen om:

- gedeeltelijk met pensioen te gaan;
- eerder dan je 68^e met pensioen te gaan;

- ouderdompensioen om te zetten in (extra) partnerpensioen. Of andersom;
- eerst een hoger pensioen te krijgen en daarna een lager pensioen. Of andersom;

Ook een combinatie van keuzes is mogelijk. Je keuzes moeten bovendien binnen de wettelijke en fiscale grenzen blijven. Maak je gebruik van een of meer keuzemogelijkheden? Dan berekenen wij je pensioenbedragen opnieuw. Dat doen we met geslachtsonafhankelijke tarieven en percentages. Die vind je in bijlage 2. We houden bovenstaande volgorde aan bij het berekenen van je pensioen. Koop je met je BP-saldo extra ouderdompensioen en partnerpensioen aan? Dan passen we jouw keuzes toe nádat je dat extra pensioen hebt aangekocht.

5.3.2. Kun je je keuzes nog veranderen?

Heb je een keuze voor jouw pensioen gemaakt? En wil je die keuze veranderen? Dat kan alleen tot uiterlijk 3 maanden voordat je met pensioen wilt gaan. Als je gekozen hebt om gedeeltelijk met pensioen te gaan, dan kun je altijd voor een groter deel met pensioen gaan. Meer hierover lees je in artikel 5.4 ("Je kunt kiezen voor deeltijdpensioen").

5.4. Je kunt kiezen voor deeltijdpensioen

Je kunt kiezen om jouw ouderdompensioen gedeeltelijk in te laten gaan. Dat kan vanaf je 60^e. Wij berekenen jouw pensioen dan opnieuw.

Je leest in Bijlage 2 hoe wij dit doen. Deze bijlage maakt onderdeel uit van dit pensioenreglement.

Dit geldt ook:

- je kunt op een later moment kiezen om een groter deel van je pensioen in te laten gaan. Je kunt niet kiezen voor een kleiner deel;
- voor het deel dat je met pensioen gaat, krijg je een ouderdompensioen. Voor het deel dat je eventueel blijft werken bij je werkgever, blijf je deelnemer in de pensioenregeling tot uiterlijk je 68-jarige leeftijd. Maar maximaal voor het deel dat je ouderdompensioen nog niet is ingegaan;
- uiterlijk op je 68-jarige leeftijd gaat je pensioen helemaal in;
- je kunt kiezen voor een hoog-laag pensioen en voor omzetting van partnerpensioen in ouderdompensioen als je ouderdompensioen volledig ingaat;
- duurt het nog meer dan vijf jaar voordat je jouw AOW-gerechtigde leeftijd bereikt? Dan kun je wel je pensioen gedeeltelijk laten ingaan, maar moet je aan het pensioenfonds verklaren dat je je arbeidzame leven in dezelfde mate beëindigt en dat je niet het voornemen hebt om voor dat deel weer te gaan werken.

5.5. Je kunt eerder met pensioen

5.5.1. Wanneer kun je met pensioen gaan?

Je pensioendatum is de eerste dag van de maand die volgt op je 68^e verjaardag. Dat is de standaard. Maar je kunt al vanaf je 60^e met pensioen.

5.5.2. Je kunt eerder met pensioen gaan

Wil je eerder met pensioen? Geef dit dan uiterlijk 3 maanden voordat je met pensioen wilt gaan aan ons door. Het pensioen start op de eerste dag van de maand die jij kiest.

Let op als je arbeidsongeschikt bent!

Bouw je premievrij pensioen op in verband met arbeidsongeschiktheid volgens artikel 10.3? Dan is de mogelijkheid tot vervroeging beperkt. Je mag je het deel waarvoor je premievrije voortzetting van de pensioenopbouw geniet vervroegen tot de eerste dag van de maand volgend op jouw AOW-datum. Dit deel kun je niet verder vervroegen. Het deel waarvoor je géén premievrije voortzetting geniet, kun je wel verder vervroegen volgens de regels van dit artikel.

Krijg je een arbeidsongeschiktheidspensioen dat is gestart vóór 1 januari 2014? Dan mag je je hele pensioen vervroegen tot de eerste dag van de maand volgend op jouw 65e verjaardag. Ook in dat geval kun je het deel waarvoor je géén premievrije voortzetting geniet verder vervroegen volgens de regels van dit artikel.

5.5.3. Hoeveel pensioen krijg je als je eerder met pensioen gaat?

Ga je eerder met pensioen? Dan bouw je vanaf dat moment (over het gedeelte dat je met pensioen gaat) geen pensioen meer bij ons op. Je krijgt over een langere periode pensioen van ons. Daarom is het bedrag lager. Kijk voor de berekening in bijlage 2.

5.6. Je kunt een deel van je ouderdompensioen omzetten in partnerpensioen

5.6.1. Wat is omzetten van ouderdompensioen in extra partnerpensioen?

Als je ouderdompensioen start, kun je ervoor kiezen om een deel van de ouderdomspensioen om te zetten in een extra partnerpensioen voor je partner. Je ouderdomspensioen wordt dan lager.

Let op!

Je kunt het ouderdomspensioen dat je hebt opgebouwd vóór 1 januari 2001 niet omzetten in een hoger partnerpensioen.

5.6.2. Wanneer wordt een deel van het ouderdomspensioen omgezet in partnerpensioen?

Stop je met deelnemen omdat je ouderdomspensioen start? En heb je een partner en is deze bij ons bekend? Dan zetten we een gedeelte van het ouderdomspensioen dat je hebt opgebouwd tussen 1 januari 2001 en 1 januari 2016 om in een aanspraak op partnerpensioen. Dit partnerpensioen is 70% van het betreffende ouderdomspensioen dat na de omzetting resteert.

Let op!

Wil je deze omzetting niet? Dan kun je die binnen één maand na de omzetting ongedaan laten maken. Je kunt dan voor een andere verdeling kiezen volgens artikel 5.6.3.

5.6.3. Kun je ook zelf kiezen voor omzetting van een deel van het ouderdomspensioen in partnerpensioen?

Je kunt een deel van het ouderdomspensioen gebruiken voor een hoger partnerpensioen. Maar het partnerpensioen mag niet hoger worden dan 100% van het ouderdomspensioen dat na de omzetting resteert.

Let op!

Je kunt alleen het ouderdomspensioen omzetten dat je hebt opgebouwd vanaf 1 januari 2001 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen.

5.6.4. Hoeveel partnerpensioen krijg je als je een deel van het ouderdomspensioen omzet?

De actuariële waarde van je ouderdomspensioen en partnerpensioen is na de omzetting gelijk aan die van daarvoor. We gebruiken geslachtsonafhankelijke factoren voor de omzetting. Kijk voor de berekening in bijlage 2.

5.6.5. Wanneer kun je je ouderdomspensioen niet omzetten?

Je kunt je ouderdomspensioen niet omzetten in extra partnerpensioen als je ouderdomspensioen daardoor te laag wordt. Je ouderdomspensioen mag niet lager worden dan de afkoopgrens van € 592,51 per jaar. Dit is het bedrag in 2024.

Ben je gescheiden? En heeft je ex-partner recht op uitbetaling van een deel van jouw ouderdomspensioen? Dan mag je dat deel van het ouderdomspensioen niet omzetten in partnerpensioen.

5.7. Je kunt (een deel van) je partnerpensioen omzetten in ouderdomspensioen

5.7.1. Wat is omzetten van partnerpensioen in ouderdomspensioen?

Je hebt bij ons partnerpensioen opgebouwd. Dit is pensioen voor je partner als jij bent overleden. Als je geen partner hebt, of bijvoorbeeld een partner hebt met voldoende eigen inkomen, dan kun je ervoor kiezen om het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk om te zetten in een hoger ouderdomspensioen. Je krijgt dan zelf meer ouderdomspensioen. Je partner krijgt minder of geen partnerpensioen als je bent overleden.

Heb je een partner? Dan moet je partner toestemming geven voor deze omzetting. Daarom vragen we ook de handtekening van je partner. De handtekening van je partner is niet nodig als je kiest voor het ongedaan maken van de omzetting als beschreven in artikel 5.6.2. Is bij ons geen partner bekend? Dan zetten we het partnerpensioen automatisch op je pensioendatum om in een hoger ouderdomspensioen.

Let op!

Alleen het volgende partnerpensioen kan worden omgezet in een hoger ouderdomspensioen:

- het partnerpensioen dat je hebt opgebouwd vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen

- het partnerpensioen dat je hebt verkregen door omzetting van een deel van jouw ouderdompensioen toen je deelname aan deze pensioenregeling stopte (artikel 9.1.6).

5.7.2. Wanneer kan het partnerpensioen worden omgezet in hoger ouderdompensioen?

Je kunt (een deel van) het partnerpensioen eenmalig omzetten in een hoger ouderdompensioen op het moment dat je ouderdompensioen start.

5.7.3. Hoeveel ouderdompensioen krijg je als je het partnerpensioen omzet?

De actuariële waarde van je ouderdompensioen en partnerpensioen is na de omzetting gelijk aan die van daarvoor. We gebruiken geslachtsonafhankelijke factoren voor de omzetting. Kijk voor de berekening in bijlage 2.

5.7.4. Welk deel van het partnerpensioen kun je niet omzetten?

Ben je gescheiden? En heeft je ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen? Dan kun je dat pensioen niet omzetten in een hoger ouderdompensioen voor jezelf.

5.8. Je kunt starten met een hoger of een lager ouderdompensioen

5.8.1. Wat is een hoger en een lager pensioen?

Misschien wil je een hoger ouderdompensioen in de eerste periode van jouw pensioen. Bijvoorbeeld omdat je nog geen AOW krijgt. Je kunt ervoor kiezen om de eerste jaren een hoger ouderdompensioen te ontvangen. Je krijgt dan daarna een lager ouderdompensioen zolang je leeft. Andersom kan ook, je krijgt dan de eerste jaren een lager pensioen en daarna levenslang een hoger pensioen. Je maakt deze keuze als je met pensioen gaat.

Hier zijn wel voorwaarden aan verbonden. Je laagste ouderdompensioen mag bijvoorbeeld nooit lager zijn dan 75% van je hoogste ouderdompensioen. Wij berekenen voor jou wat de mogelijkheden zijn als je met pensioen gaat.

Je kiest zelf hoe lang je een hoger of juist een lager ouderdompensioen wilt ontvangen. In periodes van 12 maanden. Je kunt uiterlijk tot de eerste dag van de maand volgend op jouw 73^e verjaardag een hoger of juist een lager ouderdompensioen krijgen. Daarna krijg je een lager respectievelijk hoger ouderdompensioen.

Dit geldt ook:

- De actuariële waarde van je ouderdompensioen is na omzetting in een hoog/laagpensioen of een laag/hoogpensioen gelijk aan die van daarvoor. We gebruiken geslachtsonafhankelijke factoren voor de omzetting. Kijk voor de berekening in bijlage 2.

5.8.2. Kun je een hoog-laag pensioen kiezen én eerder met pensioen gaan?

Ja, dat kan. Je gaat dan bijvoorbeeld op je 65e met pensioen. De eerste periode krijg je meer ouderdompensioen. Daarna krijg je levenslang een lager ouderdompensioen. Of andersom als je daarvoor kiest.

Dit geldt ook:

- Ontvang je nog geen AOW? Ook in dat geval mag je laagste ouderdomspensioen niet lager zijn dan 75% van je hoogste ouderdomspensioen. Maar in de periode tussen de ingangsdatum van je ouderdomspensioen en de eerste dag van de maand waarin je AOW-gerechtigd wordt blijft een bedrag ter grootte van twee keer de AOW-uitkering voor een gehuwde zonder toeslag vermeerderd met vakantietoeslag buiten beschouwing. We gaan daarbij uit van het AOW-bedrag dat geldt als jouw ouderdomspensioen start. Zo kun je het tijdelijke gemis aan AOW opvangen met je eigen pensioen.
- De actuariële waarde van je ouderdomspensioen is na vervroeging en omzetting in een hoog/laagpensioen of een laag/hoogpensioen gelijk aan die van daarvoor. We gebruiken geslachtsonafhankelijke factoren voor de omzetting. Kijk voor de berekening in bijlage 2.

6. Als je met onbetaald verlof gaat

6.1. Je deelname tijdens onbetaald verlof

Neem je onbetaald verlof op? Dan blijf je deelnemer aan deze pensioenregeling. Je bouwt pensioen op over je daadwerkelijke inkomensgrondslag. Ga je volledig met onbetaald verlof? Dan bouw je dus tijdens die verlofperiode geen pensioen op.

6.2. Je wordt arbeidsongeschikt tijdens je verlof

Word je arbeidsongeschikt tijdens je verlof in de periode als bedoeld in dit artikel? Dan zetten wij je deelname voort, voor het deel dat je arbeidsongeschikt bent. De voorwaarden voor premievrije voortzetting vind je terug in hoofdstuk 10 “Als je arbeidsongeschikt wordt”.

6.3. Je overlijdt tijdens je verlof

6.3.1. Je overlijdt tijdens onbetaald verlof

De verzekering voor het partnerpensioen en het tijdelijk partnerpensioen vervalt niet gedurende de periode van maximaal 18 maanden waarin je volgens artikel 56 van de Pensioenwet onbetaald verlof opneemt en waarbij de ingangsdatum van het verlof ligt voor je 62-jarige leeftijd.

Start je onbetaald verlof op of na je 62-jarige leeftijd? En gaat het om verlof in de zin van artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965? Dan blijft de verzekering voor het partnerpensioen en het tijdelijk partnerpensioen in stand tot het moment dat je ouderdompensioen volledig ingaat, maar uiterlijk tot je 68-jarige leeftijd. In beide gevallen betaalt het pensioenfonds de premie voor deze verzekering.

6.3.2. Je overlijdt tijdens ouderschapsverlof

Als je tijdens jouw ouderschapsverlof komt te overlijden, wordt het partnerpensioen als volgt gecorrigeerd.

Indien en voor zover door toepassing van de Wet Arbeid en Zorg (artikel 6) en/of het deeltijd ouderschapsverlof bij je werkgever:

- je deeltijdpercentage daalt en/of
- je voor de toepassing van de pensioenregeling deeltijder wordt,

zal voor de vaststelling van het partnerpensioen en het tijdelijk partnerpensioen rekening gehouden worden met het vooraf overeengekomen en na het ouderschapsverlof geldende deeltijdpercentage.

Als door toepassing van de Wet Arbeid en Zorg (artikel 6) en/of het deeltijd ouderschapsverlof bij je werkgever de vaste ploegendiensttoeslag daalt, wordt de hieruit voortvloeiende verlaging van het partnerpensioen niet doorgevoerd.

7. Als je in het buitenland gaat werken of hebt gewerkt

7.1. Je deelname tijdens uitzending naar het buitenland

Als je bij uitzending naar het buitenland een uitzendingsovereenkomst met je werkgever sluit, maar wel in dienst blijft bij je werkgever, dan blijf je deelnemer aan deze pensioenregeling op basis van artikel 2.1.1 onder ii. De bepalingen van dit pensioenreglement zijn van overeenkomstige toepassing op de in dit hoofdstuk bedoelde pensioenen van Pensioenfonds APF (hierna APF-pensioen), behalve als daar in dit hoofdstuk van wordt afgeweken.

Jij of je eventuele nabestaanden zijn verplicht om aan deze regeling mee te werken en om alle gegevens en bescheiden – waaronder de uitzendingsovereenkomst - aan het pensioenfonds te overleggen, die het voor de uitvoering van deze regeling nodig acht. Doen jij of je nabestaanden dan niet? Dan heeft het pensioenfonds het recht om de uitkeringen van het APF-pensioen geheel of gedeeltelijk op te schorten.

7.1.1. Hoe wordt de inkomensgrondslag vastgesteld bij uitzending naar het buitenland?

Bij het vaststellen van de inkomensgrondslag kijken we niet naar de regels van artikel 3.2.2. In plaats daarvan gaan we uit van het fictieve inkomen dat voor dit doel door de werkgever is bepaald. Voor diensttijd vanaf 1 januari 2015 houden we rekening met de maximum inkomensgrondslag als bedoeld in artikel 3.2.2.

7.1.2. Op welke pensioenen heb je aanspraak bij uitzending naar het buitenland?

Als je op basis van een uitzendingsovereenkomst door je werkgever naar het buitenland uitgezonden bent, heb je aanspraak op alle in dit pensioenreglement genoemde APF-pensioenen. Daarbij geldt het volgende:

Als je ook aanspraken op buitenlandse pensioenvoorzieningen krijgt, dan worden deze afgetrokken van de APF-pensioenen die het pensioenfonds zal uitkeren. Het gaat om buitenlandse pensioenvoorzieningen waaraan je uit hoofde van je functie verplicht deelneemt, ongeacht of je zelf premie voor deze buitenlandse aanspraken betaalt. Dit geldt voor zover deze buitenlandse aanspraken zijn ontstaan tijdens het dienstverband met een door je werkgever aangegeven dochteronderneming in het buitenland en deze betrekking hebben op de deelnametijd die voor de berekening van de uit te keren APF-pensioenen in aanmerking is genomen. Jij of jouw nabestaanden moeten alle informatie over deze buitenlandse aanspraken aan het pensioenfonds verstrekken. Dit moet jij of je nabestaande doen bij de aanvraagprocedure voorafgaand aan de ingang van het APF-pensioen. De bedoelde buitenlandse bruto aanspraken worden op de ingangsdatum van jouw pensioen vastgesteld en worden afgetrokken van het bruto APF-pensioen dat het pensioenfonds op de ingangsdatum van jouw pensioen heeft vastgesteld. De uitkomst vormt jouw jaarlijkse pensioenuitkering. Eventuele buitenlandse bruto aanspraken op nabestaandenpensioen worden op dezelfde manier afgetrokken van het pensioen voor jouw nabestaanden.

7.1.3. Uitgaande waardeoverdracht na uitzending naar het buitenland

Ook je tijdens je verblijf in het buitenland opgebouwde APF-pensioen komt in aanmerking voor waardeoverdracht naar een nieuwe pensioenuitvoerder, zoals beschreven in artikel 9.1.7. Ook hierbij moet jij bij de aanvraagprocedure alle informatie over de buitenlandse aanspraken als bedoeld in artikel 7.1.2 aan het pensioenfonds verstrekken. De buitenlandse bruto aanspraken worden afgetrokken van het APF-pensioen waarna de overdrachtswaarde van het resterende bruto APF-pensioen op de normale wijze zal worden vastgesteld en na ontvangst van jouw akkoord zal worden overgedragen.

7.2. Als je arbeidsongeschikt wordt tijdens uitzending naar het buitenland

Word je arbeidsongeschikt tijdens je uitzending naar het buitenland als bedoeld in dit artikel? Dan heb je mogelijk recht op APF-arbeidsongeschiktheidspensioen. Of je arbeidsongeschikt bent, stellen we vast volgens de wetgeving die daarvoor in Nederland zou gelden. Voor de vaststelling van de hoogte van het APF-arbeidsongeschiktheidspensioen en de begin- en einddatum passen we de regels van paragraaf 10.1 overeenkomstig toe.

We baseren je APF-arbeidsongeschiktheidspensioen op je fictieve inkomen als bedoeld in artikel 7.1.1. Daarbij houden we geen rekening met de maximering van de inkomensgrondslag als bedoeld in artikel 3.2.2.

Kun je aanspraak maken op een arbeidsongeschiktheidspensioen op grond van buitenlandse bepalingen? Dan brengen we die bruto in mindering op het volgens dit artikel vast te stellen bruto APF-arbeidsongeschiktheidspensioen.

7.3. Als je voor je werkgever in het buitenland hebt gewerkt

Heb je voor AkzoNobel, Nouryon of een rechtsvoorganger in het buitenland gewerkt? En is bij je indiensttreding in Nederland de afspraak gemaakt dat de datum van indiensttreding in het buitenland als opnamedatum in deze pensioenregeling zal worden gebruikt? Dan bouwde je bij ons pensioen op vanaf die datum. Bij de vaststelling van je pensioen bij ons brengen we het door jou over die buitenlandse diensttijd opgebouwde staats- en bedrijfspensioen in mindering.

8. Als je overlijdt

8.1. Pensioen voor jouw nabestaanden

Overlijdt je? Dan is er onder voorwaarden een pensioen geregeld voor jouw nabestaanden:

- partnerpensioen voor je partner;
- tijdelijk partnerpensioen voor je partner;
- wezenpensioen voor je kinderen;
- bijzonder partnerpensioen voor je ex-partner.

De voorwaarden die bepalen of je nabestaanden recht hebben op pensioen lees je hieronder.

8.2. Onder welke voorwaarden zien wij iemand als je partner?

Voor de toepassing van dit pensioenreglement is je partner de persoon met wie je vóór de standaard pensioeningangsdatum:

- getrouwd bent, of
- een geregistreerd partnerschap hebt, of
- samenwoont en
  - met wie geen bloed- of aanverwantschap in de rechte lijn bestaat, en
  - noch jij, noch je partner getrouwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan met iemand anders, en
  - waarbij de samenleving in een geldend notarieel verleden contract is vastgelegd, en
  - waarbij het samenlevingscontract aan het pensioenfonds is overgelegd, en
  - waarbij periodiek op verzoek van het pensioenfonds het bestaan van het samenlevingscontract wordt herbevestigd.

Voor de toepassing van dit pensioenreglement kun je maar één partner hebben.

8.3. Onder welke voorwaarden zien wij iemand als je kind?

Voor de toepassing van dit pensioenreglement is je kind:

- het kind dat in familierechtelijke betrekking tot jou staat;
- je stiefkind; dat is het kind uit een eerdere relatie van degene met wie je getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap bent aangegaan;
- een pleegkind dat door jou als eigen kind werd onderhouden tot het moment van jouw overlijden.

8.4. Partnerpensioen

Let op!

Dit artikel geldt voor jou als je deelnemer bent geworden op of na 1 januari 2016. Was je voor die datum al deelnemer? Dan geldt dit artikel voor jou vanaf 1 januari 2016. Voor de periode tot en met 31 december 2015 gelden overgangsbepalingen. Deze zijn te vinden in hoofdstuk 16.

8.4.1. Wat is het partnerpensioen?

Partnerpensioen is een uitkering aan jouw partner. Je partner krijgt dit pensioen als jij bent overleden. Hij of zij krijgt dit pensioen elke maand zolang hij of zij leeft.

De uitkering van het partnerpensioen:

- start op de dag volgend op de dag dat jij overlijdt;
- stopt op de laatste dag van de maand waarin jouw partner overlijdt.

Je bouwt altijd partnerpensioen op tijdens je deelname, ook als je geen partner hebt.

8.4.2. Hoe bouw je partnerpensioen op in de middelloonregeling?

Je bouwt vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen iedere maand een gedeelte van je partnerpensioen op. Het maandelijks op te bouwen partnerpensioen bedraagt 1,313% over je pensioengrondslag. In de jaren 2020 tot en met 2023 gold een lager opbouwpercentage:

Jaar	AkzoNobel	Nouryon	Nobian	Salt
2020	1,133%	1,133%	n.v.t.	n.v.t.
2021	1,133%	1,100%	1,100%	1,100%
2022-2023	1,149%	1,100%	1,100%	1,100%

8.4.3. Hoe wordt het pensioen voor je partner berekend?

Wat jouw partner precies krijgt, hangt af van jouw situatie:

Je bent deelnemer en je overlijdt:

Je partner krijgt:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen tot je overlijdensdatum;
- het partnerpensioen dat je zou hebben kunnen opbouwen vanaf je overlijdensdatum als je tot aan de standaard pensioeningangsdatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij gaan we uit van de pensioengrondslag* op het moment van jouw overlijden;
- het partnerpensioen dat is verzekerd over het positieve verschil tussen je inkomensgrondslag en de opbouwrens. Dit partnerpensioen wordt op middelloonbasis berekend over de periode vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen tot aan de standaard pensioeningangsdatum, met inachtneming van een opbouwpercentage van 1,313% per jaar;
- het partnerpensioen waar je aanspraak op hebt volgens de overgangsregelingen die in hoofdstuk 16 zijn opgenomen.

* Correctie vaste ploegdiensttoeslag

Was in de maand van jouw overlijden de vaste ploegdiensttoeslag onderdeel van jouw pensioengrondslag? Dan corrigeren we jouw pensioengrondslag van die maand. We gaan dan niet uit van de vaste ploegdiensttoeslag van die maand, maar van het gemiddelde van

de vaste ploegdiensttoeslagen die je kreeg in die maand en in de 23 maanden die daaraan voorafgingen.

Je bent geen deelnemer meer. Je bent ook nog niet met pensioen en je overlijdt:

Je partner krijgt het partnerpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van jouw deelname, vermeerderd met de toeslagen die zijn verleend op grond van artikel 13.3 (toeslagverlening voor gewezen deelnemers). Het partnerpensioen dat op de datum van beëindiging van jouw deelname wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen tot de datum waarop je deelname is beëindigd;
- het partnerpensioen dat je hebt verkregen door omzetting van ouderdomspensioen volgens artikel 9.1.6;
- het partnerpensioen waar je aanspraak op hebt volgens de overgangsregelingen die in hoofdstuk 16 zijn opgenomen.

Je partnerpensioen als je een WW-uitkering krijgt

Heb je vanaf het moment dat je uit dienst bent recht op een WW-uitkering? En overlijdt je tijdens de periode dat je een WW-uitkering ontvangt? Dan berekenen we het partnerpensioen met inachtneming van toekomstige diensttijd alsof je deelnemer bent. Dit doen we overeenkomstig artikel 55 lid 5 van de Pensioenwet. Eventuele bij uitdiensttreding behouden of verkregen aanspraken op partnerpensioen, bijvoorbeeld door omzetting van ouderdomspensioen volgens artikel 9.1.6 of die je opbouwde na 1 januari 2016 maken deel uit van het vast te stellen partnerpensioen.

Je bent met pensioen en je overlijdt:

Je partner krijgt het partnerpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van jouw deelname, vermeerderd met de toeslagen die zijn verleend op grond van artikel 13.3 (toeslagverlening voor gewezen deelnemers). Het partnerpensioen dat op de datum van beëindiging van jouw deelname wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen tot de datum waarop je deelname is beëindigd;
- het partnerpensioen dat je hebt verkregen door omzetting van ouderdomspensioen volgens artikel 5.6 of artikel 9.1.6;
- het partnerpensioen waar je aanspraak op hebt volgens de overgangsregelingen die in hoofdstuk 16 zijn opgenomen.

Je partner krijgt minder of geen partnerpensioen als je het partnerpensioen hebt omgezet in een hoger ouderdomspensioen zoals bedoeld in artikel 5.7.

8.4.4. Hoeveel pensioen krijgt je partner als je ook een ex-partner hebt?

Heb je een of meerdere ex-partners? Dan hebben die misschien recht op een deel van het partnerpensioen. Dit heet bijzonder partnerpensioen. Je leest er meer over in artikel 11.2.

Als je ex-partner recht heeft op bijzonder partnerpensioen, dan krijgt je huidige partner minder partnerpensioen. We trekken het bijzonder partnerpensioen van je ex-partner er namelijk eerst vanaf. We doen dit ook als je ex-partner inmiddels zelf is overleden.

8.4.5. Je partnerpensioen in de beschikbarepremieregeling

Met het BP-spaarsaldo dat je in de beschikbarepremieregeling opbouwt, koop je na je uitdiensttreding of op je pensioendatum naast ouderdompensioen ook partnerpensioen aan. Dit partnerpensioen komt tot uitkering als je overlijdt. Koop je na uitdiensttreding en voor je pensioendatum geen partnerpensioen aan? Dan vervalt het volledige BP-spaarsaldo aan het pensioenfonds als je overlijdt voor je pensioendatum.

8.5. Tijdelijk partnerpensioen

8.5.1. Wat is het tijdelijk partnerpensioen?

Tijdelijk partnerpensioen is een tijdelijke uitkering aan je partner. Je partner krijgt dit pensioen als je bent overleden tijdens je deelname aan deze pensioenregeling.

De uitkering van het tijdelijk partnerpensioen:

- start op de dag volgend op de dag dat jij overlijdt;
- stopt op de eerste dag van de maand waarin je partner zijn of haar AOW-leeftijd bereikt;
- stopt – als dat eerder is – op de standaard pensioeningangsdatum die geldt op de ingangsdatum van het tijdelijk partnerpensioen;
- stopt in ieder geval op de laatste dag van de maand waarin je partner overlijdt.

Is de AOW-datum van je partner op het moment van jouw overlijden nog niet bekend? Dan gaan we uit van de AOW-leeftijd die het meest recent door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is gepubliceerd in de Staatscourant. Deze leeftijd veranderen we daarna niet meer. Dit kan leiden tot een tijdelijk inkomenstekort voor je partner als de werkelijke AOW-leeftijd van je partner later is dan de AOW-leeftijd waar we van uitgaan.

Let op!

Gaat het om een Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen dat is gestart vóór 1 januari 2018? Dan geldt het volgende:

- Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen dat is gestart voor 1 juli 2013 eindigt op de laatste dag van de maand voorafgaand aan de maand waarin je partner 65 jaar wordt. Of – als dat eerder is – op de laatste dag van de maand waarin je partner overlijdt.
- Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen dat is gestart op of na 1 juli 2013 maar vóór 1 januari 2018 eindigt op de laatste dag van de maand voorafgaand aan de maand waarin je partner zijn of haar AOW-leeftijd bereikt. Of – als dat eerder is – op de laatste dag van de maand waarin je partner overlijdt.

8.5.2. Wanneer is het tijdelijk partnerpensioen verzekerd?

Heb je een partner en is dit bij ons bekend? Dan verzekeren we het tijdelijk partnerpensioen standaard voor je zolang je deelnemer bent aan deze pensioenregeling. Stopt je deelname aan deze pensioenregeling? Dan stopt ook de verzekering voor het tijdelijk partnerpensioen.

Let op!

Is je deelname beëindigd na je 62-jarige leeftijd? Dan blijft de verzekering van het tijdelijk partnerpensioen in stand alsof je deelnemer was gebleven. De verzekering eindigt dan op de ingangsdatum van je ouderdomspensioen.

8.5.3. Hoe hoog is het tijdelijk partnerpensioen?

Wat jouw partner precies krijgt, hangt af van jouw situatie:

Je bent deelnemer en je overlijdt:

Je partner krijgt elke maand een bedrag ter grootte van 1/12^e van 70% van de in de maand van jouw overlijden voor jou toepasselijke jaarfranchise.

Het tijdelijk partnerpensioen mag nooit meer zijn dan fiscaal is toegelaten. Het kan daarom nooit hoger zijn dan 8/7e van de nominale uitkering volgens de Algemene nabestaandenwet voor een partner, vermeerderd met de vakantie-uitkering en het verschil in verschuldigde premie voor de volksverzekeringen over het tijdelijk partnerpensioen voor en na de AOW-leeftijd van de partner.

Let op!

Er kan nooit meer dan één tijdelijk partnerpensioen tot uitkering komen na jouw overlijden.

Let op als je premievrij pensioen opbouwt in verband met arbeidsongeschiktheid!

Ben je uitsluitend deelnemer omdat je premievrij pensioen opbouwt in verband met arbeidsongeschiktheid, zoals beschreven in artikel 10.3? Dan baseren we de hoogte van het tijdelijk partnerpensioen op de franchise zoals die gold bij aanvang van je arbeidsongeschiktheid, net zoals in artikel 10.3.2. Deze franchise wordt jaarlijks aangepast volgens artikel 13.3.

Let op!

Is het Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen gestart vóór 1 januari 2020? Dan kan dat pensioen worden verlaagd:

- Krijgt je partner een Anw-uitkering? Of had je partner die kunnen krijgen als de Anw-uitkering was aangevraagd? Dan verlagen we het Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen met de Anw-uitkering die je partner geniet of had kunnen genieten als deze was aangevraagd.
- Kan je partner op grond van een dienstverband aanspraak maken op een Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen of een soortgelijke uitkeringen met het doel wettelijke Anw-uitkeringen aan te vullen of te vervangen? Dan komen deze – voor zover deze minder bedragen dan het Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen – in mindering op het op grond van dit reglement te verstrekken Anw-vervangend tijdelijk partnerpensioen.

Je bent geen deelnemer meer. Je bent ook nog niet met pensioen en je overlijdt:

Je partner krijgt geen tijdelijk partnerpensioen. De verzekering van het tijdelijk partnerpensioen is zonder waarde vervallen toen je deelname eindigde.

Je bent met pensioen en je overlijdt:

Je partner krijgt geen tijdelijk partnerpensioen. De verzekering van het tijdelijk partnerpensioen is zonder waarde vervallen op je pensioendatum, uiterlijk op je 68-jarige leeftijd.

8.5.4. Wat geldt voor de premie voor het tijdelijk partnerpensioen?

Je werkgever houdt de premie die nodig is voor de verzekering van het tijdelijk partnerpensioen in op jouw salaris. Je werkgever doet dit tot en met de maand waarin je 62 jaar wordt. Het bestuur van het pensioenfonds stelt de hoogte van de premie vast.

8.6. Wezenpensioen

Let op!

Dit artikel geldt voor jou als je deelnemer bent geworden op of na 1 januari 2016. Was je voor die datum al deelnemer? Dan geldt dit artikel voor jou vanaf 1 januari 2016. Voor de periode tot en met 31 december 2015 gelden overgangsbepalingen. Deze zijn te vinden in hoofdstuk 16.

8.6.1. Wat is het wezenpensioen?

Wezenpensioen is een uitkering aan jouw kind of kinderen. Je kind krijgt dit pensioen als jij bent overleden.

De uitkering van het wezenpensioen:

- start op de dag volgend op de dag dat jij overlijdt. Is je kind nog niet geboren als jij overlijdt? Dan start het wezenpensioen op de dag waarop je kind wordt geboren;
- stopt op de laatste dag van de maand waarin je kind 18 jaar wordt of waarin je kind is overleden.

De leeftijdsgrens van 18 jaar wordt verhoogd naar uiterlijk 27 jaar als de voor werkzaamheden beschikbare tijd van jouw kind grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding.

Het wezenpensioen dat wordt uitgekeerd in de periode waarin de verhoogde leeftijdsgrens geldt, stopt op de laatste dag van de maand:

- waarin je kind voor het laatst aan de voorwaarden voldoet;
- waarin je kind 27 jaar wordt;
- waarin je kind is overleden.

Is het wezenpensioen gestopt? Dan kan het niet opnieuw ingaan.

Heeft je kind geen recht op wezenpensioen omdat het niet studeert op het moment van jouw overlijden? Dan kan het wezenpensioen later niet alsnog ingaan.

8.6.2. Hoe vaak worden de voorwaarden voor het wezenpensioen tot 27 jaar getoetst?

Elk jaar in september controleren we of je kind nog in aanmerking komt voor wezenpensioen. Je kind moet dan voor 1 oktober de bewijsstukken overleggen die nodig zijn om vast te stellen of het nog in aanmerking komt voor wezenpensioen.

Blijkt je kind niet meer te voldoen aan de voorwaarden? Dan stopt het wezenpensioen per 1 oktober.

8.6.3. Hoe bouw je wezenpensioen op?

Je bouwt vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen iedere maand een gedeelte van je wezenpensioen op. Het maandelijks op te bouwen partnerpensioen bedraagt 0,263% over het verschil tussen de inkomensgrondslag en de toepasselijke franchise.

In de jaren 2020 tot en met 2023 gold een lager opbouwpercentage:

Jaar	AkzoNobel	Nouryon	Nobian	Salt
2020	0,227%	0,227%	n.v.t.	n.v.t.
2021	0,227%	0,220%	0,220%	0,220%
2022-2023	0,230%	0,220%	0,220%	0,220%

8.6.4. Hoe wordt het pensioen voor je kinderen berekend?

Wat jouw kind precies krijgt, hangt af van jouw situatie. Heb je meer kinderen? Dan krijgt elk kind dit pensioen.

Zijn er na jouw overlijden meer dan vijf kinderen die recht hebben op wezenpensioen? Dan verdelen we het totaalbedrag van het wezenpensioen voor vijf kinderen gelijk over alle wezen. Iedere wees krijgt dan een zodanig verlaagd wezenpensioen dat de som van de uitgekeerde wezenpensioenen gelijk is aan het ongekorte wezenpensioen voor vijf kinderen. Wijzigt het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor wezenpensioen? Dan maken we een nieuwe berekening.

Je bent deelnemer en je overlijdt:

Je kind krijgt:

- het wezenpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2016 of vanaf de latere datum waarop jouw deelname aan deze pensioenregeling is begonnen tot je overlijdensdatum;
- het wezenpensioen dat je zou hebben kunnen opbouwen vanaf je overlijdensdatum als je tot aan de standaard pensioeningangsdatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij gaan we uit van het verschil tussen de inkomensgrondslag* en de toepasselijke franchise op het moment van jouw overlijden. We rekenen met een opbouwpercentage van 0,263% per jaar;

* Correctie vaste ploegdiensttoeslag

Was in de maand van jouw overlijden de vaste ploegdiensttoeslag onderdeel van jouw inkomensgrondslag? Dan corrigeren we jouw inkomensgrondslag van die maand. We gaan dan niet uit van de vaste ploegdiensttoeslag van die maand, maar van het gemiddelde van de vaste ploegdiensttoeslagen die je kreeg in die maand en in de 23 maanden die daaraan voorafgingen.

Je bent geen deelnemer meer. Je bent ook nog niet met pensioen en je overlijdt:

Je kind krijgt 20% van het partnerpensioen dat volgens artikel 9.1.6 is vastgesteld of zou zijn vastgesteld als je geen andere keuze had gemaakt. Het wezenpensioen is nooit lager dan het wezenpensioen dat je volgens artikel 8.6.3 hebt opgebouwd.

Je bent met pensioen en overlijdt:

Je kind krijgt 20% van het partnerpensioen dat volgens artikel 9.1.6 is vastgesteld of zou zijn vastgesteld als je geen andere keuze had gemaakt. Het wezenpensioen is nooit lager dan het wezenpensioen dat je volgens artikel 8.6.3 hebt opgebouwd.

Je kind krijgt geen wezenpensioen als het is geboren na de standaard pensioen-ingangsdatum.

8.6.5. Wordt het wezenpensioen verdubbeld als beide ouders zijn overleden?

Het bedrag van het wezenpensioen wordt verdubbeld zodra je kind na jouw overlijden geen ouder meer heeft tot wie je kind in familierechtelijke betrekking staat en je kind na jouw overlijden redelijkerwijs niet meer terug kan vallen op een andere ouder voor zijn levensonderhoud en opvoeding. Het bestuur van het pensioenfonds is bevoegd een besluit te nemen over verdubbeling van het wezenpensioen en neemt daarbij de specifieke situatie van je kind in aanmerking.

9. Als je stopt met deelnemen aan deze pensioenregeling

9.1. Jouw pensioenopbouw

9.1.1. Wat gebeurt er met jouw pensioen?

Ga je uit dienst bij je werkgever? Dan stopt je deelname aan deze pensioenregeling. Behalve als je arbeidsongeschikt bent geworden en recht hebt op premievrije voortzetting. Je bouwt geen pensioen meer bij ons op. Je opgebouwde pensioenaanspraken blijven bij ons staan, tenzij je kiest voor waardeoverdracht. Een eventueel bijzonder partnerpensioen wordt dan niet overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Je opgebouwde pensioenaanspraken bestaan uit:

- ouderdompensioen.
- partnerpensioen.
- wezenpensioen.

De volgende verzekeringen vervallen:

- tijdelijk partnerpensioen.
- arbeidsongeschiktheidspensioen.

Let op als je deelnemer 2000 bent!

Als je een deelnemer 2000 bent, dan behoud je, naast de aanspraken op grond van dit pensioenreglement, de pensioenaanspraken op grond van pensioenreglement 2000.

9.1.2. Wat gebeurt er met je BP-spaarsaldo uit de beschikbarepremieregeling?

Bij het einde van je deelname kun je je BP-spaarsaldo:

- beleggen tot je pensioendatum; of
- omzetten in pensioenaanspraken.

9.1.2.1. Wat geldt als je kiest voor beleggen tot je pensioendatum?

Een deel van je BP-spaarsaldo zetten we direct om in partnerpensioen. Behalve als bij ons niet bekend is dat je een partner hebt, of als jij en je partner aangeven dat je geen partnerpensioen wilt uit het BP-spaarsaldo. Dat doe je op een formulier dat je van het pensioenfonds krijgt.

We zetten je hele BP-spaarsaldo fictief om in ouderdompensioen en partnerpensioen in de verhouding 100:70. Het deel van het BP-spaarsaldo dat hoort bij het aldus vastgestelde partnerpensioen zetten we daadwerkelijk om in partnerpensioen. De rest van het BP-spaarsaldo blijft staan.

Koos je voor het niet omzetten van een deel van het pensioenkapitaal in partnerpensioen? Dan kun je daar later alsnog voor kiezen. We passen dit artikel dan alsnog toe met de factoren die op dat moment gelden. Artikel 9.1.6.1 is van overeenkomstige toepassing.

Let op!

Overlijdt je binnen 6 maanden nadat wij het verzoek hebben ontvangen? Dan draaien we de omzetting naar partnerpensioen terug en geldt de hoogte van het partnerpensioen zoals die was vlak vóór het verzoek.

9.1.2.2. Wat geldt als je kiest voor omzetten in pensioenaanspraken?

We zetten het BP-spaarsaldo om in premievrije aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen. We zetten het BP-spaarsaldo om in ouderdomspensioen en wezenpensioen als bij ons niet bekend is dat je een partner hebt, of als jij en je partner aangeven dat je geen partnerpensioen wilt uit het BP-spaarsaldo. Dat doe je op een formulier dat je van het pensioenfonds krijgt.

9.1.3. Wat gebeurt er als je een klein pensioen hebt?

Heb je na beëindiging van je deelname een aanspraak op ouderdomspensioen die lager is dan € 592,51 (in 2024)? Dan draagt het pensioenfonds je pensioen over aan je nieuwe pensioenuitvoerder. De nieuwe pensioenuitvoerder zal het overgedragen bedrag gebruiken voor extra pensioen in jouw nieuwe pensioenregeling.

9.1.4. Wanneer vindt waardeoverdracht van een klein pensioen plaats?

Het pensioenfonds draagt het kleine pensioen over zodra het Pensioenregister aan het pensioenfonds doorgeeft bij welke pensioenuitvoerder je aan een pensioenregeling deelneemt. Het pensioenfonds vraagt deze informatie binnen een jaar nadat je deelname bij het pensioenfonds stopt op bij het Pensioenregister, en zal dit verzoek jaarlijks herhalen. Is de waardeoverdracht na vijf jaar en vijf pogingen niet gelukt? Dan mogen we je pensioen afkopen. Hoe we dit doen, lees je in artikel 12.2.

De overdracht vindt niet plaats als je een heel klein pensioen hebt. Dit is het geval als de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de pensioendatum minder zal bedragen dan € 2,00.

9.1.5. Wat gebeurt er als je minder dan € 2,00 hebt opgebouwd?

Je opgebouwde pensioenaanspraken blijven niet bij ons staan als je een heel klein pensioen hebt. Je hebt een heel klein pensioen als de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de pensioendatum niet meer zal bedragen dan € 2,00. Als je deelname aan deze pensioenregeling stopt komt dit heel kleine pensioen te vervallen. Je pensioen vervalt niet als je verhuist naar een andere lidstaat als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Je moet jouw verhuizing dan wel aan ons melden bij beëindiging van je deelname aan deze pensioenregeling.

9.1.6. Wij zetten standaard een deel van je ouderdomspensioen om in partnerpensioen

Stop je met deelnemen? En heb je een partner en is deze bij ons bekend? Dan zetten wij op dat moment standaard een deel van je ouderdomspensioen om in een partnerpensioen. Je ouderdomspensioen wordt dan lager. Het partnerpensioen is 70% van het ouderdomspensioen dat overblijft nadat wij het hebben omgezet in partnerpensioen. Bij het omzetten

houden we rekening met het partnerpensioen dat je vanaf 1 januari 2016 hebt opgebouwd en met het partnerpensioen dat je als deelnemer 2000 hebt opgebouwd.

Wil je niet dat wij het ouderdompensioen omzetten? Geef dit dan aan ons door binnen 2 maanden nadat je bericht van ons kreeg. Je gebruikt daarvoor het formulier dat je van het pensioenfonds krijgt. Jij én je partner moeten daarop een handtekening zetten. Je partner krijgt dan geen extra pensioen als je bent overleden.

Let op als je deelnemer 2000 bent en 62 jaar of ouder bent als je stopt met deelnemen!

Stop je met deelnemen, maar ga je nog niet met pensioen? Dan blijft voor jou een deel van het partnerpensioen verzekerd tot de pensioendatum op grond van artikel 16.9. We zetten dan een deel van het ouderdompensioen pas om in hoger partnerpensioen als jouw pensioen start.

9.1.6.1. Kun je later nog kiezen voor een andere verhouding tussen ouderdompensioen en partnerpensioen?

Vanaf de datum van beëindiging van je deelname kun je kiezen voor een hoger partnerpensioen door het omzetten van een deel van je ouderdompensioen. Of voor een lager partnerpensioen in ruil voor een hoger ouderdompensioen. Dat kan volgens de regels van artikel 5.7 en artikel 5.6. Jij en je partner verzoeken ons schriftelijk om de omzetting. Je kunt deze keuze maximaal één keer per kalenderjaar veranderen.

Let op!

Overlijdt je binnen 6 maanden nadat wij het verzoek hebben ontvangen? Dan draaien we de verhoging van het partnerpensioen terug en geldt de hoogte van het partnerpensioen zoals die was vlak vóór het verzoek.

9.1.6.2. Hoe wordt de hoogte van het ouderdompensioen en het partnerpensioen berekend bij de omzetting?

Afhankelijk van de gewenste verhouding tussen ouderdompensioen en partnerpensioen vermenigvuldigen we het ouderdompensioen op de datum van beëindiging van je deelname of nadat we jouw verzoek hebben ontvangen met een geslachtsonafhankelijke ruilvoet. Die ruilvoet is afhankelijk van jouw leeftijd en van de tarieven in Bijlage 2.

9.1.7. Wil je je pensioen meenemen naar je nieuwe pensioenuitvoerder?

Dat kan. Je pensioen verhuist dan naar je nieuwe pensioenregeling. Dit heet waardeoverdracht. Zo houd je je pensioen bij elkaar. Vraag dit wel aan nadat je een nieuwe pensioenregeling hebt. Je doet dit bij de pensioenuitvoerder van je nieuwe werkgever. Je krijgt dan een opgave. Daarin staat hoeveel pensioen je krijgt als je kiest voor waardeoverdracht. Ga je akkoord? Dan krijg je daar een aanspraak op extra pensioen. Daarvoor gelden de regels van je nieuwe pensioenreglement. Je hebt dan geen pensioen meer bij ons. Heb je een partner en wil je ook aanspraken op partnerpensioen overdragen? Dan moet hij of zij ook akkoord gaan met de waardeoverdracht van partnerpensioen. Een eventueel bijzonder partnerpensioen wordt niet overgedragen aan een andere

pensioenuitvoerder. Als je kiest voor waardeoverdracht, volgen we de regels van de Pensioenwet.

Kies je niet voor waardeoverdracht? Dan blijft jouw pensioen bij ons staan. Je krijgt je pensioen dan standaard op je 68e. Behalve als je een klein pensioen hebt dat wij overdragen zoals beschreven in artikel 9.1.3 (“Wat gebeurt er als je een klein pensioen hebt?”) of als we je pensioen in één keer aan jou hebben betaald. Dit kan onder bepaalde omstandigheden als je een klein pensioen hebt opgebouwd. Dat heet afkoop. Je leest dit in artikel 12.2 (“Afkoop van je pensioen”).

10. Als je arbeidsongeschikt wordt

Als je arbeidsongeschikt wordt, heb je recht op arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrije voortzetting van je pensioenopbouw volgens de bepalingen in dit hoofdstuk. Het arbeidsongeschiktheidspensioen is bedoeld om inkomensachteruitgang vanwege arbeidsongeschiktheid te beperken. Premievrije voortzetting van de pensioenopbouw beperkt de gevolgen van het niet meer kunnen werken en daarmee het verlies van de mogelijkheid om pensioen op te bouwen.

Let op als je arbeidsongeschikt in dienst kwam!

Ben je bij de start van je deelname al (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt of zit je in de wachttijd voor een (gedeeltelijke) WIA-uitkering? Dan geldt de verzekering van arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrije voortzetting van de pensioenopbouw alleen voor het deel dat je méér arbeidsongeschikt bent geworden tijdens je deelname en niet voor het deel dat je arbeidsongeschikt bent geworden als gevolg van ziekte of een aandoening die is ontstaan vóór de start van je deelname.

10.1. Arbeidsongeschiktheidspensioen als je een WIA-uitkering krijgt

10.1.1. Wanneer heb je recht op arbeidsongeschiktheidspensioen?

Je hebt recht op arbeidsongeschiktheidspensioen als jouw arbeidsongeschiktheid is ontstaan tijdens je dienstverband met een werkgever en je:

- een WGA-uitkering ontvangt in de klasse 80-100%; of
- een IVA-uitkering ontvangt; en
- voldoet aan de voorwaarden in dit artikel.

10.1.2. Wanneer start het arbeidsongeschiktheidspensioen?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen start op de eerste dag van de maand samenvallend met of volgend op de dag waarop je recht krijgt op een uitkering op grond van de WIA, maar niet eerder dan na 104 weken na jouw eerste ziektedag.

10.1.3. Tot wanneer wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd tot het einde van de maand waarin de eerste van de navolgende gebeurtenissen zich voordoet:

- Je bereikt jouw AOW-gerechtigde leeftijd
- Je bereikt de AOW-leeftijd die het laatst is vastgesteld op het moment dat jouw arbeidsongeschiktheidspensioen start. Het gaat om de AOW-leeftijd die is vastgesteld op grond van artikel 7a lid 2 van de Algemene ouderdomswet en die is gepubliceerd in de Staatscourant door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (in 2023 is deze leeftijd 67 jaar en 3 maanden vanaf 2028)
- Je bereikt de standaard pensioeningangsdatum die volgens dit pensioenreglement geldt op het moment dat jouw arbeidsongeschiktheidspensioen start
- Je overlijdt
- Jouw WIA-uitkering wordt beëindigd

Let op!

Is jouw arbeidsongeschiktheidspensioen gestart vóór 1 januari 2014? Dan wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd tot het einde van de maand waarin je 65 wordt. Of als je eerder overlijdt, dan wel bij eerdere beëindiging van je WIA-uitkering.

Let op!

Is jouw arbeidsongeschiktheidspensioen gestart tussen 1 januari 2014 en 31 december 2017 (beide data inbegrepen)? Dan wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd tot het einde van de maand waarin je jouw AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Of als je eerder overlijdt, dan wel bij eerdere beëindiging van je WIA-uitkering.

10.1.4. Hoe hoog is het arbeidsongeschiktheidspensioen?

De hoogte van je arbeidsongeschiktheidspensioen is afhankelijk van de hoogte van jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag en het maximummaandloon dat geldt op de dag dat jouw arbeidsongeschiktheidspensioen start. Je arbeidsongeschiktheidsgrondslag is de som van jouw vaste maandsalaris als bedoeld in artikel 3.2.2 onderdeel i en de vaste ploegendiensttoeslag als bedoeld in artikel 3.2.2 onderdeel ii. Persoonlijke toeslagen en persoonlijke dienstroostertoeslagen tellen hierbij mee. Het maximummaandloon is gelijk aan 21,75 keer het 'maximumdagloon' zoals dat per 1 januari van elk jaar wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Per 1 januari 2024 is het maximumdagloon € 274,44.

De hoogte van het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt wanneer je een WGA-uitkering ontvangt anders berekend dan wanneer je een IVA-uitkering ontvangt.

10.1.4.1. Hoe hoog is het arbeidsongeschiktheidspensioen als je een WGA-uitkering hebt?

Is jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag lager dan het maximummaandloon? Dan is jouw arbeidsongeschiktheidspensioen 5% van je arbeidsongeschiktheidsgrondslag.

Is jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag hoger dan het maximummaandloon? Dan is jouw arbeidsongeschiktheidspensioen 5% van het maximummaandloon, aangevuld met 75% van het verschil tussen je arbeidsongeschiktheidsgrondslag en het maximummaandloon.

Let op!

Is jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag hoger dan 10 keer het minimumloon per maand volgens de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag? Dan bedraagt het arbeidsongeschiktheidspensioen over dit meerdere 37,5% in plaats van 75%.

Als het minimumloon ten gevolge van structurele verhogingen wordt gewijzigd, kan door de directie, in overleg met het bestuur, de factor 10 worden verlaagd.

10.1.4.2. Hoe hoog is het arbeidsongeschiktheidspensioen als je een IVA-uitkering hebt?

Is jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag lager dan het maximummaandloon? Dan heb je geen recht op arbeidsongeschiktheidspensioen.

Is jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag hoger dan het maximummaandloon? Dan is jouw arbeidsongeschiktheidspensioen 80% van het verschil tussen jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag en het maximummaandloon.

Let op als je een hoog salaris hebt!

Is jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag hoger dan 10 keer het minimumloon per maand volgens de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag? Dan bedraagt het arbeidsongeschiktheidspensioen over dit meerdere 40% in plaats van 80%.

Als het minimumloon ten gevolge van structurele verhogingen wordt gewijzigd, kan door de directie, in overleg met het bestuur, de factor 10 worden verlaagd.

Let op als je een tijdelijk ouderdomspensioen ontvangt!

Krijg je een uitkering van tijdelijk ouderdomspensioen én een uitkering vanuit de Ziektewet, de WW en/of de WIA en/of arbeidsongeschiktheidspensioen? Dan komen zowel de uitkeringen als het arbeidsongeschiktheidspensioen in mindering op het totaal van:

- het tijdelijk ouderdomspensioen;
- eventuele in dit kader te verstrekken aanvullingen van een werkgever.

Het percentage van het tijdelijk ouderdomspensioen dat je ontvangt, is gelijk aan het percentage arbeidsongeschiktheid op dat moment.

Is het uit te keren tijdelijk ouderdomspensioen lager dan de som van de uitkeringen vanuit de Ziektewet, de WW en/of de WIA en het arbeidsongeschiktheidspensioen? Dan wordt het tijdelijk ouderdomspensioen aangevuld met arbeidsongeschiktheidspensioen tot 100% van de som van de hierboven genoemde uitkeringen en het arbeidsongeschiktheidspensioen.

10.1.5. Vordering tot schadevergoeding jegens derden

Kun je een vordering tot schadevergoeding jegens derden doen gelden wegens inkomensderving? Dan verrekenen we die met jouw recht op arbeidsongeschiktheidspensioen. We brengen de waarde van die vordering in mindering op de waarde van het voor jou berekende arbeidsongeschiktheidspensioen. Met de resterende waarde berekenen we je recht op arbeidsongeschiktheidspensioen opnieuw.

10.2. Arbeidsongeschiktheidspensioen als je een WAO-uitkering krijgt

Je hebt recht op een WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen als jouw arbeidsongeschiktheid is ontstaan vóór 1 januari 2004. Er is een 'WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat)' en een 'WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-dagloonexcedent)'.

10.2.1. Wanneer heb je recht op WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen?

10.2.1.1. WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat)

Je hebt recht op een WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat) als jouw arbeidsongeschiktheid is ontstaan tijdens je dienstverband met AkzoNobel en:

- je arbeidsongeschiktheid is ontstaan vóór 1 januari 2004; en
- je op dat moment nog geen 58 jaar was.

10.2.1.2. WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-dagloonexcedent)

Je hebt recht op een WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-dagloonexcedent) indien en zolang je loon in de zin van de Wet financiering sociale verzekeringen meer bedraagt dan het loon waarover maximaal de periodieke uitkeringen op grond van de WAO worden berekend en je een uitkering op grond van deze wetten ontvangt.

Let op!

Ontvang je een WAO-uitkering die is aangevangen vóór 25 januari 1994? En ben je nog werkzaam bij een werkgever? Dan behoud je aanspraken op basis van dit pensioenreglement alsof je niet arbeidsongeschikt bent. Wordt je dienstverband als gevolg van arbeidsongeschiktheid verbroken? Dan zijn vanaf dat moment de bepalingen van dit hoofdstuk 10 van overeenkomstige toepassing.

10.2.2. Wanneer start het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen?

10.2.2.1. WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat)

Het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat) start als de wachttijd is verstreken. De wachttijd is afhankelijk van je leeftijd bij aanvang van je WAO-uitkering:

Bereikte leeftijd bij aanvang WAO-uitkering	wachttijd in jaren
tot en met 42 jaar	1 jaar
43 tot en met 47 jaar	1 jaar en 6 maanden
48 tot en met 52 jaar	2 jaar
53 tot en met 57 jaar	3 jaar

10.2.2.2. WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-dagloonexcedent)

Het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-dagloonexcedent) start één jaar na aanvang van je WAO-uitkering.

10.2.3. Tot wanneer wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd?

Het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd tot het einde van de maand waarin de eerste van de navolgende gebeurtenissen zich voordoet:

- Je bereikt jouw AOW-gerechtigde leeftijd
- Je bereikt de AOW-leeftijd die het laatst is vastgesteld op het moment dat jouw WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen in is gegaan. Het gaat om de AOW-leeftijd die is vastgesteld op grond van artikel 7a lid 2 van de Algemene ouderdomswet en die is gepubliceerd in de Staatscourant door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (in 2023 is deze leeftijd 67 jaar en 3 maanden vanaf 2028)
- Je bereikt de standaard pensioeningangsdatum die volgens dit pensioenreglement geldt op het moment dat jouw WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen in is gegaan
- Je overlijdt

- Jouw WAO-uitkering wordt beëindigd

Let op!

Is jouw WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen gestart vóór 1 januari 2014? Dan wordt het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd tot het einde van de maand waarin je 65 wordt. Of als je eerder overlijdt, dan wel bij eerdere beëindiging van je WAO-uitkering.

Let op!

Is jouw WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen gestart tussen 1 januari 2014 en 31 december 2017 (beide data inbegrepen)? Dan wordt het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd tot het einde van de maand waarin je jouw AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Of als je eerder overlijdt, dan wel bij eerdere beëindiging van je WAO-uitkering.

10.2.4. Hoe hoog is het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen?

10.2.4.1. Hoe hoog is het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat)?

Het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat) bedraagt per maand het verschil tussen je arbeidsongeschiktheidsgrondslag tot een maximum van het maandinkomen waarover maximaal de periodieke uitkeringen op grond van de WAO worden berekend, en het minimuminkomen, welke uitkomst wordt vermenigvuldigd met:

- 2/100^e
- het WAO-uitkeringspercentage
- het verschil tussen de bereikte leeftijd bij aanvang van het eerste WAO-jaar in volle jaren en 65 jaar

Het WAO-uitkeringspercentage staat in onderstaande tabel en is afgeleid van de klasse waarnaar de WAO-uitkering wordt berekend.

WAO-uitkeringsklasse	WAO-uitkeringspercentage
80-100%	75%
65-80%	50,75%
55-65%	42%
45-55%	35%
35-45%	28%
25-35%	21%
15-25%	14%
0-15%	0%

De hoogte van het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat) wordt herzien bij wijziging van het WAO-uitkeringspercentage. Het op de eerste van enige maand geldende WAO-uitkeringspercentage wordt geacht tot het einde van die maand ongewijzigd te zijn. Bij stijging van het WAO-uitkeringspercentage na beëindiging van het dienstverband bepaalt het bestuur – met inachtneming van de eisen van redelijkheid en billijkheid – of en

zo ja in welke mate een aanpassing van het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen wordt doorgevoerd.

10.2.4.2. Hoe hoog is het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-dagloonexcedent)?

Het volgens het vorige lid vastgestelde WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO-gat) wordt verhoogd met het positieve verschil tussen je arbeidsongeschiktheidsgrondslag en het maandinkomen waarover maximaal de periodieke uitkeringen op grond van de WAO worden berekend, vermenigvuldigd met het WAO-uitkeringspercentage volgens de tabel in het vorige lid.

Let op als je een hoog salaris hebt!

Is jouw arbeidsongeschiktheidsgrondslag hoger dan 10 keer het minimumloon per maand volgens de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag? Dan bedraagt het arbeidsongeschiktheidspensioen over dit meerdere de helft van dit meerdere, vermenigvuldigd met het WAO-uitkeringspercentage volgens de tabel in het vorige lid.

Als het minimumloon ten gevolge van structurele verhogingen wordt gewijzigd, kan door de directie, in overleg met het bestuur, de factor 10 worden verlaagd.

Let op als je een tijdelijk ouderdomspensioen ontvangt!

Krijg je een uitkering van tijdelijk ouderdomspensioen én een uitkering vanuit de Ziektewet, de WW en/of de WAO en/of een WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen? Dan komen zowel de uitkeringen als het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen in mindering op het totaal van:

- de bereikte aanspraak op tijdelijk ouderdomspensioen;
- eventuele in dit kader te verstrekken aanvullingen van een werkgever.

Het percentage van het tijdelijk ouderdomspensioen dat je ontvangt, is gelijk aan het percentage arbeidsongeschiktheid op dat moment.

Is het uit te keren tijdelijk ouderdomspensioen lager is dan de som van de uitkeringen vanuit de Ziektewet, de WW en het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen? Dan wordt het tijdelijk ouderdomspensioen aangevuld met WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen tot 100% van de som van de hierboven genoemde uitkeringen en het WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen.

10.2.5. Vordering tot schadevergoeding jegens derden

Kun je een vordering tot schadevergoeding jegens derden doen gelden wegens inkomensderving? Dan verrekenen we die met jouw recht op WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen. We brengen de waarde van die vordering in mindering op de waarde van het voor jou berekende WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen. Met de resterende waarde berekenen we je recht op WAO-aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen opnieuw.

10.3. Premievrije voortzetting van de pensioenopbouw

We zetten je deelname premievrij voort als je aan de volgende voorwaarden voldoet:

- je was deelnemer aan deze pensioenregeling op je 1e ziektedag;
- je ontvangt een WIA-uitkering of een WAO-uitkering;
- je bent minimaal 35% arbeidsongeschikt volgens de WIA, of minimaal 15% volgens de WAO. We kijken naar het percentage dat je arbeidsongeschikt bent volgens het UWV; en
- je geeft ons de informatie die wij van jou nodig hebben.

10.3.1. Wat gebeurt er als je arbeidsongeschikt wordt?

Als je arbeidsongeschikt wordt, dan zetten we je deelname (deels) premievrij voort. Je blijft dan ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen opbouwen. Ook blijft jouw tijdelijk partnerpensioen op risicobasis verzekerd.

Nam je deel aan de beschikbarepremieregeling op het moment dat je arbeidsongeschikt werd? Dan stopt de deelname aan die regeling voor het deel dat je arbeidsongeschikt bent. De premievrije pensioenopbouw vindt voor het arbeidsongeschikte deel geheel plaats volgens de middelloonregeling.

Wat gebeurt er als je arbeidsongeschikt wordt na beëindiging van jouw deelname?

Ben je ziek geworden tijdens jouw dienstverband met een werkgever en ben je na beëindiging van jouw deelname aan deze pensioenregeling arbeidsongeschikt geworden? Dan kan in de volgende gevallen jouw deelname herleven en kom je in aanmerking voor premievrije pensioenopbouw volgens dit artikel:

- je arbeidsongeschiktheid vloeit ononderbroken voort uit een tijdens jouw dienstverband aangevangen arbeidsongeschiktheid in de zin van de Ziektewet; en
- je arbeidsongeschiktheid is een gevolg van dezelfde medische feiten als die waarop de arbeidsongeschiktheid in de zin van de Ziektewet is gebaseerd.

Het bestuur van het pensioenfonds wijst een medisch adviseur aan die beoordeelt of dit voor jou geldt.

10.3.2. Welke uitgangspunten gelden voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw?

Voor de premievrije voortzetting gaan we uit van je arbeidsongeschiktheidsgrondslag. Je arbeidsongeschiktheidsgrondslag is de som van jouw vaste maandsalaris als bedoeld in artikel 3.2.2 onderdeel i en de vaste ploegendiensttoeslag als bedoeld in artikel 3.2.2 onderdeel ii. Persoonlijke toeslagen en persoonlijke dienstroostertoeslagen tellen hierbij mee. Voor de toepassing van dit artikel 10.3 is je arbeidsongeschiktheidsgrondslag gemaximeerd op 1/12^e deel van het bedrag dat in artikel 18ga van de Wet op de Loonbelasting 1964 is opgenomen, vermenigvuldigd met het voor jou in die maand geldende deeltijdpercentage. In 2024 is het wettelijke bedrag € 137.800. We houden ook rekening met de franchise. Voor het deel dat je op basis van arbeidsongeschiktheid blijft deelnemen aan deze pensioenregeling blijft de franchise van toepassing zoals die gold bij aanvang van je arbeidsongeschiktheid. Dit geldt ook als de arbeidsongeschiktheid is ontstaan voor 2006. Deze franchise en de arbeidsongeschiktheidsgrondslag worden jaarlijks aangepast volgens

artikel 13.3. Als de toepassing van dit artikellid ertoe leidt dat de pensioengrondslag waarover premievrij wordt opgebouwd hoger is dan fiscaal toegelaten, passen we de franchise zodanig aan dat de pensioenopbouw de maximaal toelaatbare pensioenopbouw niet overschrijdt.

Als de opbouw van het ouderdomspensioen, (de verzekering van) het partner- en wezenpensioen en/of het tijdelijk partnerpensioen wordt verlaagd ten gevolge van wijzigingen in fiscale wet- en regelgeving, geldt vanaf dat moment de verlaagde opbouw van het ouderdomspensioen, (de verzekering van) het partner- en wezenpensioen en/of het tijdelijk partnerpensioen voor de premievrije voortzetting.

10.3.3. Wanneer start je premievrije voortzetting als je arbeidsongeschikt wordt?

Je premievrije voortzetting start op de eerste dag van de maand samenvallend met of volgend op de dag waarop je recht op een WIA-uitkering krijgt. Ben je bij de start van je deelname al voor een deel arbeidsongeschikt en word je meer arbeidsongeschikt? En ben je dan nog deelnemer aan deze pensioenregeling? Dan start de premievrije voortzetting op de eerste dag van de maand samenvallend met of volgend op de dag waarop het UWV je WIA-uitkering aanpast.

Let op!

Kom je in aanmerking voor een ‘vervroegde IVA-uitkering’? Dan start de premievrije voortzetting van je pensioenopbouw per de eerste dag van de maand die volgt na 104 weken ziekte.

10.3.4. Hoe berekenen we de mate van premievrije voortzetting?

Wij zetten het percentage van je deelname premievrij voort dat hoort bij het percentage dat je arbeidsongeschikt bent. Wij kijken naar het percentage dat je arbeidsongeschikt bent volgens het UWV:

Je bent arbeidsongeschikt voor	percentage van de voortzetting
< 35%	0%
35 - 45%	40%
45 - 55%	50%
55 - 65%	60%
65 - 80%	72,5%
80 - 100%	100%

Was je al ziek of voor een deel arbeidsongeschikt bij de start van je deelname aan de pensioenregeling? Dan wordt je deelname over dat deel niet premievrij voortgezet bij ons. Je deelname wordt alleen premievrij voortgezet voor het deel dat je méér arbeidsongeschikt werd tijdens je deelname aan deze pensioenregeling.

10.3.5. Wat gebeurt er als je meer arbeidsongeschikt wordt?

Wat er gebeurt als je meer arbeidsongeschikt wordt, hangt af van jouw situatie.

10.3.5.1. Je bent nog in dienst bij je werkgever

Wordt jouw arbeidsongeschiktheidspercentage hoger? Dan gaan we voor de toekomst uit van dat hogere percentage. We gebruiken het arbeidsongeschiktheidspercentage dat voor jou geldt op de eerste dag van enige maand voor die hele maand. Dus wijzigt je arbeidsongeschiktheidspercentage in de loop van een maand? Dan geldt het nieuwe percentage vanaf de eerste dag van de daaropvolgende maand.

Was je al deels arbeidsongeschikt toen je ging deelnemen aan de pensioenregeling? Dan kijken we naar de relatieve stijging van je huidige percentage dat je arbeidsongeschikt bent, ten opzichte van het percentage dat je arbeidsongeschikt was toen je ging deelnemen.

10.3.5.2. Je bent al uit dienst bij je werkgever

Dan stijgt de premievrije pensioenopbouw niet mee. Tenzij het bestuur van het pensioenfonds anders beslist. Het bestuur stelt dan het nieuwe voortzettingspercentage vast.

10.3.6. Wat gebeurt er als je minder arbeidsongeschikt wordt?

Word jouw arbeidsongeschiktheidspercentage lager? Dan gaan we voor de toekomst uit van dat lagere percentage. We gebruiken het arbeidsongeschiktheidspercentage dat voor jou geldt op de eerste dag van enige maand voor die hele maand. Dus wijzigt je arbeidsongeschiktheidspercentage in de loop van een maand? Dan geldt het nieuwe percentage vanaf de eerste dag van de daaropvolgende maand.

10.3.7. Wanneer stopt je premievrije voortzetting?

Je premievrije voortzetting stopt als:

- je je AOW-leeftijd bereikt, en wel op de eerste dag van de maand daaropvolgend; of
- je overlijdt; of
- je minder dan 35% arbeidsongeschikt wordt volgens de WIA, en wel op de eerste dag van de maand daaropvolgend; of
- op de standaard pensioeningangsdatum;

Was je bij de start van je deelname al arbeidsongeschikt? En werd je later meer arbeidsongeschikt? Dan stopt je premievrije voortzetting als je percentage arbeidsongeschiktheid lager of gelijk wordt aan het percentage arbeidsongeschiktheid bij de start van je deelname.

10.3.8. In hoeverre blijven je opgebouwde pensioenaanspraken waardevast?

Ben je deelnemer op grond van artikel 2.1.1 onder iii en níét op een van de andere gronden als genoemd in artikel 2.1.1? Dan verlenen we toeslag volgens artikel 13.3 op de pensioenaanspraken die je op grond van dit artikel hebt verkregen en op pensioenaanspraken die je hebt opgebouwd tot het moment van aanvang van je WIA-uitkering of tot het moment gelegen één jaar na aanvang van je WAO-uitkering.

Ben je deelnemer op grond van artikel 2.1.1 onder iii en bovendien op een van de andere gronden als genoemd in artikel 2.1.1? Dan verlenen we toeslag volgens artikel 13.2 op de

pensioenaanspraken die je hebt opgebouwd tot het moment gelegen één jaar na aanvang van je WAO-uitkering.

10.3.9. Wat geldt als je een WAO-uitkering krijgt?

Als je een WAO-uitkering krijgt, heb je ook recht op premievrije pensioenopbouw volgens dit artikel. Maar voor jou gelden een paar andere regels:

- De premievrije pensioenopbouw start één jaar na aanvang van jouw WAO-uitkering.
- Je komt al in aanmerking voor premievrije pensioenopbouw bij 15% arbeidsongeschiktheid.
- Bij een arbeidsongeschiktheid tussen 25% en 35% is je voortzettingpercentage 30%.
- Bij een arbeidsongeschiktheid tussen 15% en 25% is je voortzettingpercentage 20%.
- Bij een arbeidsongeschiktheid van minder dan 15% bouw je geen premievrij pensioen op.
- Je premievrije voortzetting stopt als je minder dan 15% arbeidsongeschikt wordt in de zin van de WAO.
- Past het UWV artikel 44 van de WAO toe omdat je inkomsten uit arbeid hebt? En word je als gevolg daarvan niet ingedeeld in een lagere arbeidsongeschiktheidsklasse? Dan gaan we voor de premievrije pensioenopbouw toch uit van een lagere arbeidsongeschiktheidsklasse. Deze wordt dan afgeleid uit het feitelijke WAO-uitkeringspercentage.
- Is jouw arbeidsongeschiktheid aangevangen vóór 2006? En was je deelnemer volgens Pensioenreglement 2003 van het pensioenfonds? Dan zijn de bepalingen van het onderhavige pensioenreglement van toepassing. Vanaf 1 januari 2006 worden eventuele uitzichten op prepensioen beperkt tot de per 31 december 2005 opgebouwde en eventueel sindsdien geïndexeerde aanspraken.

11. Als jij en je partner uit elkaar gaan

11.1. Scheiding en ouderdomspensioen

11.1.1. Wanneer heeft scheiding gevolgen voor je ouderdomspensioen?

Scheiding kan gevolgen hebben voor je ouderdomspensioen als:

- je gehuwd bent en je gaat scheiden; of
- je je geregistreerd partnerschap beëindigt. Dit komt niet doordat een van jullie overlijdt of wordt vermist. Ook niet doordat je je geregistreerd partnerschap omzet in een huwelijk; of
- je gaat scheiden van tafel en bed.

Als we het in dit artikel 11.1 hebben over 'scheiden' of 'scheiding', bedoelen we een van deze situaties.

Woon je ongehuwd en niet als geregistreerd partners samen en gaan jullie uit elkaar? Dan zien wij dit voor het ouderdomspensioen niet als scheiding.

11.1.2. Je ex-partner heeft recht op uitbetaling van een deel van je ouderdomspensioen

Je ex-partner heeft recht op uitbetaling van de helft van het ouderdomspensioen dat jij tijdens je huwelijk of geregistreerd partnerschap hebt opgebouwd. Dit heet verevening. Het is geregeld in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding. Een ex-partner met wie je ongehuwd samenwoonde heeft geen recht op uitbetaling van een deel van jouw ouderdomspensioen.

Je hebt twee mogelijkheden:

- jij of je ex-partner vraagt ons dit eigen deel rechtstreeks aan jouw ex-partner te betalen. We doen dit vanaf het moment dat jij met pensioen gaat. We betalen dat deel dan niet aan jou. Vraag dit wel binnen twee jaar na de scheiding bij ons aan. Dit doe je met het formulier 'Mededeling van Scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen'. Dit formulier vind je op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden;
- Je regelt het onderling. In dat geval moet je zelf het deel van jouw ouderdomspensioen aan je ex-partner betalen als je met pensioen gaat.

Zou je ex-partner door de verevening maar een klein ouderdomspensioen uitbetaald krijgen? Dan heeft hij of zij geen recht op verevening. Het ouderdomspensioen wordt dan niet aan je ex-partner uitbetaald. Dit is zo als het bruto ouderdomspensioen voor je ex-partner lager is dan € 592,51 per jaar (in 2024). Dit staat in de wet.

Let op!

Heb je recht op tijdelijk ouderdomspensioen dat is opgebouwd vóór 1 januari 2006? Dan heeft je partner ook recht op uitbetaling van de helft van het tijdelijk ouderdomspensioen dat tijdens jullie huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd.

11.1.3. Kunnen jij en je ex-partner ook andere afspraken maken?

Ja, dat kan. Je wilt bijvoorbeeld dat je ex-partner geen ouderdomspensioen uitbetaald krijgt. Of meer óf minder dan de helft van het ouderdomspensioen dat je tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap opbouwde. Als jij en je ex-partner dat maar samen afspreken. Dit doe je in je huwelijkse voorwaarden, de voorwaarden van geregistreerd partnerschap of in een schriftelijke scheidingsovereenkomst. Alle voorwaarden staan in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.

Je kunt ook kiezen voor conversie. Bij conversie maken jij en je ex-partner samen afspraken over het deel van het ouderdomspensioen en het bijzonder partnerpensioen (artikel 11.2) waar je ex-partner recht op heeft. Deze twee rechten worden bij conversie omgezet in een eigen aanspraak op ouderdomspensioen voor je ex-partner. Jouw ouderdomspensioen wordt dan blijvend verlaagd. Je leest meer over conversie in artikel 11.3.

11.1.4. Wanneer start en stopt de uitbetaling van het verevende ouderdomspensioen aan je ex-partner?

Je ex-partner krijgt het ouderdomspensioen uitbetaald als jij met pensioen gaat. Dit is dus op jouw 68e. Kies je ervoor om eerder met pensioen te gaan? Dan krijgt je ex-partner ook eerder pensioen.

Krijgen wij het formulier 'Mededeling van Scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen' nadat je met pensioen bent gegaan? Dan start de uitbetaling van het pensioen aan je ex-partner op de 1e dag van de maand nadat wij het formulier ontvangen. Het ouderdomspensioen voor je ex-partner stopt als:

- je ex-partner overlijdt. Het pensioen stopt op de laatste dag van de maand waarin je ex-partner overlijdt; of
- jij overlijdt. Het pensioen stopt op de laatste dag van de maand waarin je overlijdt; of
- jij en je ex-partner komen weer bij elkaar. Dit betekent dat jullie opnieuw met elkaar trouwen. Of jullie worden (weer) geregistreerd partners. Of je bent niet meer gescheiden van tafel en bed. Dit moet je ons wel schriftelijk melden. De uitbetaling van het ouderdomspensioen aan je ex-partner stopt op de laatste dag van de maand waarin jullie weer bij elkaar zijn gekomen of waarin we de melding hebben ontvangen.

Overlijdt je ex-partner? Of komen jullie weer bij elkaar? Dan betalen wij zijn of haar deel van jouw ouderdomspensioen voortaan aan jou uit. Dit geldt niet wanneer jullie kozen voor conversie.

Let op als je kiest voor waardeoverdracht!

Kies je voor uitgaande waardeoverdracht als bedoeld in artikel 9.1.7? Dan dragen we het deel van het ouderdomspensioen waarop je ex-partner recht op uitbetaling heeft mee over naar je nieuwe pensioenuitvoerder.

11.1.5. Op welke manier wordt toeslag verleend op het verevend ouderdomspensioen?

Op het te verevenen deel van de aanspraken op ouderdomspensioen worden toeslagen verleend op dezelfde manier als op het niet te verevenen deel.

11.2. Scheiding en partnerpensioen

11.2.1. Wanneer heeft scheiding gevolgen voor je partnerpensioen?

Scheiding kan gevolgen hebben voor je partnerpensioen als:

- je gehuwd bent en je gaat scheiden; of
- je je geregistreerd partnerschap beëindigt. Dit komt niet doordat een van jullie overlijdt of wordt vermist; of
- je huwelijk wordt ontbonden na scheiding van tafel en bed; of
- je ongehuwd samenwoont met je partner en jullie uit elkaar gaan.

Als we het in dit artikel 11.2 hebben over 'scheiden' of 'scheiding', bedoelen we een van deze situaties.

Zet je je geregistreerd partnerschap om in een huwelijk? Of woon je samen met je partner en gaan jullie trouwen of gaan jullie een geregistreerd partnerschap aan? Dan zien we dat niet als een scheiding en verandert er niets aan het partnerpensioen.

11.2.2. Heeft je ex-partner recht op een deel van het partnerpensioen?

Als jij en je partner gaan scheiden, krijgt je ex-partner aanspraak op het partnerpensioen dat je voor hem of haar hebt opgebouwd. We noemen deze aanspraak 'bijzonder partnerpensioen'. De hoogte van dit bijzonder partnerpensioen is gelijk aan het partnerpensioen waarop recht zou bestaan als jouw deelname aan deze pensioenregeling op de datum van scheiding zou zijn geëindigd. Was jouw deelname op de datum van scheiding al geëindigd? Dan is het bijzonder partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen waarop je aanspraak hebt behouden bij het beëindigen van jouw deelname, vermeerderd met eventueel daarop verleende toeslagen.

Neem je deel aan de beschikbarepremieregeling? Dan krijgt je ex-partner bij scheiding aanspraak op het partnerpensioen dat is gerelateerd aan het BP-spaarsaldo.

Let op!

Is bij jouw uitdiensttreding of bij pensionering een deel van je ouderdomspensioen omgezet in partnerpensioen? Of ben je (gewezen) deelnemer 2000 en heb je partnerpensioen verkregen op grond van overgangsbepaling 16.1? Dan heeft je ex-partner ook recht op dat partnerpensioen.

11.2.3. Kunnen jij en je ex-partner ook andere afspraken maken?

Ja, dat kan. Je wilt bijvoorbeeld dat je ex-partner geen bijzonder partnerpensioen krijgt. Als jij en je ex-partner dat maar samen afspreken. Dit doe je in je huwelijkse voorwaarden, de voorwaarden van geregistreerd partnerschap, je samenlevingsovereenkomst of in een schriftelijke scheidingsovereenkomst.

Je kunt ook kiezen voor conversie. Bij conversie maken jij en je ex-partner samen afspraken over het deel van het ouderdomspensioen en het bijzonder partnerpensioen waar je ex-partner recht op heeft. Deze twee rechten worden bij conversie omgezet in een eigen

aanspraak op ouderdomspensioen voor je ex-partner. Je leest meer over conversie in artikel 11.3.

11.2.4. Wanneer start en stopt het bijzonder partnerpensioen?

Je ex-partner krijgt het bijzonder partnerpensioen als jij bent overleden. De uitkering van het bijzonder partnerpensioen:

- start op de dag volgend op de dag dat jij overlijdt;
- stopt op de laatste dag van de maand waarin jouw ex-partner overlijdt.

Dit geldt ook:

- overlijdt je ex-partner en is er nog een andere partner of ex-partner die partnerpensioen of bijzonder partnerpensioen krijgt in verband met jouw overlijden? Dan krijgt hij of zij géén hoger pensioen nadat je andere (ex-)partner is overleden;
- heb je meerdere ex-partners? Dan krijgt elke ex-partner alleen het bijzonder partnerpensioen dat betrekking heeft op de jaren dat je deelnemer was ná je vorige scheiding tot jij en je ex-partner uit elkaar gingen.

11.2.5. Wat gebeurt er als je ex-partner eerder overlijdt dan jij?

Is jouw ouderdomspensioen nog niet volledig ingegaan en overlijdt jouw ex-partner? Dan maakt de aanspraak op bijzonder partnerpensioen die je ex-partner had vanaf het moment van zijn of haar overlijden weer deel uit van jouw eigen pensioenaanspraken.

Let op!

Dit geldt niet als je zelf geen pensioenaanspraken meer hebt bij het fonds omdat je hebt gekozen voor waardeoverdracht naar een andere pensioenuitvoerder (artikel 9.1.7).

11.2.6. Kan je ex-partner het bijzonder partnerpensioen vervreemden aan een eerdere of latere partner?

Je ex-partner heeft na jouw overlijden op grond van artikel 57 lid 5 van de Pensioenwet het recht om zijn of haar recht op bijzonder partnerpensioen te vervreemden aan jouw eerdere of latere partner. Dit zijn de voorwaarden:

- jouw eerdere of latere partner was jouw partner in de zin van dit pensioenreglement;
- het pensioenfonds is bereid de wijziging van het risico te dekken die uit de overdracht voortvloeit;
- de vervreemding is onherroepelijk; en
- de vervreemding is overeengekomen bij notarieel verleden akte.

11.3. Conversie van verevend ouderdomspensioen en bijzonder partnerpensioen

11.3.1. Wat geldt als jij en je partner kiezen voor conversie?

Bij conversie worden de aanspraken op te verevenen ouderdomspensioen (artikel 11.1) en bijzonder partnerpensioen (artikel 11.2) waar je ex-partner recht op heeft omgezet in een eigen aanspraak op ouderdomspensioen voor je ex-partner. Dit kan alleen in geval van een echtscheiding of beëindiging van een geregistreerd partnerschap. Na de conversie is jouw

aanspraak op ouderdomspensioen blijvend verlaagd. Ook nadat je ex-partner is overleden, wordt je ouderdomspensioen niet meer hoger. Het pensioenfonds werkt niet mee aan conversie als je ouderdomspensioen al (gedeeltelijk) is gestart en we al een of meer betalingen hebben gedaan aan je ex-partner op grond van artikel 11.1.

Bij deze omzetting geldt het volgende:

- jij en je ex-partner zijn deze omzetting overeengekomen bij (of bij wettelijk geregistreerd partnerschap naar analogie van) huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding (bijvoorbeeld in een echtscheidingsconvenant);
- de omzetting vindt plaats op basis van de geslachtsafhankelijke ruilvoet bij de leeftijden van jou en je ex-partner;
- het door conversie verkregen ouderdomspensioen start en stopt op de tijdstippen die gelden voor het ouderdomspensioen volgens deze pensioenregeling op de leeftijd van je ex-partner;
- je ex-partner mag een deel van het door conversie verkregen ouderdomspensioen gebruiken voor partnerpensioen voor zijn of haar nieuwe partner, volgens de bepalingen van artikel 5.6;
- op de door conversie verkregen aanspraken op ouderdomspensioen van je ex-partner worden toeslagen verleend volgens artikel 13.3;
- het bestuur van het pensioenfonds kan ten aanzien van de omzetting nadere voorwaarden stellen;
- het bestuur van het pensioenfonds mag de kosten van omzetting bij jou en je ex-partner in rekening brengen.

Let op!

Heb je recht op tijdelijk ouderdomspensioen dat is opgebouwd vóór 1 januari 2006 en dat nog niet is gestart? Dan wordt ook de helft van het tijdelijk ouderdomspensioen dat tijdens jullie huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd meegenomen in de conversie.

11.4. Scheiding en BP-spaarsaldo

11.4.1. Hoe wordt het BP-spaarsaldo verdeeld bij scheiding?

Bij scheiding in de zin van artikel 11.1 krijgt je ex-partner recht op uitbetaling van ouderdomspensioen op grond van de respectievelijke bestanddelen van een deel van het BP-spaarsaldo. Dit deel is gelijk aan de helft van het BP-spaarsaldo waarop je recht hebt gekregen gedurende de deelnametijd vanaf 31 december 2000 – inclusief toegewezen deelnametijd uit waardeoverdracht – tussen de laatste dag van de maand van sluiting van het huwelijk, dan wel aanvang van het wettelijk geregistreerd partnerschap met bedoelde partner en de eerste dag van de maand volgend op de datum van scheiding.

De hoogte van het recht op uitbetaling van pensioen wordt vastgesteld door omzetting van het hiervoor vastgestelde deel van het BP-spaarsaldo naar pensioenaanspraken alsof er sprake was van beëindiging van de deelname volgens artikel 9. Op het recht op uitbetaling is het overige in dit artikel bepaalde van toepassing.

12. De betaling van je pensioen

12.1. Jouw pensioenuitkering

12.1.1. Hoe krijg je pensioen?

Start jouw pensioen? Dan krijg je elke maand een pensioenbedrag van ons. We maken de uitkering in euro's over op de Nederlandse bankrekening die jij doorgeeft. Je kunt ook een rekeningnummer opgeven bij een bank in een ander land.

Je krijgt elke maand 1/12^e deel van je pensioen in dat jaar. We houden hierop loonbelasting en premies voor de sociale verzekeringen in. Die betalen wij aan de Belastingdienst. Als je niet in Nederland woont, kan dit anders zijn. Het pensioenfonds behoudt zich het recht voor om transactiekosten in rekening te brengen, ongeacht het land van uitbetaling.

12.1.2. Wat geldt als je in het buitenland woont?

Wij vragen 1 keer per jaar een bewijs van in leven zijn van jou. Een voorwaarde om pensioen te ontvangen, is immers dat je nog leeft. Wij horen het namelijk niet van een buitenlandse overheid als je overlijdt. Daarom moeten je nabestaanden dit in elk geval aan ons melden.

12.1.3. Gaat je pensioen omhoog als de prijzen stijgen?

Krijg je pensioen? Dan kunnen we je pensioen jaarlijks verhogen als de financiële positie van het fonds dat toelaat. Je leest hier meer over in artikel 13.

12.2. Afkoop van je pensioen

12.2.1. Wat is afkoop van pensioen?

Heb je een klein pensioen bij ons opgebouwd? Dan mogen we je pensioen onder bepaalde omstandigheden in één keer betalen. Dit heet afkoop. Je krijgt je pensioen dan als eenmalig bedrag op je rekening. Daarna krijg je geen pensioen meer van ons. Afkoop is geregeld in de wet. De wettelijke afkoopgrens is in 2024 € 592,51. Als je pensioen op jaarbasis hoger is dan dit bedrag, mogen we het niet afkopen.

12.2.2. Hoe kopen wij je pensioen af?

12.2.2.1. Als je met pensioen gaat

We mogen je ouderdompensioen en de aanspraken op partnerpensioen en wezenpensioen afkopen als je jaarlijkse ouderdompensioen op de ingangsdatum lager is dan de wettelijke afkoopgrens. Dat doen we alleen als je instemt met de afkoop. We gaan uit van een ouderdompensioen in de vorm van een vast pensioen. Als we gebruik maken van ons recht om je pensioen af te kopen, informeren we je hierover voordat je ouderdompensioen start. We betalen het eenmalige bedrag binnen 6 maanden na de ingangsdatum van je pensioen.

12.2.2.2. Als je uit dienst gaat

We proberen je kleine pensioen eerst over te dragen aan je nieuwe pensioenuitvoerder (zie artikel 9.1.3). Lukt dat niet? Dan mogen we je aanspraken op ouderdompensioen, partnerpensioen en wezenpensioen afkopen als je jaarlijkse ouderdompensioen op de standaard

pensioeningangsdatum lager is dan de wettelijke afkoopgrens. Dat doen we alleen als je instemt met de afkoop. We moeten na beëindiging van je deelname ten minste vijf keer tevergeefs hebben geprobeerd je kleine pensioen over te dragen en:

- na de beëindiging van je deelname is ten minste vijf jaar verstreken; of
- als je deelname is geëindigd tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2019, na 1 januari 2019 is ten minste vijf jaar verstreken.

Let op!

Als je deelname is geëindigd voor 1 januari 2018 mogen we je aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen afkopen als je jaarlijkse ouderdomspensioen op de standaard pensioeningangsdatum lager is dan de wettelijke afkoopgrens. Dat doen we alleen als je instemt met de afkoop.

12.2.2.3. Als je overlijdt

We mogen het partnerpensioen en/of het wezenpensioen afkopen als het jaarlijkse partnerpensioen en/of wezenpensioen op de ingangsdatum lager is dan de wettelijke afkoopgrens. Als we gebruik maken van ons recht om het partnerpensioen en/of het wezenpensioen af te kopen, laten we dit weten aan je partner en/of je kinderen. We betalen aan hen dan een bedrag in één keer. Dit doen we binnen 6 maanden na de ingang van het pensioen. Daarna krijgen zij geen pensioen meer van ons.

Let op!

We mogen het partnerpensioen en/of het wezenpensioen ook later afkopen, als je partner en/of kinderen daarmee instemmen en het jaarlijkse partner en/of het wezenpensioen op 1 januari van dat jaar lager is dan de wettelijke afkoopgrens.

12.2.2.4. Als je bent gescheiden

Heb je een ex-partner en heeft deze door de scheiding een aanspraak gekregen op bijzonder partnerpensioen? Dan mogen we dat afkopen als het jaarlijkse bijzonder partnerpensioen lager is dan de wettelijke afkoopgrens. Als we gebruik maken van ons recht om het bijzonder partnerpensioen af te kopen, laten we dit weten aan je ex-partner. We betalen dan een bedrag in één keer aan je ex-partner. Dit doen we binnen 6 maanden na de melding van de scheiding. Daarna krijgt je ex-partner geen pensioen meer van ons.

Let op!

We mogen het bijzonder partnerpensioen ook later afkopen als je ex-partner daarmee instemt en het jaarlijkse bijzonder partnerpensioen op 1 januari van dat jaar lager is dan de wettelijke afkoopgrens.

12.2.3. Hoeveel geld krijg je als wij je pensioen afkopen?

We kijken naar je opgebouwde pensioen. Maar ook naar je leeftijd en enkele andere factoren. Dit geldt ook voor het partner- en/of wezenpensioen.

Je leest in Bijlage 2 hoe we de het afkoopbedrag berekenen. Je afkoopsom is bruto. We houden daarop nog loonbelasting en premies sociale verzekeringen in. Als je niet in Nederland woont, kan dit anders zijn.

12.3. Niet-opgevraagd pensioen

Heb je je pensioen niet opgevraagd? Dan blijf je recht houden op je pensioen, óók op de bedragen die je al had kunnen ontvangen als je je pensioen wel had opgevraagd. Dit geldt zolang je leeft.

Als je bent overleden, vervallen de niet-opgevraagde en niet-uitbetaalde pensioenuitkeringen aan het pensioenfonds. Maar het bestuur kan op verzoek van je partner en/of je kinderen besluiten deze pensioenuitkeringen aan hen uit te betalen, als

- je partner en/of je kinderen je erfgenamen zijn; en
- het bestuur het verzoek binnen vijf jaar na jouw overlijden heeft ontvangen.

In bijzondere situaties – ter beoordeling van het bestuur – kan worden besloten de niet-opgevraagde pensioenuitkeringen uit te betalen aan andere erfgenamen dan je partner en/of je kinderen.

13. Toeslagverlening

13.1. Aanpassing van de pensioenaanspraken

13.1.1. Wat is toeslagverlening?

Het bestuur kan elk jaar besluiten om je opgebouwde pensioen te verhogen. Dit heet toeslagverlening. Door toeslagverlening proberen we de waarde van je pensioen te behouden.

13.1.2. Wanneer is toeslagverlening mogelijk?

Het pensioenfonds heeft de ambitie om de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten jaarlijks aan te passen aan de prijsstijgingen. Het bestuur kan een toeslag toekennen indien en voor zover de middelen van het pensioenfonds daarvoor toereikend zijn. Je hebt niet automatisch recht op toeslagverlening en het is voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslagverlening zal plaatsvinden. De toezegging van aanpassing is dus voorwaardelijk en is mede afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. De toeslagverlening wordt uit de algemene middelen van het pensioenfonds gefinancierd. Er is voor de toeslagverlening geen reserve gevormd en er wordt geen premie voor betaald. Het bestuur beslist jaarlijks in november op basis van de financiële positie van het pensioenfonds of en in hoeverre de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 januari van het daaropvolgende jaar worden aangepast. We gaan uit van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten zoals die op 31 december voorafgaand aan de verlening van de toeslag zijn vastgesteld. Het bestuur kan afzonderlijk besluiten nemen over de toeslagverlening op de pensioenaanspraken die genoemd zijn in artikel 13.2 en de pensioenaanspraken en pensioenrechten die genoemd zijn in artikel 13.3.

Het bestuur behoudt zich het recht voor om het toeslagbeleid aan te passen. Toekomstige wijzigingen daarvan zijn bindend voor alle deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever.

13.1.3. Hoeveel toeslag kun je krijgen?

We proberen het pensioen jaarlijks te verhogen met maximaal de prijsindex. Voor de vaststelling van de prijsindex gaan we uit van de Consumentenprijsindex (alle bestedingen) die door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt gepubliceerd. We kijken naar de Consumentenprijsindex van de maand september direct voorafgaand aan het moment van toeslagverlening en de maand september van het daaraan voorafgaande jaar.

13.1.4. Kan incidenteel een hogere toeslag worden toegekend?

Bij een besluit over toeslagverlening houdt het bestuur rekening met aanpassingen in voorgaande jaren. Als de ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds dat toelaat, kan het bestuur een hogere toeslag toekennen.

Na herstel van de financiële positie, kan het bestuur besluiten niet toegekende toeslagen alsnog te verlenen. Het fonds mag naar eigen inzicht inhaaltoeslagen toekennen indien en voor zover dat wettelijk ook is toegestaan onder toepasselijke fiscale en pensioenwetgeving.

Er geldt een maximumtermijn van 10 jaar waarbinnen het pensioenfonds terugkijkt naar de niet toegekende toeslagen.

13.2. Aanpassing van je pensioenaanspraken tijdens jouw deelname

13.2.1. Op welke pensioenaanspraken wordt toeslag verleend?

Zolang je deelname aan deze pensioenregeling duurt, kan het bestuur besluiten de volgende tot dan toe opgebouwde pensioenaanspraken te verhogen:

- ouderdompensioen
- partnerpensioen
- wezenpensioen
- verevend ouderdompensioen als bedoeld in artikel 11.1.2
- pensioenaanspraken op grond van Pensioenreglement 2000
- pensioenaanspraken op grond van Pensioenreglement 2003

Let op als je arbeidsongeschikt bent!

Ben je arbeidsongeschikt en bouw je premievrij pensioen op op grond van artikel 10.3? Dan worden de pensioenaanspraken die je hebt opgebouwd op grond van dat artikel verhoogd volgens artikel 13.3.2.

13.3. Aanpassing van de pensioenaanspraken en pensioenrechten na beëindiging van jouw deelname en van ingegane pensioenen

13.3.1. Op welke aanspraken wordt toeslag verleend na beëindiging van jouw deelname?

Nadat jouw deelname aan deze pensioenregeling is beëindigd, kan het bestuur besluiten de volgende opgebouwde pensioenaanspraken te verhogen:

- ouderdompensioen
- partnerpensioen
- wezenpensioen
- verevend ouderdompensioen als bedoeld in artikel 11.1.2
- pensioenaanspraken op grond van Pensioenreglement 2000
- pensioenaanspraken op grond van Pensioenreglement 2003

13.3.2. Op welke overige aanspraken wordt toeslag verleend?

Het bestuur kan besluiten de volgende pensioenaanspraken te verhogen:

- bijzonder partnerpensioen
- pensioenaanspraken die zijn opgebouwd op grond van artikel 10.3

13.3.3. Op welke ingegane pensioenen wordt toeslag verleend?

Het bestuur kan besluiten om ingegane pensioenen te verhogen. Als het bestuur daartoe besluit, geldt de verhoging voor alle ingegane pensioenen.

14. De Premie voor jouw pensioenregeling

14.1. Jouw premie

14.1.1. Wie betaalt de premie voor jouw pensioenregeling?

Je werkgever betaalt elke maand de premie voor jouw pensioen. Zelf betaal je ook een deel van de premie. Hoeveel dat is, staat in de cao die op jou van toepassing is. De premie die je zelf betaalt, wordt maandelijks ingehouden op je salaris. Op je loonstrook kun je zien hoeveel premie je zelf betaalt.

14.1.2. In hoeverre is de bijdrage van de werkgever beperkt?

Met de betaling van de jaarlijkse pensioenpremie heeft de werkgever volledig en definitief voldaan aan al zijn pensioenverplichtingen. De werkgever heeft daarmee geen enkele financiële verplichting meer met betrekking tot achterliggende deelnametijd en de al opgebouwde pensioenen.

Het pensioenfonds heeft met de werkgevers afgesproken dat de totale bijdrage voor de deelnemers tot en met uiterlijk 31 december 2025 maandelijks bedraagt:

- Een percentage van de gesommeerde pensioengrondslagen volgens artikel 3.2.4. Dit percentage wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld en vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomsten tussen het pensioenfonds en de afzonderlijke werkgevers;
- de beschikbare premie volgens artikel 4.2.4.

Mocht voor 31 december 2025 een transitie naar het nieuwe pensioenstelsel van toepassing zijn, dan worden de nieuwe premie afspraken vanaf de transitiedatum van toepassing.

Het bestuur van het pensioenfonds overlegt ieder jaar met de werkgever over de hoogte van genoemde totale bijdragen vanaf 1 januari van het volgende jaar. Dit pensioenreglement zal alsdan – met inachtneming van de daarvoor geldende bepalingen – daarmee in overeenstemming worden gebracht.

14.1.3. Wat doen we met de premies?

Het pensioenfonds belegt de premies om je pensioenopbouw te financieren. En om de stijging van de prijzen zoveel mogelijk bij te houden. Met sparen alleen lukt dat niet. Wij gebruiken ook een deel van de premie voor de kosten die wij maken om je pensioenregeling uit te voeren. We beleggen de premies voor de beschikbarepremieregeling in de maand waarin we deze ontvangen. Ontvangen we de premie te laat? Dan beleggen we de premie later, tegen de koers die op dat moment geldt, omdat het niet mogelijk is om met terugwerkende kracht te beleggen.

15. Informatie over je pensioen

Veel informatie over jouw pensioen vind je op onze website www.pensioenfondsapf.nl. Op jouw persoonlijke deel van de website staat informatie die we jou persoonlijk toesturen. Je kunt er meestal ook voor kiezen om die informatie per post van ons te ontvangen.

15.1. Onze pensioeninformatie aan jou

15.1.1. Wat krijg je als je deelname start?

Je krijgt binnen 3 maanden van ons een welkomstbericht. Daarin lees je alle informatie die belangrijk is voor jouw pensioen. Je leest ook waar je extra informatie vindt.

15.1.2. Wat krijg je als je deelnemer bent?

Je krijgt elk jaar een Uniform Pensioenoverzicht (UPO). In dit overzicht staat onder meer:

- het pensioen dat je hebt opgebouwd;
- het reglementair te bereiken pensioen, waarbij deze gegevens voor zover het ouderdomspensioen betreft, ook weergegeven worden op basis van een pessimistisch, een verwacht en een optimistisch scenario, met de waarschuwing dat de projecties kunnen verschillen van de definitieve hoogte van de te ontvangen pensioenuitkeringen;
- informatie over toeslagverlening;
- informatie over vermindering van je pensioen;
- de groei van je pensioen in het afgelopen jaar (factor A);
- informatie over de reglementaire pensioenleeftijd;
- informatie over de werkgeverspremie en werknemerspremie;

15.1.3. Wat krijg je als je deelname eindigt?

Bij beëindiging van je deelname aan deze pensioenregeling krijg je informatie over het pensioen dat je hebt opgebouwd. Je krijgt ook informatie over de toeslagverlening, het functioneren van het pensioenfonds en andere specifieke relevante informatie in het kader van de beëindiging van je deelname. Verder informeren we je over het recht op waardeoverdracht of de mogelijkheid tot waardeoverdracht als niet voldaan is aan de voorwaarden voor het wettelijk recht op waardeoverdracht, de gevolgen van arbeidsongeschiktheid, het actueel zijn van een herstelplan of geactualiseerd herstelplan en geven we je informatie over het recht om een deel van je ouderdomspensioen om te zetten in een partnerpensioen.

15.1.4. Wat krijg je nadat je deelname is beëindigd?

Nadat je deelname is beëindigd krijg je ten minste een keer in de vijf jaar informatie over de hoogte van je pensioenaanspraken (waarbij deze gegevens voor zover het ouderdomspensioen betreft, ook weergegeven worden op basis van een pessimistisch, een verwacht en een optimistisch scenario, met de waarschuwing dat de projecties kunnen verschillen van de definitieve hoogte van de te ontvangen pensioenuitkeringen), de toeslagverlening, de reglementaire pensioenleeftijd, garanties, het land waar het pensioen is ondergebracht, de

toezichthouder waar het pensioen onder valt en de dekkinggraad. Deze informatie wordt jaarlijks op de website van het pensioenfonds ter beschikking gesteld. We informeren je binnen 3 maanden na een voor jou relevante wijziging in het pensioenreglement over die wijziging en over de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen bij het pensioenfonds.

Heb je jouw pensioen meegenomen naar een nieuwe pensioenuitvoerder? Dan krijg je die informatie voortaan van je nieuwe pensioenuitvoerder.

15.1.5. Wat krijg je als je met pensioen gaat?

Ga je met pensioen? Dan krijg je een bericht over de start van jouw pensioen. Daarin staat de hoogte van je ouderdomspensioen en je nabestaandenpensioen en informatie over toeslagverlening.

15.1.6. Wat krijg je als je pensioen is gestart?

Nadat jouw pensioen is gestart informeren we je jaarlijks over de hoogte van je ouderdomspensioen en je nabestaandenpensioen, informatie over de toeslagverlening, informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten, informatie over het land waarin het pensioen is ondergebracht, informatie over de toezichthouder waar het pensioen onder valt en informatie over garanties. We informeren je binnen 3 maanden na een voor jou relevante wijziging in het pensioenreglement over die wijziging en over de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen bij het pensioenfonds.

15.1.7. Wat krijgt je ex-partner?

Heeft je ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen? Dan krijgt je ex-partner na jullie scheiding hiervan een overzicht. Ook krijgt je ex-partner informatie over de toeslagverlening, informatie die voor hem of haar specifiek van belang is en informatie over vermindering van zijn of haar pensioenaanspraken of pensioenrechten. Daarna krijgt je ex-partner dit overzicht elke vijf jaar. Als we het toeslagbeleid wijzigen, informeren we je partner daarover binnen 3 maanden na die wijziging.

Je ex-partner kan ons om een opgave vragen van zijn of haar aanspraak op bijzonder partnerpensioen. We verstrekken die opgave dan binnen 3 maanden.

15.2. Jouw informatie aan ons

15.2.1. Wat zijn jouw verplichtingen?

Vragen wij jou of je nabestaanden om informatie of bewijs? Of doet je werkgever dat? Dan moet je die informatie of dat bewijs geven. Wij hebben de gegevens nodig om je pensioenregeling goed uit te voeren. Of om pensioen aan jou of je nabestaanden te betalen. Woon je in het buitenland? Dan krijgen wij veranderingen in je persoonlijke situatie niet automatisch door van de Basisregistratie Personen (BRP). Wijzigen je gegevens, zoals je adres? Of ga je een relatie aan of ga je scheiden? Dan geef je dat zelf aan ons door.

15.2.2. Wat gebeurt er als je ons geen informatie geeft?

Geef je ons geen informatie? Of is de informatie niet juist of niet volledig? Dan moet je misschien pensioen terugbetalen. Of je krijgt voortaan geen of minder pensioen. Dat geldt ook voor het pensioen voor je nabestaanden.

16. Overgangsregelingen

16.1. Overgangsbepalingen voor aanspraken op grond van het tot en met 2000 geldende pensioenreglement 2000

Behoudens het gestelde in de artikelen 16.4, 16.5, 16.7 en 16.8 geldt het volgende.

16.1.1.

Gewezen deelnemers

De rechten en aanspraken op pensioen van gewezen deelnemers overeenkomstig de bepalingen van het pensioenreglement 2000 ondergaan geen wijziging.

Aanspraken uit (echt)scheiding

Evenmin worden gewijzigd de rechten op te verevenen ouderdomspensioen, de eigen rechten op ouderdomspensioen of de rechten op bijzonder partnerpensioen van de voormalige partners als bedoeld in het pensioenreglement 2000.

In afwijking van het gestelde in artikel 17.2 van pensioenreglement 2000 zal – in geval van scheiding van een (gewezen) deelnemer 2000 na 31 december 2000 van een partner als bedoeld in 1.1.12 sub 3 van Pensioenreglement 2014 – de gewezen partner de aanspraak op partnerpensioen behouden.

16.1.2. Vaststelling aanspraken 2000

De deelname van de deelnemer 2000 aan het pensioenreglement 2000 is per 31 december 2000 beëindigd. De deelnemer 2000 verkrijgt op 1 januari 2001 aanspraken op pensioen over de tijd tot 1 januari 2001, als ware er sprake van beëindiging van de deelname anders dan door overlijden volgens de bepalingen van artikel 15 van het pensioenreglement 2000.

Nominale aftrek van backservicegat 1989 zolang het dienstverband voortduurt

Bij de toepassing van artikel 15 van het pensioenreglement 2000 wordt het gestelde in artikel 15.2.4 van pensioenreglement 2000 eerst toegepast vanaf het tijdstip dat het dienstverband met de deelnemer 2000 wordt beëindigd dan wel wanneer artikel 15 – voor zover alsdan van toepassing – bij scheiding wordt toegepast.

16.1.3. Toeslagverlening

Voor de deelnemer 2000 worden de aanspraken 2000 op grond van artikel 16.1.2 op basis van de bepalingen van dit reglement met ingang van 1 januari 2001 onder voorwaarden aangepast volgens artikel 13.2.

Bij beëindiging van de deelname worden de alsdan verzekerde aanspraken 2000 onder voorwaarden aangepast volgens 13.3.

Voor het overige zijn en blijven op de aanspraken 2000 de bepalingen voor gewezen deelnemers van kracht uit hoofde van het pensioenreglement 2000, met inachtneming van het bepaalde in artikel 16.1.5.

16.1.4. Arbeidsongeschikte deelnemers

Nam je deel aan de tot en met 31 december 2007 geldende pensioenregeling op grond van arbeidsongeschiktheid? En voldeed je op 1 januari 2008 zowel aan de voorwaarde voor deelname op grond van arbeidsongeschiktheid van dit reglement, als aan ten minste één van de overige voorwaarden van artikel 2.1.1 van dit reglement? Dan zijn de bepalingen met betrekking tot arbeidsongeschiktheid uit hoofde van dit pensioenreglement vanaf 1 januari 2008 van toepassing.

Nam je deel aan de tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling op grond van arbeidsongeschiktheid? En voldeed je op 1 januari 2001 uitsluitend aan de voorwaarde voor deelname op grond van arbeidsongeschiktheid van dit reglement? Dan behoud je aanspraken op pensioen op grond van de bepalingen van het pensioenreglement 2000.

16.1.5. Scheiding en aanspraken 2000

Heb je aanspraken 2000 en ben je gescheiden vóór je (vervroegde) pensioendatum? En ligt deze datum op of na 1 januari 2019? Dan geldt ten aanzien van het ongehuwdenpensioen het volgende:

- als je op de (vervroegde) pensioendatum geen partner hebt, dan wordt het ongehuwdenpensioen toegekend vanaf de (vervroegde) pensioendatum;
- als je op de (vervroegde) pensioendatum een partner hebt, dan wordt het ongehuwdenpensioen toegekend vanaf de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van deze partner.

Heb je aanspraken 2000 en heb je een partner op je (vervroegde) pensioendatum? Ligt deze datum op of na 1 januari 2019? En ga je scheiden na de (vervroegde) pensioendatum? Dan wordt het ongehuwdenpensioen toegekend vanaf de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de betrokken ex-partner.

16.2. Overgangsbepalingen voor ploegdienstpensioen over deelnametijd vóór 2001

Was je op 1 januari 2001 een in ploegdienst werkzame deelnemer 2000 die op 31 december 2000 deelnam aan de tot en met die datum geldende pensioenregeling? Dan krijg je voor de jaren voorafgaand aan 1 januari 2001 waarin je onafgebroken in ploegdienst werkzaam was, aanspraak op aanvullend ouderdompensioen vanaf de standaard pensioeningangsdatum.

Was je op 1 januari 2001 een in ploegdienst werkzame deelnemer 2000 die op 1 januari 1987, alsmede onafgebroken in de tussenliggende periode in ploegdienst werkzaam? Dan

word je geacht vanaf de datum van aanvang van de deelname in ploegendienst werkzaam te zijn geweest.

Voor de vaststelling van de in dit artikel omschreven aanspraken van de deelnemer 2000, wordt voor elk jaar voorafgaande aan 1987, waarop de deelnemer 2000 geacht wordt in ploegendienst werkzaam te zijn geweest, de vaste ploegendiensttoeslag van 1987 in aanmerking genomen.

Onder de vaste ploegendiensttoeslag wordt voor de toepassing van dit artikel verstaan het per 1 januari van het jaar overeengekomen bedrag aan ploegendiensttoeslag per jaar bij volledige of gedeeltelijke arbeidstijd, verminderd met de per die datum voor de deelnemer 2000 toegepaste algemene toeslagverhoging. Onder vaste ploegendiensttoeslag wordt mede verstaan een toeslag die naar het oordeel van de directie daarmee is gelijk te stellen.

Onder algemene toeslagverhoging wordt verstaan de toeslagverhoging, die door de directie als algemeen wordt aangemerkt.

De jaarlijkse opbouw van aanvullend ouderdomspensioen op grond van ploegendiensttoeslag bedraagt 2,25% van de in enig jaar, met inachtneming van het in dit artikel bepaalde, geldende vaste ploegendiensttoeslag.

De aldus in enig jaar vastgestelde aanspraak op ouderdomspensioen wordt voor de periode van 1 januari van het jaar volgend op het jaar van toekenning tot en met 1 januari 2000 verhoogd volgens de algemene inkomensgrondslagverhogingen, zoals gedefinieerd in de tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling.

Het ploegendiensttoeslagouderdomspensioen op grond van de per 31 december 2000 geldende pensioenregeling, wordt verhoogd met het positieve verschil tussen de vastgestelde aanspraak op ouderdomspensioen volgens de vorige alinea en de met 25% verhoogde aanspraak op ploegendiensttoeslagouderdomspensioen op grond van de per 31 december 2000 geldende pensioenregeling.

Partnerpensioen

Door toepassing van dit artikel wijzigt de eventueel opgebouwde aanspraak op ploegendiensttoeslagpartnerpensioen op grond van de tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling niet.

Aanpassing aanspraken op aanvullend ouderdomspensioen op grond van ploegendiensttoeslag

De volgens dit artikel vastgestelde aanspraken worden per 31 december 2000 onderdeel van de verkregen aanspraken op grond van het tot en met 31 december 2000 geldende pensioenreglement.

De overgangsbepalingen van artikel 16.1 zijn onverkort van toepassing.

16.3. Overgangsbepalingen voor tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd op grond van pensioenreglement 2003

Vaststelling aanspraken tijdelijk ouderdomspensioen uit middelloonregeling en uit beschikbare premie.

Heb je tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd op grond van Pensioenreglement 2003? Dan kreeg je op 1 januari 2006 aanspraken op tijdelijk ouderdomspensioen over de opbouwtijd tot 1 januari 2006, als ware er per 31 december 2005 sprake van beëindiging van de deelname anders dan door overlijden volgens de bepalingen van artikel 2.8 5 van het pensioenreglement 2003.

Toeslagverlening

Zolang je deelnemer bent, worden de aanspraken op tijdelijk ouderdomspensioen op basis van de bepalingen van dit reglement met ingang van 1 januari 2006 onder voorwaarden aangepast volgens artikel 13.2.

Na beëindiging van je deelname worden de alsdan verzekerde aanspraken op tijdelijk ouderdomspensioen onder voorwaarden aangepast volgens artikel 13.3.

Vervroeging of uitstel van de ingangsdatum van het tijdelijk ouderdomspensioen

Aanwijzing van een vervroegde pensioeningangsdatum heeft gevolgen voor de vastgestelde of vast te stellen premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en tijdelijk ouderdomspensioen.

De aanspraken worden verminderd met een door het bestuur vast te stellen actuariële korting volgens Bijlage 2 voor elke maand dat de pensioenen vervroegd ingaan.

Ingeval van uitstel van ingang van het tijdelijk ouderdomspensioen volgens dit artikel door een (gewezen) deelnemer wordt de vastgestelde of vast te stellen premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en tijdelijk ouderdomspensioen vermeerderd met een eventuele aanspraak op ouderdomspensioen op grond van hoofdstuk 4.

Deze aanspraken worden vermeerderd met een actuariële ophogingsfactor volgens Bijlage 2 voor elke maand dat de pensioenen later ingaan.

Uitstel van ingang van het tijdelijk ouderdomspensioen door een gewezen deelnemer is niet mogelijk voorbij de datum waarop als gevolg van het uitstel ten aanzien van de franchise-component van het tijdelijk ouderdomspensioen niet meer wordt voldaan aan het gestelde in artikel 18e lid 2 van de Wet op de loonbelasting 1964 zoals dat artikel luidde in 2004.

Omzetten van tijdelijk ouderdomspensioen naar levenslang ouderdomspensioen

Je hebt het recht om je volledige aanspraak op tijdelijk ouderdomspensioen met ingangleeftijd 62 of 65 jaar om te zetten in een levenslang ouderdomspensioen met een ingangleeftijd van 68 jaar. De actuariële waarde van je tijdelijk ouderdomspensioen en levenslang ouderdomspensioen is na de omzetting gelijk aan die van daarvoor. We gebruiken geslachtsonafhankelijke factoren voor de omzetting.

De omzetting is alleen mogelijk met inachtneming van de Pensioenwet. Na de omzetting moet nog steeds sprake zijn van een pensioenregeling in de zin van de Wet op de

loonbelasting 1964 en door de ruil mag geen sprake zijn van genieten van loon op een ongebruikelijk tijdstip in de zin van artikel 13a lid 2 van de Wet op de loonbelasting 1964.

Let op!

De mogelijkheid van omzetting van tijdelijk ouderdomspensioen in levenslang ouderdomspensioen geldt niet als je recht hebt op een (WAO-ervangend) arbeidsongeschiktheids-pensioen. En ook niet als je met je werkgever een regeling hebt getroffen die zich verzet tegen deze omzetting.

16.4. Overgangsbepaling voor degenen die op 31 december 2013 én op 1 januari 2014 deelnemer waren bij het pensioenfonds

Was je op 31 december 2013 én op 1 januari 2014 deelnemer bij het pensioenfonds? Dan zijn jouw aanspraken op ouderdomspensioen met ingangslleeftijd van 65 jaar collectief actuariael neutraal omgezet naar ouderdomspensioen met een ingangslleeftijd van 67 jaar. De eventueel opgebouwde aanspraak op partnerpensioen verkregen op grond van het tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling verandert niet door deze omzetting.

16.5. Overgangsbepaling voor degenen die op 1 januari 2014 gewezen deelnemer waren bij het pensioenfonds

Was je op 31 december 2013 gewezen deelnemer bij het pensioenfonds? Dan zijn jouw aanspraken op ouderdomspensioen met ingangslleeftijd van 65 jaar collectief actuariael neutraal omgezet naar ouderdomspensioen met een ingangslleeftijd van 67 jaar. De eventueel opgebouwde aanspraak op partnerpensioen verkregen op grond van het tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling verandert niet door deze omzetting.

16.6. Overgangsbepaling voor degenen die op 1 januari 2016 deelnemer waren bij het pensioenfonds en op of na 1 juli 2015 in dienst waren van de werkgever

Was je op 1 januari 2016 deelnemer bij het pensioenfonds en op of na 1 juli 2015 in dienst bij de werkgever? Dan geldt dat de door de werkgever ingehouden werknemersbijdrage in de periode vanaf 1 juli 2015 of zoveel later als je in dienst kwam tot 1 januari 2016 aangewend wordt voor:

- een naar evenredigheid van dienstitijd bepaalde extra aanspraak op ouderdomspensioen over het verschil tussen de franchise per 1 juli 2015 van € 13.587 en de franchise van € 12.642 als ware per 1 juli 2015 verlaagd;
- een extra aanspraak op partnerpensioen van 1,313% van het verschil tussen de inkomensgrondslag voor zover die niet uitstijgt boven de opbouwgrens, en het als hierboven aangehaalde verschil in franchise

indien en voor zover de als hierboven bedoelde werknemersbijdragen hiervoor toereikend zijn.

Was je op 1 januari 2016 deelnemer bij het pensioenfonds en op of na 1 juli 2015 in dienst bij de werkgever? En was je op beide momenten deelnemer aan de BP-regeling? Dan wordt extra BP-spaarsaldo toegekend.

16.7. Overgangsbepaling voor degenen die op 31 december 2017 én op 1 januari 2018 deelnemer waren bij het pensioenfonds

Was je op 31 december 2017 én op 1 januari 2018 deelnemer bij het pensioenfonds? Dan zijn jouw aanspraken op ouderdomspensioen met ingangslleeftijd van 67 jaar collectief actuariel neutraal omgezet naar ouderdomspensioen met een ingangslleeftijd van 68 jaar. De eventueel opgebouwde aanspraak op partnerpensioen verkregen op grond van het tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling dan wel op basis van het reglement dat op 31 december 2017 van toepassing was, verandert niet door deze omzetting.

16.8. Overgangsbepaling voor degenen die op 1 januari 2018 gewezen deelnemer waren bij het pensioenfonds

Was je op 31 december 2017 gewezen deelnemer bij het pensioenfonds? Dan zijn jouw aanspraken op ouderdomspensioen met ingangslleeftijd van 67 jaar collectief actuariel neutraal omgezet naar ouderdomspensioen met een ingangslleeftijd van 68 jaar. De eventueel opgebouwde aanspraak op partnerpensioen verkregen op grond van het tot en met 31 december 2000 geldende pensioenregeling dan wel op basis van het reglement dat op 31 december 2017 van toepassing was, verandert niet door deze omzetting.

16.9. Overgangsbepalingen partnerpensioen en wezenpensioen voor degenen die deelnemer waren voor 1 januari 2016

Nam je op 31 december 2015 deel aan de pensioenregeling? Dan is over de deelnametijd na 31 december 2000 tot 1 juli 2015 voor jou per 31 december 2015 een partnerpensioen bepaald volgens de artikelen in dit pensioenreglement, alsmede de artikelen 2.3.3.1, 2.3.3.2, 2.3.3.4, 2.3.3.6, 2.3.3.7 en 2.3.3.9 van Pensioenreglement 2014 versie 4.0, met dien verstande dat de aftopping als bedoeld in 2.3.3.4 van dat reglement is vermenigvuldigd met een diensttijdfactor. Dat is de voor het partnerpensioen in aanmerking komende diensttijd per einde 2015, gedeeld door de totale voor het partnerpensioen in aanmerking komende bereikbare diensttijd per einde 2015. Op dit partnerpensioen wordt toeslag verleend op grond van artikel 13.3.

Dit partnerpensioen is voor jou verzekerd zolang je deelnemer blijft aan deze pensioenregeling. Stopt je deelname? Dan vervalt deze verzekering, behalve als

- je deelnemer 2000 bent, en
- gewezen deelnemer wordt na je 62e verjaardag, en
- overlijdt vóórdat je ouderdomspensioen start, maar uiterlijk voor de eerste dag van de maand volgend op je 68e verjaardag.

Daarnaast is voor jou per 31 december 2015 een wezenpensioen bepaald volgens de artikelen in dit pensioenreglement, alsmede artikel 2.8.8 van Pensioenreglement 2014 versie 4.0.

17. Bijzondere situaties

17.1. Onvoorziene gevallen

In incidentele gevallen – die niet van algemene aard zijn – waarin dit pensioenreglement niet voorziet, beslist het bestuur van het pensioenfonds wat we doen. Dat geldt ook bij verschil van inzicht over de uitleg van enig artikel in dit pensioenreglement.

17.2. Afkoopverbod

Wij mogen je pensioen niet zomaar afkopen. Je kunt je pensioen ook niet aan een ander overdragen, vervreemden of prijsgeven, dan wel formeel of feitelijk in zekerheid geven aan een ander. Bijvoorbeeld als je een schuld hebt aan de bank of een bedrijf. Alleen in uitzonderingsgevallen is dit mogelijk. Die uitzonderingen staan in de Pensioenwet.

17.3. Verandering van de pensioenafspraken

17.3.1. Wanneer mag je werkgever de premiebetaling verlagen of stoppen?

Je werkgever mag de premiebetaling die betrekking heeft op de bijdrage van de werkgever verminderen of beëindigen. Dat mag hij alleen doen als een ingrijpende wijziging van de omstandigheden een onverminderde voortzetting van de regeling aantoonbaar niet toelaat. Heeft je werkgever het voornemen om van dit recht gebruik te maken? Dan laat hij dit weten aan het pensioenfonds. Dit doet hij zo snel mogelijk – als het kan 6 maanden van tevoren – per aangetekende brief.

17.3.2. Kan je werkgever de afspraken over je pensioen eenzijdig veranderen?

De afspraken tussen jou en je werkgever over je pensioen staan in je pensioenovereenkomst. Jij en je werkgever kunnen die afspraken samen veranderen. Je werkgever kan die overeenkomst ook veranderen zonder jouw toestemming, als er sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat jouw belang, dat door de wijziging zou worden geschaad, daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

17.3.3. Informeren over wijzigingen

Je werkgever moet jou, je collega's en ons direct informeren als hij gebruik maakt van zijn bevoegdheden uit de vorige 2 artikelen.

17.3.4. Kan het pensioenfonds de afspraken over jouw pensioen veranderen?

Dit pensioenreglement maakt deel uit van de pensioenovereenkomst en/of arbeidsovereenkomst die je werkgever met jou heeft gesloten.

Het pensioenfonds is bevoegd tot wijziging van het pensioenreglement met inachtneming van de bepalingen daarover in dit pensioenreglement en de statuten van het pensioenfonds. Het pensioenfonds informeert je binnen drie maanden, na een wijziging van het pensioenreglement, over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen of in te zien via de website.

17.3.5. Kunnen de pensioenen omlaag gaan?

Het pensioenfonds kan naar eigen inzicht besluiten om opgebouwde pensioenaanspraken en/of pensioenrechten te verlagen. Dit kan alleen als:

- de beleidsdekkingsgraad vijf jaar achter elkaar onder de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft en de actuele dekkingsgraad in het vijfde jaar ook onder de minimaal vereiste dekkingsgraad is. Deze korting wordt onvoorwaardelijk en onherroepelijk toegepast;
- het pensioenfonds niet in staat is binnen de maximale hersteltermijn te herstellen tot de vereiste dekkingsgraad zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de werkgever onevenredig worden geschaad en alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet om de tekortsituatie op te lossen. De benodigde vermindering wordt ten minste tijdsevenredig en onvoorwaardelijk doorgevoerd in het eerste jaar.

De verlaging geldt voor de pensioenaanspraken en pensioenrechten van alle deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden.

Besluiten wij tot verlaging van de pensioenen? Dan informeren wij eerst alle deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden en de werkgever. Dit doen wij schriftelijk. Ook informeren wij De Nederlandsche Bank. De verlaging kan op zijn vroegst één maand nadat je bent geïnformeerd worden gerealiseerd. Ben je pensioengerechtigde? Dan realiseren we de verlaging 3 maanden nadat je hierover bent geïnformeerd.

17.3.6. Wat te doen als we de pensioenregeling moeten aanpassen van de Belastingdienst?

Als een of meer bepalingen in dit pensioenreglement volgens het oordeel van de Belastingdienst niet voldoen aan de fiscale wet- en andere regelgeving ten aanzien van een fiscaal zuivere pensioenregeling, is het bestuur bevoegd deze bepaling(en) – eventueel met terugwerkende kracht – zodanig aan te passen dat na die aanpassing sprake is van een fiscaal zuivere pensioenregeling.

Deze pensioenregeling wordt ingevoerd onder de ontbindende voorwaarde dat de regeling een pensioenregeling is als bedoeld in hoofdstuk IIB van de Wet op de Loonbelasting 1964. Als onherroepelijk komt vast te staan dat de pensioenregeling niet voldoet aan de genoemde bepalingen, wordt de regeling onverwijld en met terugwerkende kracht tot het tijdstip van ingang van de pensioenregeling zodanig aangepast dat wordt voldaan aan het bepaalde in hoofdstuk IIB van de Wet op de Loonbelasting 1964.

18. Klachten en geschillen

18.1. Klachtenprocedure

18.1.1. Wat is een klacht?

Een klacht is elke uiting van ontevredenheid die een belanghebbende richt aan het pensioenfonds.

18.1.2. Wie is een belanghebbende?

Een belanghebbende is de deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of andere persoon die volgens het pensioenreglement of de statuten recht heeft of meent te kunnen hebben op een pensioenuitkering van het pensioenfonds.

18.1.3. Hoe kun je een klacht indienen?

Een belanghebbende die een klacht heeft, kan dit aangeven bij de pensioenuitvoerder. Deze zal de klacht behandelen op basis van de geldende regels.

De volledige klachten- en geschillenregeling vind je bij 'contact' op onze website www.pensioenfondsapf.nl.

18.1.4. Wat gebeurt er als ik het niet (helemaal) eens ben met de afhandeling van de klacht?

Als je het niet (helemaal) eens bent met de afhandeling van de klacht dan kun je dat aan de klachtencommissie van het pensioenfonds laten weten. We spreken dan van een geëscaleerde klacht.

De klachtencommissie informeert de belanghebbende bij een gehele of gedeeltelijke afwijzing van zijn klacht over de mogelijkheid om de kwestie voor te leggen aan de Geschillen Instantie Pensioenfonds waarbij het pensioenfonds is aangesloten en/of de burgerlijke rechter, onder vermelding van de geldende termijnen en adresgegevens.

De volledige klachten- en geschillenregeling vind je bij 'contact' op onze website www.pensioenfondsapf.nl.

18.2. Geschillenprocedure

18.2.1. Wat is een geschil?

Een geschil kan ontstaan uit:

- gehele of gedeeltelijke afwijzing van een geëscaleerde klacht over de uitvoering van het pensioenreglement door de pensioenuitvoerder;
- de klacht of geëscaleerde klacht over de uitvoering van het pensioenreglement die door de pensioenuitvoerder niet binnen de gestelde termijn is afgehandeld.

Een geschil kan pas ontstaan na toepassing van de klachtenprocedure (zie 18.1), waarbij sprake is van gehele of gedeeltelijke afwijzing van een klacht of indien een klacht niet binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld.

18.2.2. Wie is een belanghebbende?

Een belanghebbende is de deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of andere persoon die volgens het pensioenreglement of de statuten recht heeft of meent te kunnen hebben op een pensioenuitkering van het pensioenfonds.

18.2.3. Wat moet je doen als je een geschil hebt met het pensioenfonds?

Een belanghebbende die een geschil heeft met het pensioenfonds, kan geschil voorleggen aan Geschillen Instantie Pensioenfonds waarbij het pensioenfonds is aangesloten (waarbinnen de deelnemer kan kiezen voor bemiddeling door de Ombudsman of (bindend) advies). Belanghebbende kan ook naar de burgerlijke rechter.

18.2.4. Wat gebeurt er nadat je het geschil hebt aangedragen?

De procedure van GIP is opgenomen op de website van GIP:

www.geschilleninstantiepensioenfonds.nl

Hier kun je ook lezen wat je kunt doen als je de uitspraak niet accepteert.

Bijlagen

Bijlage 1 Aangewezen ondernemingen per 1 januari 2024

Ondernemingen die gezamenlijk worden aangeduid met AkzoNobel:

Akzo Nobel N.V.
Akzo Nobel Nederland B.V.
Akzo Nobel Coatings B.V.
AkzoNobel Car Refinishes B.V.
Akzo Nobel Decorative Coatings B.V.

Alabastine Holland B.V.
International Paint (Nederland) B.V.

Ondernemingen die gezamenlijk worden aangeduid met Nouryon:

Nouryon Functional Chemicals B.V.
Nouryon Coöperatief U.A.
Nouryon Finance B.V.
Nouryon Specialty Chemicals B.V.
Nouryon Performance Formulations B.V.

Ondernemingen die gezamenlijk worden aangeduid met Nobian:

Nobian Industrial Chemicals B.V.
Nobian Coöperatief U.A.
Nobian Finance B.V.

Onderneming die wordt aangeduid met Salt:

Hengelo Salt Specialties B.V.

Bijlage 2 Tarieven 2024

2.1 Tarief Beschikbare Premie

	Bruto-staffel op 3% rekenrente	Netto-staffel op 3% rekenrente
Leeftijdsklasse	Premiepercentage	Premiepercentage
tot 20 jaar	7,2	6,9
20 tot 25 jaar	8,0	7,7
25 tot 30 jaar	9,3	8,9
30 tot 35 jaar	10,8	10,4
35 tot 40 jaar	12,5	12,0
40 tot 45 jaar	14,6	14,0
45 tot 50 jaar	17,0	16,3
50 tot 55 jaar	19,8	19,0
55 tot 60 jaar	23,2	22,3
60 tot 65 jaar	27,6	26,5
65 tot 68 jaar	31,9	30,6

Het verschil tussen de bruto en netto BP-staffel wordt veroorzaakt door de opslag voor uitvoeringskosten (4,2% van de bruto premie). Op basis van de netto BP-staffel worden bedragen vastgesteld, die op het BP-spaarsaldo van de deelnemers worden bijgeschreven.

2.2 Tarief ruilvoet ouderdomspensioen en partnerpensioen bij directe ingang ouderdomspensioen

Uitruilfactoren ouderdomspensioen/partnerpensioen

Uitruilfactor voor de vaststelling van het direct ingaand levenslang ouderdomspensioen na herschikking, uitgedrukt in het direct ingaand levenslang ouderdomspensioen vóór herschikking.

Percentage nabestaandenpensioen uitgedrukt in (verlaagd) ouderdomspensioen ná herschikking

Pensioenleeftijd	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
60	0,982	0,965	0,949	0,933	0,918	0,903	0,889	0,875	0,861	0,848
61	0,982	0,964	0,947	0,931	0,915	0,899	0,884	0,870	0,856	0,843
62	0,981	0,963	0,945	0,928	0,911	0,896	0,880	0,865	0,851	0,837
63	0,980	0,961	0,943	0,925	0,908	0,892	0,876	0,861	0,846	0,832
64	0,979	0,960	0,941	0,922	0,905	0,888	0,871	0,856	0,840	0,826
65	0,978	0,958	0,938	0,919	0,901	0,883	0,867	0,850	0,835	0,820
66	0,978	0,956	0,936	0,916	0,897	0,879	0,862	0,845	0,829	0,814
67	0,977	0,954	0,933	0,913	0,893	0,875	0,857	0,840	0,823	0,807
68	0,976	0,952	0,930	0,909	0,889	0,870	0,851	0,834	0,817	0,800

Voorbeeld uitruil direct ingaand ouderdomspensioen

Als een 60-jarige deelnemer € 1.000 ouderdomspensioen wil uitruilen naar een ouderdomspensioen in combinatie met een partnerpensioen ter grootte van 40% van het ouderdomspensioen, dan zal deze deelnemer een ouderdomspensioen ontvangen ter grootte van € 933. Daarnaast is een latent partnerpensioen van € 373,20 van toepassing.

2.3 Tarief ruilvoet ouderdomspensioen en partnerpensioen bij uitruil vóór ingang van het ouderdomspensioen

Uitruilfactor voor de vaststelling van het uitgesteld levenslang ouderdomspensioen ná herschikking, uitgedrukt in het uitgesteld levenslang ouderdomspensioen vóór herschikking, indien uitsluitend levenslang ouderdomspensioen vanaf 68 jaar wordt uitgeruild.

Percentage partnerpensioen uitgedrukt in (verlaagd) uitgesteld levenslang ouderdomspensioen (68 jaar) ná herschikking

Pensioenleeftijd	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
15	0,977	0,954	0,933	0,913	0,893	0,875	0,857	0,840	0,823	0,807
16	0,977	0,954	0,933	0,912	0,893	0,874	0,856	0,839	0,822	0,806
17	0,976	0,954	0,932	0,912	0,892	0,873	0,855	0,838	0,821	0,805
18	0,976	0,953	0,932	0,911	0,891	0,872	0,854	0,836	0,820	0,804
19	0,976	0,953	0,931	0,910	0,890	0,871	0,853	0,835	0,818	0,802
20	0,976	0,953	0,931	0,910	0,889	0,870	0,852	0,834	0,817	0,801
21	0,976	0,952	0,930	0,909	0,889	0,869	0,851	0,833	0,816	0,800
22	0,975	0,952	0,930	0,908	0,888	0,868	0,850	0,832	0,815	0,798
23	0,975	0,952	0,929	0,907	0,887	0,867	0,849	0,831	0,813	0,797
24	0,975	0,951	0,928	0,907	0,886	0,866	0,848	0,829	0,812	0,796
25	0,975	0,951	0,928	0,906	0,885	0,865	0,846	0,828	0,811	0,794
26	0,975	0,950	0,927	0,905	0,884	0,864	0,845	0,827	0,810	0,793
27	0,974	0,950	0,927	0,905	0,884	0,863	0,844	0,826	0,808	0,791
28	0,974	0,950	0,926	0,904	0,883	0,862	0,843	0,825	0,807	0,790
29	0,974	0,949	0,926	0,903	0,882	0,861	0,842	0,823	0,806	0,789
30	0,974	0,949	0,925	0,902	0,881	0,860	0,841	0,822	0,804	0,787
31	0,973	0,948	0,924	0,902	0,880	0,860	0,840	0,821	0,803	0,786
32	0,973	0,948	0,924	0,901	0,879	0,859	0,839	0,820	0,802	0,785
33	0,973	0,948	0,923	0,900	0,878	0,858	0,838	0,819	0,801	0,783
34	0,973	0,947	0,923	0,900	0,878	0,857	0,837	0,818	0,799	0,782
35	0,973	0,947	0,922	0,899	0,877	0,856	0,836	0,817	0,798	0,781
36	0,972	0,946	0,922	0,898	0,876	0,855	0,835	0,815	0,797	0,780
37	0,972	0,946	0,921	0,898	0,875	0,854	0,834	0,814	0,796	0,778
38	0,972	0,946	0,921	0,897	0,875	0,853	0,833	0,813	0,795	0,777
39	0,972	0,945	0,920	0,896	0,874	0,852	0,832	0,812	0,794	0,776
40	0,972	0,945	0,920	0,896	0,873	0,852	0,831	0,811	0,793	0,775
41	0,972	0,945	0,919	0,895	0,872	0,851	0,830	0,810	0,792	0,774
42	0,971	0,944	0,919	0,895	0,872	0,850	0,829	0,810	0,791	0,773
43	0,971	0,944	0,919	0,894	0,871	0,849	0,828	0,809	0,790	0,772
44	0,971	0,944	0,918	0,894	0,871	0,849	0,828	0,808	0,789	0,771
45	0,971	0,944	0,918	0,893	0,870	0,848	0,827	0,807	0,788	0,770
46	0,971	0,943	0,917	0,893	0,870	0,848	0,827	0,807	0,788	0,769
47	0,971	0,943	0,917	0,893	0,869	0,847	0,826	0,806	0,787	0,769

48	0,971	0,943	0,917	0,892	0,869	0,847	0,826	0,806	0,787	0,768
49	0,971	0,943	0,917	0,892	0,869	0,847	0,825	0,805	0,786	0,768
50	0,971	0,943	0,917	0,892	0,869	0,846	0,825	0,805	0,786	0,768
51	0,971	0,943	0,917	0,892	0,869	0,846	0,825	0,805	0,786	0,768
52	0,971	0,943	0,917	0,892	0,869	0,847	0,825	0,805	0,786	0,768
53	0,971	0,943	0,917	0,892	0,869	0,847	0,826	0,806	0,786	0,768
54	0,971	0,943	0,917	0,893	0,869	0,847	0,826	0,806	0,787	0,769
55	0,971	0,943	0,918	0,893	0,870	0,848	0,827	0,807	0,788	0,769
56	0,971	0,944	0,918	0,893	0,870	0,848	0,827	0,807	0,788	0,770
57	0,971	0,944	0,918	0,894	0,871	0,849	0,828	0,808	0,790	0,772
58	0,971	0,944	0,919	0,895	0,872	0,850	0,829	0,810	0,791	0,773
59	0,972	0,945	0,920	0,896	0,873	0,851	0,831	0,811	0,792	0,775
60	0,972	0,946	0,921	0,897	0,874	0,853	0,832	0,813	0,794	0,777
61	0,972	0,946	0,922	0,898	0,876	0,855	0,835	0,815	0,797	0,779
62	0,973	0,947	0,923	0,900	0,878	0,857	0,837	0,818	0,800	0,782
63	0,973	0,948	0,924	0,902	0,880	0,859	0,840	0,821	0,803	0,786
64	0,974	0,949	0,926	0,904	0,882	0,862	0,843	0,824	0,806	0,789
65	0,975	0,951	0,928	0,906	0,885	0,865	0,846	0,828	0,810	0,793
66	0,975	0,952	0,929	0,908	0,888	0,868	0,849	0,831	0,814	0,798
67	0,976	0,953	0,931	0,910	0,890	0,871	0,853	0,836	0,819	0,803
68	0,977	0,955	0,933	0,913	0,894	0,875	0,857	0,840	0,824	0,808

Voorbeeld uitruil uitgesteld ouderdomspensioen

Als een 50-jarige deelnemer € 1.000 uitgesteld ouderdomspensioen wil uitruilen naar een ouderdomspensioen in combinatie met een partnerpensioen ter grootte van 50% van het ouderdomspensioen, dan zal deze deelnemer een uitgesteld ouderdomspensioen verkrijgen van € 869. Daarnaast is een latent partnerpensioen van € 434,50 van toepassing.

2.4 Tarief aankoop pensioen uit BP-spaarsaldo

Beschikbare Premiereregeling

Tarief voor aankoop van een op 68-jarige leeftijd ingaand levenslang ouderdomspensioen en een latent partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) geldig in januari 2024 (peildatum 30 november 2023).

Dit tarief wordt maandelijks opnieuw vastgesteld en op de website gepubliceerd.

Zie hiervoor het kopje "Maandelijks inkoop tarieven" bij [Beschikbare Premiereregeling \(pensioenfondsapf.nl\)](https://pensioenfondsapf.nl)

Leeftijd aankoop	Tariefactor BP-saldo	Leeftijd	Tariefactor BP-saldo
15	7,2135	42	10,4450
16	7,3158	43	10,5945
17	7,4197	44	10,7482
18	7,5248	45	10,9068
19	7,6313	46	11,0703
20	7,7390	47	11,2388

21	7,8477	48	11,4125
22	7,9574	49	11,5929
23	8,0680	50	11,7818
24	8,1796	51	11,9794
25	8,2921	52	12,1860
26	8,4055	53	12,4021
27	8,5198	54	12,6293
28	8,6351	55	12,8695
29	8,7516	56	13,1233
30	8,8699	57	13,3917
31	8,9899	58	13,6762
32	9,1118	59	13,9765
33	9,2353	60	14,2886
34	9,3607	61	14,6123
35	9,4880	62	14,9515
36	9,6172	63	15,3070
37	9,7484	64	15,6798
38	9,8815	65	16,0704
39	10,0173	66	16,4793
40	10,1564	67	16,9095
41	10,2990	68	17,3700

Voorbeeld inkoop uit BP-spaarsaldo

Als een 40-jarige deelnemer € 10.000 BP-spaarsaldo aanwendt voor een uitgesteld jaarlijks ouderdomspensioen in combinatie met latent partnerpensioen, dan bedraagt het uitgesteld ouderdomspensioen € 10.000 / 10,1564 = € 984,60. Het latent partnerpensioen bedraagt dan 70% * € 984,60 = € 689,22.

2.5 Tarief ruilvoet vervroeging pensioeningangsdatum

Leeftijd aankoop	Actuariële kortingsfactor voor vervroeging OP68
60	0,6088
61	0,6429
62	0,6802
63	0,7212
64	0,7663
65	0,8159
66	0,8708
67	0,9317
68	1,0000

Voorbeeld vervroeging pensioendatum

Als een 62-jarige deelnemer zijn op 68 jaar ingaand ouderdomspensioen van jaarlijks € 10.000 wil vervroegen en laten ingaan op 62-jarige leeftijd, dan bedraagt dit direct ingaand jaarlijks ouderdomspensioen € 10.000 * 0,6802 = € 6.802.

2.6 Tarief herschikking gelijkblijvend pensioen naar hoog/laag pensioen

Herschikking hoog/laag

Het percentage waarmee de aanspraak op levenslang ouderdomspensioen wordt verlaagd wordt aangeduid als verlagingpercentage (10% verlaging correspondeert met een 100:90 hoog/laag constructie).

In onderstaande tabellen staat in de kolom de leeftijd aangegeven waarop de verlaging van de aanspraak plaatsvindt. In de tabel worden de percentages vermeld waarmee de gelijkblijvende aanspraak op levenslang ouderdomspensioen na toepassing van gegeven hoog/laag constructie aanvankelijk mag worden verhoogd.

Pens. leeftijd	Verlagingspercentage 5%												
	Leeftijd waarop de verlaging wordt toegepast												
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	4,96	4,66	4,38	4,11	3,85	3,61	3,37	3,14	2,92	2,71	2,52	2,33	2,15
61		4,95	4,65	4,36	4,08	3,82	3,56	3,32	3,09	2,87	2,65	2,45	2,26
62			4,94	4,63	4,34	4,05	3,78	3,52	3,27	3,03	2,81	2,59	2,39
63				4,93	4,61	4,31	4,02	3,74	3,47	3,22	2,98	2,75	2,52
64					4,92	4,59	4,28	3,98	3,70	3,42	3,16	2,92	2,68
65						4,91	4,57	4,25	3,95	3,65	3,37	3,11	2,85
66							4,90	4,55	4,22	3,91	3,60	3,32	3,04
67								4,89	4,53	4,19	3,86	3,55	3,26
68									4,87	4,50	4,15	3,82	3,50
69										4,86	4,48	4,11	3,77

Voorbeeld herschikking hoog/laag ingaand ouderdomspensioen:

Als een 60 jarige deelnemer € 1.000 ingaand ouderdomspensioen wil herschikken naar een hoog ouderdomspensioen gedurende 5 jaren met een verlagingpercentage van 5% wordt de hoge uitkering (100% + 3,85%) * € 1.000,- = € 1.038,50. De lage uitkering na 5 jaar bedraagt 95% * € 1.038,50 = € 986,58.

Pens.lft	Verlagingspercentage 10%												
	Leeftijd waarop de verlaging wordt toegepast												
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	10,43	9,78	9,17	8,58	8,02	7,48	6,97	6,48	6,02	5,58	5,16	4,76	4,39
61		10,41	9,75	9,12	8,52	7,94	7,39	6,87	6,37	5,90	5,45	5,03	4,62
62			10,39	9,71	9,07	8,45	7,86	7,30	6,77	6,26	5,78	5,32	4,89
63				10,37	9,67	9,01	8,38	7,77	7,20	6,65	6,14	5,65	5,18
64					10,35	9,63	8,95	8,30	7,68	7,09	6,54	6,01	5,51
65						10,33	9,59	8,88	8,22	7,58	6,98	6,41	5,87
66							10,30	9,54	8,82	8,13	7,48	6,86	6,28
67								10,27	9,49	8,74	8,03	7,37	6,73
68									10,25	9,43	8,66	7,93	7,25
69										10,21	9,37	8,58	7,83

Verlagingspercentage 15%

Leeftijd waarop de verlaging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	16,51	15,43	14,41	13,45	12,53	11,66	10,83	10,05	9,31	8,61	7,95	7,32	6,73
61		16,48	15,37	14,33	13,34	12,40	11,51	10,67	9,88	9,12	8,41	7,74	7,10
62			16,44	15,31	14,24	13,23	12,27	11,36	10,50	9,69	8,92	8,20	7,52
63				16,41	15,25	14,15	13,11	12,13	11,20	10,32	9,50	8,71	7,98
64					16,37	15,18	14,05	12,99	11,98	11,03	10,13	9,29	8,49
65						16,33	15,10	13,95	12,85	11,82	10,85	9,93	9,07
66							16,29	15,02	13,83	12,71	11,65	10,66	9,72
67								16,25	14,94	13,71	12,56	11,47	10,45
68									16,20	14,85	13,58	12,39	11,28
69										16,14	14,75	13,44	12,22

Verlagingspercentage 20%

Leeftijd waarop de verlaging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	23,29	21,69	20,19	18,77	17,43	16,17	14,98	13,86	12,81	11,82	10,88	10,00	9,18
61		23,24	21,61	20,07	18,62	17,25	15,97	14,75	13,62	12,54	11,53	10,59	9,70
62			23,20	21,52	19,94	18,45	17,06	15,75	14,51	13,35	12,26	11,24	10,28
63				23,15	21,42	19,80	18,28	16,86	15,51	14,26	13,07	11,97	10,93
64					23,09	21,32	19,66	18,10	16,64	15,27	13,98	12,78	11,65
65						23,03	21,21	19,50	17,90	16,41	15,01	13,70	12,47
66							22,97	21,09	19,33	17,70	16,16	14,73	13,39
67								22,90	20,96	19,16	17,47	15,90	14,44
68									22,83	20,83	18,97	17,23	15,62
69										22,75	20,68	18,76	16,98

Verlagingspercentage 25%

Leeftijd waarop de verlaging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	30,91	28,67	26,57	24,62	22,78	21,07	19,46	17,95	16,54	15,22	13,98	12,82	11,74
61		30,85	28,55	26,41	24,41	22,54	20,79	19,15	17,62	16,19	14,85	13,59	12,42
62			30,78	28,42	26,23	24,18	22,27	20,49	18,82	17,27	15,81	14,45	13,19
63				30,71	28,29	26,04	23,95	22,00	20,18	18,48	16,89	15,42	14,04
64					30,63	28,15	25,84	23,70	21,70	19,84	18,11	16,50	15,00
65						30,55	27,99	25,62	23,43	21,39	19,49	17,73	16,09
66							30,46	27,83	25,40	23,14	21,05	19,12	17,32
67								30,37	27,65	25,15	22,84	20,70	18,72
68									30,26	27,46	24,89	22,51	20,32
69										30,15	27,26	24,60	22,17

Voorbeeld herschikking hoog/laag ingaand ouderdomspensioen

Als een 62-jarige deelnemer € 1.000 ingaand ouderdomspensioen wil herschikken naar een hoog ouderdomspensioen gedurende 5 jaren met een verlagingspercentage van 25%, dan wordt de hoge uitkering $(100\% + 22,27\%) * € 1.000 = € 1.222,70$. De lage uitkering na 5 jaar bedraagt $75\% * € 1.222,70 = € 917,03$.

2.7 Tarief herschikking gelijkblijvend pensioen naar laag/hoog pensioen

Herschikking laag/hoog

Het percentage waarmee de aanspraak op levenslang ouderdomspensioen wordt verhoogd wordt aangeduid als verhogingspercentage (10% verhoging correspondeert met een 100:110 laag/hoog constructie.)

In onderstaande tabellen staat in de kolom de leeftijd aangegeven waarop de verhoging van de aanspraak plaatsvindt. In de tabel worden de percentages vermeld waarmee de gelijkblijvende aanspraak op levenslang ouderdomspensioen na toepassing van gegeven laag/hoog constructie aanvankelijk moet worden verlaagd.

Pens. leeftijd	Verhogingspercentage 5%												
	Leeftijd waarop de verhoging wordt toegepast												
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	4,51	4,27	4,03	3,80	3,58	3,36	3,16	2,95	2,76	2,57	2,39	2,22	2,06
61		4,50	4,25	4,01	3,78	3,55	3,33	3,11	2,91	2,71	2,52	2,34	2,16
62			4,50	4,24	3,99	3,75	3,52	3,29	3,07	2,86	2,66	2,46	2,28
63				4,49	4,22	3,97	3,72	3,48	3,25	3,02	2,81	2,60	2,40
64					4,48	4,21	3,94	3,69	3,44	3,21	2,98	2,76	2,54
65						4,47	4,19	3,92	3,66	3,40	3,16	2,92	2,70
66							4,46	4,17	3,89	3,62	3,36	3,11	2,87
67								4,45	4,15	3,86	3,59	3,32	3,06
68									4,44	4,13	3,83	3,54	3,27
69										4,43	4,11	3,80	3,50

Voorbeeld herschikking laag/hoog ingaand ouderdomspensioen

Als een 60-jarige deelnemer € 1.000 ingaand ouderdomspensioen wil herschikken naar een laag ouderdomspensioen gedurende 5 jaren met een verhogingspercentage van 5%, dan wordt de lage uitkering $(100\% - 3,58\%) * € 1.000,- = € 964,20$. De hoge uitkering na 5 jaar bedraagt $105\% * € 964,20 = € 1.012,41$.

Pens.lft	Verhogingspercentage 10%												
	Leeftijd waarop de verhoging wordt toegepast												
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	8,63	8,18	7,75	7,32	6,91	6,51	6,12	5,74	5,37	5,02	4,68	4,35	4,03
61		8,62	8,16	7,71	7,28	6,85	6,44	6,04	5,65	5,28	4,92	4,57	4,23
62			8,60	8,13	7,67	7,23	6,79	6,37	5,96	5,56	5,18	4,81	4,45
63				8,59	8,11	7,63	7,17	6,73	6,29	5,87	5,47	5,07	4,69
64					8,58	8,08	7,59	7,12	6,66	6,21	5,78	5,36	4,96
65						8,56	8,04	7,54	7,06	6,58	6,13	5,68	5,25
66							8,54	8,01	7,49	6,99	6,50	6,03	5,58
67								8,52	7,97	7,44	6,92	6,42	5,93
68									8,50	7,93	7,38	6,85	6,33
69										8,48	7,89	7,32	6,77

Verhogingspercentage 15%

Leeftijd waarop de verhoging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	12,41	11,79	11,19	10,60	10,02	9,45	8,90	8,37	7,85	7,34	6,86	6,38	5,93
61		12,39	11,76	11,14	10,53	9,94	9,36	8,80	8,25	7,71	7,20	6,70	6,22
62			12,37	11,72	11,09	10,46	9,85	9,26	8,68	8,12	7,57	7,04	6,53
63				12,35	11,68	11,03	10,39	9,76	9,15	8,56	7,98	7,42	6,88
64					12,33	11,64	10,97	10,31	9,66	9,04	8,43	7,83	7,26
65						12,31	11,60	10,90	10,22	9,56	8,91	8,29	7,68
66							12,29	11,55	10,83	10,13	9,45	8,78	8,14
67								12,26	11,50	10,76	10,04	9,33	8,64
68									12,23	11,45	10,68	9,93	9,20
69										12,20	11,39	10,59	9,82

Verhogingspercentage 20%

Leeftijd waarop de verhoging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	15,89	15,13	14,38	13,65	12,93	12,22	11,53	10,85	10,20	9,56	8,94	8,34	7,75
61		15,87	15,09	14,32	13,57	12,83	12,10	11,39	10,70	10,03	9,37	8,74	8,12
62			15,85	15,04	14,25	13,48	12,72	11,98	11,25	10,54	9,85	9,18	8,53
63				15,82	15,00	14,18	13,39	12,61	11,84	11,09	10,36	9,65	8,97
64					15,80	14,94	14,11	13,29	12,48	11,70	10,93	10,18	9,45
65						15,77	14,89	14,03	13,18	12,35	11,54	10,75	9,98
66							15,74	14,83	13,94	13,07	12,21	11,38	10,56
67								15,71	14,77	13,85	12,95	12,06	11,20
68									15,67	14,70	13,75	12,82	11,90
69										15,64	14,63	13,64	12,68

Verhogingspercentage 25%

Leeftijd waarop de verhoging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	19,10	18,22	17,35	16,50	15,65	14,82	14,01	13,21	12,43	11,67	10,93	10,21	9,51
61		19,08	18,17	17,28	16,40	15,53	14,68	13,85	13,03	12,23	11,45	10,69	9,95
62			19,05	18,12	17,20	16,30	15,41	14,53	13,68	12,83	12,01	11,21	10,43
63				19,02	18,07	17,12	16,19	15,28	14,38	13,49	12,63	11,78	10,96
64					19,00	18,01	17,04	16,08	15,13	14,21	13,30	12,41	11,54
65						18,96	17,95	16,94	15,95	14,98	14,02	13,09	12,17
66							18,93	17,88	16,84	15,82	14,82	13,83	12,86
67								18,89	17,80	16,73	15,68	14,64	13,62
68									18,85	17,73	16,62	15,52	14,45
69										18,81	17,64	16,49	15,36

Verhogingspercentage 30%
Leeftijd waarop de verhoging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	22,08	21,10	20,12	19,16	18,21	17,27	16,35	15,44	14,55	13,68	12,83	12,00	11,20
61		22,05	21,04	20,04	19,06	18,08	17,12	16,17	15,24	14,32	13,43	12,56	11,71
62			22,02	20,99	19,96	18,94	17,94	16,95	15,97	15,02	14,08	13,16	12,26
63				21,99	20,92	19,87	18,82	17,79	16,77	15,77	14,78	13,82	12,87
64					21,96	20,86	19,77	18,69	17,63	16,58	15,54	14,53	13,54
65						21,92	20,79	19,66	18,55	17,45	16,37	15,30	14,26
66							21,89	20,71	19,55	18,40	17,27	16,15	15,05
67								21,85	20,63	19,43	18,24	17,07	15,91
68									21,80	20,54	19,30	18,07	16,85
69										21,75	20,45	19,16	17,88

Verhogingspercentage 33,33%
Leeftijd waarop de verhoging wordt toegepast

Pens.lft	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
60	23,94	22,90	21,87	20,85	19,83	18,83	17,84	16,87	15,91	14,97	14,06	13,16	12,29
61		23,91	22,84	21,78	20,73	19,69	18,66	17,65	16,65	15,66	14,70	13,76	12,84
62			23,88	22,78	21,69	20,61	19,54	18,48	17,44	16,41	15,40	14,41	13,44
63				23,85	22,72	21,60	20,48	19,38	18,29	17,21	16,16	15,12	14,10
64					23,82	22,65	21,49	20,34	19,21	18,08	16,98	15,89	14,82
65						23,78	22,57	21,38	20,20	19,02	17,86	16,72	15,60
66							23,74	22,49	21,26	20,04	18,82	17,63	16,45
67								23,70	22,41	21,13	19,86	18,61	17,37
68									23,65	22,31	20,99	19,68	18,38
69										23,60	22,21	20,84	19,48

Voorbeeld herschikking laag/hog ingaand ouderdompensioen

Als een 62-jarige deelnemer € 1.000 ingaand ouderdompensioen wil herschikken naar laag ouderdomspensioen gedurende 5 jaren met een verhogingspercentage van 33,33%, dan wordt de lage uitkering (100% - 19,54%) * € 1.000,- = € 804,60. De hoge uitkering na 5 jaar bedraagt 133,33% * € 804,60 = € 1.072,77.

2.9 Tarief voor afkoop klein pensioen

Voor de vaststelling van de afkoopwaarde dienen de opgebouwde pensioenaanspraken te worden vermenigvuldigd met onderstaande contantewaardefactoren.

Tarief afkoop klein pensioen

Leef- tijd af- koop	Levenslang ouderdoms- pensioen vanaf 68 jaar	Tijdelijk ouderdoms- pensioen 62-65 jaar	Tijdelijk ouderdoms- pensioen 60-65 jaar	Latent levenslang partner- pensioen Uitruilbaar	Latent levenslang partner- pensioen Geen uitruil	Toeslag ongehuwden pensioen
20	5,4439	0,9372	1,5920	1,3529	1,0781	1,7536
21	5,5261	0,9529	1,6193	1,3848	1,1039	1,7833
22	5,6089	0,9689	1,6481	1,4174	1,1302	1,8134
23	5,6924	0,9857	1,6785	1,4507	1,1571	1,8439
24	5,7765	1,0038	1,7104	1,4847	1,1844	1,8747
25	5,8611	1,0233	1,7439	1,5192	1,2122	1,9060
26	5,9465	1,0436	1,7786	1,5544	1,2405	1,9376
27	6,0324	1,0643	1,8140	1,5901	1,2692	1,9695
28	6,1189	1,0854	1,8501	1,6266	1,2985	2,0019
29	6,2065	1,1070	1,8869	1,6636	1,3282	2,0348
30	6,2958	1,1290	1,9245	1,7014	1,3584	2,0683
31	6,3868	1,1514	1,9630	1,7398	1,3892	2,1024
32	6,4795	1,1743	2,0026	1,7790	1,4204	2,1372
33	6,5739	1,1978	2,0433	1,8188	1,4522	2,1727
34	6,6701	1,2221	2,0851	1,8593	1,4845	2,2088
35	6,7683	1,2473	2,1281	1,9006	1,5174	2,2457
36	6,8683	1,2730	2,1732	1,9426	1,5508	2,2833
37	6,9702	1,2993	2,2213	1,9854	1,5847	2,3216
38	7,0741	1,3272	2,2725	2,0289	1,6192	2,3607
39	7,1803	1,3577	2,3270	2,0731	1,6542	2,4006
40	7,2890	1,3910	2,3849	2,1181	1,6897	2,4414
41	7,4002	1,4262	2,4463	2,1637	1,7256	2,4831
42	7,5141	1,4623	2,5115	2,2098	1,7618	2,5259
43	7,6308	1,5003	2,5805	2,2566	1,7983	2,5697
44	7,7514	1,5415	2,6536	2,3040	1,8352	2,6147
45	7,8770	1,5860	2,7311	2,3518	1,8722	2,6615
46	8,0078	1,6329	2,8136	2,4004	1,9096	2,7099
47	8,1441	1,6813	2,9021	2,4493	1,9469	2,7602
48	8,2861	1,7329	2,9970	2,4985	1,9841	2,8125
49	8,4350	1,7896	3,0990	2,5482	2,0213	2,8670

Leef- tijd af- koop	Levenslang ouderdoms- pensioen vanaf 68 jaar	Tijdelijk ouderdoms- pensioen 62-65 jaar	Tijdelijk ouderdoms- pensioen 60-65 jaar	Latent levenslang partner- pensioen Uitruilbaar	Latent Levenslang partner- pensioen Geen uitruil	Toeslag ongehuwden pensioen
50	8,5920	1,8515	3,2087	2,5983	2,0585	2,9242
51	8,7575	1,9178	3,3245	2,6487	2,0954	2,9842
52	8,9319	1,9875	3,4449	2,6993	2,1317	3,0472
53	9,1156	2,0602	3,5698	2,7502	2,1678	3,1132
54	9,3105	2,1356	3,6983	2,8012	2,2032	3,1830
55	9,5188	2,2129	3,8294	2,8526	2,2382	3,2571
56	9,7412	2,2921	3,9637	2,9038	2,2721	3,3357
57	9,9788	2,3729	4,1007	2,9552	2,3053	3,4193
58	10,2329	2,4553	4,2409	3,0065	2,3372	3,5082
59	10,5037	2,5397	4,3869	3,0579	2,3681	3,6027
60	10,7916	2,6265	4,5444	3,1037	2,3982	3,7030
61	11,0981	2,7180		3,1419	2,4266	3,8097
62	11,4237	2,8202		3,1774	2,4529	3,9232
63	11,7696			3,2095	2,4764	4,0440
64	12,1375			3,2374	2,4969	4,1729
65	12,5279			3,2613	2,5146	4,3102
66	12,9434			3,2801	2,5289	4,4570
67	13,3880			3,2932	2,5394	4,6147
68	13,8688			3,3019	3,3019	4,7708

Voorbeeld afkoop klein pensioen

Als een 50-jarige deelnemer € 100 levenslang uitgesteld ouderdomspensioen wil afkopen, bedraagt de uit te keren afkoopwaarde 8,5920 * € 100,- = € 859,20.

Bijlage 3 Opbouwgrensbedrag en toepasselijke franchise

Het doel van het opbouwgrensbedrag is beschreven in artikel 3.2.3 en het doel van de franchise is beschreven in artikel 3.2.5. Hieronder vind je het verloop van deze de bedragen vanaf 2006.

Datum	Opbouwgrensbedrag			
	AkzoNobel		Nouryon (vanaf 2019) Nobian en Salt (vanaf 2021)	
	Per jaar	Per maand	Per jaar	Per maand
1 januari 2006	€ 52.763	€ 4.369,92		
1 januari 2007	€ 53.554	€ 4.462,83		
1 januari 2008	€ 56.294	€ 4.691,17		
1 januari 2009	€ 57.983	€ 4.831,92		
1 januari 2010	€ 57.983	€ 4.831,92		
1 januari 2011	€ 58.710	€ 4.892,50		
1 januari 2012	€ 60.439	€ 5.036,58		
1 januari 2013	€ 61.755	€ 5.146,25		
1 januari 2014	€ 62.996	€ 5.249,67		
1 januari 2015	€ 64.160	€ 5.346,75		
1 januari 2016	€ 65.284	€ 5.440,33		
1 januari 2017	€ 66.590	€ 5.549,17		
1 januari 2018	€ 67.756	€ 5.646,33		
1 januari 2019	€ 69.797	€ 5.816,42	€ 70.137	€ 5.844,75
1 januari 2020	€ 71.716	€ 5.976,33	€ 72.241	€ 6.020,08
1 januari 2021	€ 72.684	€ 6.057,00	€ 73.325	€ 6.110,42
1 januari 2022	€ 74.137	€ 6.178,08	€ 77.221	€ 6.435,08
1 januari 2023	€ 75.990	€ 6.332,50	€ 78.380	€ 6.531,67
1 januari 2024	€ 77.890	€ 6.490,83	€ 79.947	€ 6.662,25

Jaar	Pensioenopbouw tot maximaal
2015	€ 100.000
2016	€ 101.519
2017	€ 103.317
2018	€ 105.075
2019	€ 107.593
2020	€ 110.111
2021	€ 112.189
2022	€ 114.866
2023	€ 128.810
2024	€ 137.800

Datum	Wettelijke minimum-franchise	Lage franchise		Hoge franchise	
		Per jaar	Per maand	Per jaar	Per maand
1 januari 2006	€ 11.566	€ 11.566	€ 963,38	€ 14.004	€ 1.167,00
1 juli 2006	€ 11.566	€ 11.575	€ 964,58	€ 14.134	€ 1.177,83
1 januari 2007	€ 11.872	€ 11.872	€ 989,33	€ 14.312	€ 1.192,67
1 juli 2007	€ 11.872	€ 11.872	€ 989,33	€ 14.489	€ 1.207,42
1 januari 2008	€ 12.209	€ 12.209	€ 1.017,42	€ 14.691	€ 1.224,25
1 juli 2008	€ 12.209	€ 12.224	€ 1.018,67	€ 14.926	€ 1.243,83
1 januari 2009	€ 12.466	€ 12.466	€ 1.038,83	€ 15.199	€ 1.266,58
1 juli 2009	€ 12.466	€ 12.604	€ 1.055,33	€ 15.389	€ 1.282,42
1 januari 2010	€ 12.674	€ 12.687	€ 1.057,25	€ 15.490	€ 1.290,83
1 juli 2010	€ 12.674	€ 12.758	€ 1.063,17	€ 15.577	€ 1.298,08
1 januari 2011	€ 12.898	€ 12.898	€ 1.074,83	€ 15.675	€ 1.306,25
1 juli 2011	€ 12.898	€ 12.934	€ 1.077,83	€ 15.792	€ 1.316,00
1 januari 2012	€ 13.062	€ 13.062	€ 1.088,50	€ 15.918	€ 1.326,50
1 juli 2012	€ 13.062	€ 13.120	€ 1.093,33	€ 16.019	€ 1.334,92
1 januari 2013	€ 13.227	€ 13.242	€ 1.103,50	€ 16.168	€ 1.347,33
1 juli 2013	€ 13.227	€ 13.319	€ 1.109,92	€ 16.262	€ 1.355,17
1 januari 2014	€ 13.449	€ 13.449	€ 1.120,75	€ 16.346	€ 1.362,17
1 juli 2014	€ 13.449	€ 13.473	€ 1.122,75	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2015	€ 12.642	€ 13.532	€ 1.127,67	N.v.t.	N.v.t.
1 juli 2015	€ 12.642	€ 13.587	€ 1.132,25	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2016	€ 12.953	€ 12.953	€ 1.079,42	N.v.t.	N.v.t.
1 juli 2016	€ 12.953	€ 12.953	€ 1.079,42	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2017	€ 13.123	€ 13.123	€ 1.093,58	N.v.t.	N.v.t.
1 juli 2017	€ 13.123	€ 13.123	€ 1.093,58	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2018	€ 13.344	€ 13.344	€ 1.112,00	N.v.t.	N.v.t.
1 juli 2018	€ 13.344	€ 13.344	€ 1.112,00	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2019	€ 13.785	€ 13.785	€ 1.148,75	N.v.t.	N.v.t.
1 juli 2019	€ 13.785	€ 13.785	€ 1.148,75	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2020	€ 14.167	€ 14.167	€ 1.180,58	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2021	€ 14.544	€ 14.544	€ 1.212,00	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2022	€ 14.802	€ 14.802	€ 1.233,50	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2023	€ 16.322	€ 16.322	€ 1.360,17	N.v.t.	N.v.t.
1 januari 2024	€ 17.545	€ 17.545	€ 1.462,08	N.v.t.	N.v.t.